

Ольга Гісь

ПЛАНЕТА МІРКУВАНЬ

*Навчальний посібник
з розвитку мислення*

2 клас

Ольга Гісь

ПЛАНЕТА МІРКУВАНЬ

*Навчальний посібник
з розвитку мислення*

2 клас

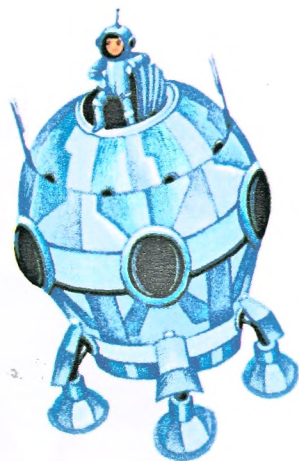
9-те видання

Київ
ТОВ «Інститут сучасного підручника»
2017

Привіт вам, міжпланетні мандрівники!

Ви добре відпочили за літо, набралися сил, здоров'я, підрости? Тоді саме час для нової міжзоряної подорожі!

Сьогодні ви знову вирушите у безмежні простори Всесвіту Знань до сузір'я Логіки і зробите посадку на ПЛАНЕТІ МІРКУВАНЬ-2.

Загадкова, незвідана, цікава, вона радо відкриє свої великі й малі таємниці всім, хто любить міркувати над цікавими завданнями, задачами, головоломками, ребусами, кросвордами, хто не боїться труднощів і звик доводити справу до кінця. Як от ви, приміром.

Сміливіше! Адже з подібними завданнями ви чудово впоралися на Планеті Міркувань-1. Там ви довідалися, що бувають «переплутані» слова і малюнки, задачі, не схожі на шкільні, імена, які можна прочитати лише за схемами. Ви навчилися «зважувати» числа, складати танграм. Тепер вам стануть у пригоді ці знання. Долучаючи до них нові, ви крок за кроком пройдете дорогами Планети Міркувань-2, навчитесь багатьох цікавих речей, знайдете нових друзів.

Ті з вас, хто буде уважним і наполегливим, легко розшифрують закодовані послання агента Пігулки, доберуть ключі до шифрограм, над якими мудрує інспектор Розкодуйко. Ви навчитесь приборкувати літери, розгадувати незвичайні кросворди, чайнворди, ребуси, дивовижні приклади і загадки. Ви дізнаєтеся, в які ігри граються на Планеті Міркувань-2, і зможете позмагатися з її мешканцями у винахідливості й кмітливості.

Отже, на вас чекають сотні справ. Інколи подорож може видатися вам складною, але не втрачайте віри в свої сили, бо сміливим, завзятим і допитливим завжди відкриваються найбільші таємниці.

Перегорніть цю сторінку, ввімкніть на всю потужність фантазію та уяву і з хорошим настроєм та великим бажанням підкорити Планету Міркувань-2 рушайте в путь. Запросіть у подорож своїх друзів, знайомих, батьків, дорослих, адже вони теж люблять мандрувати.

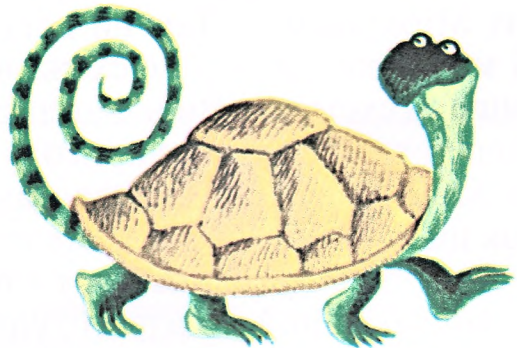
Зоряних вам успіхів і безлічі цікавих знахідок!

Автор

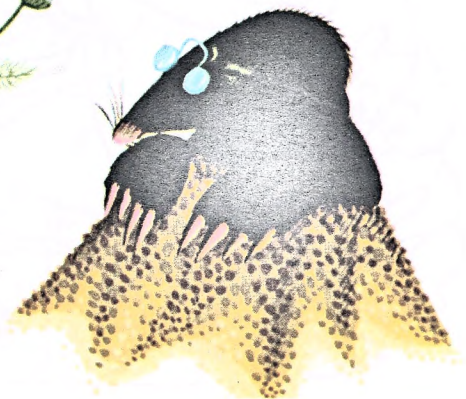
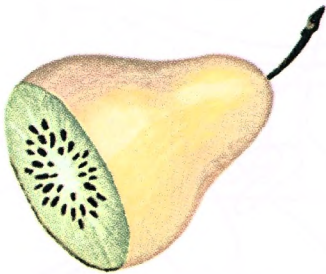
І. СПОСТЕРЕЖЛИВІСТЬ

1. Уважно розглянь малюнки. Що тут неправильно?

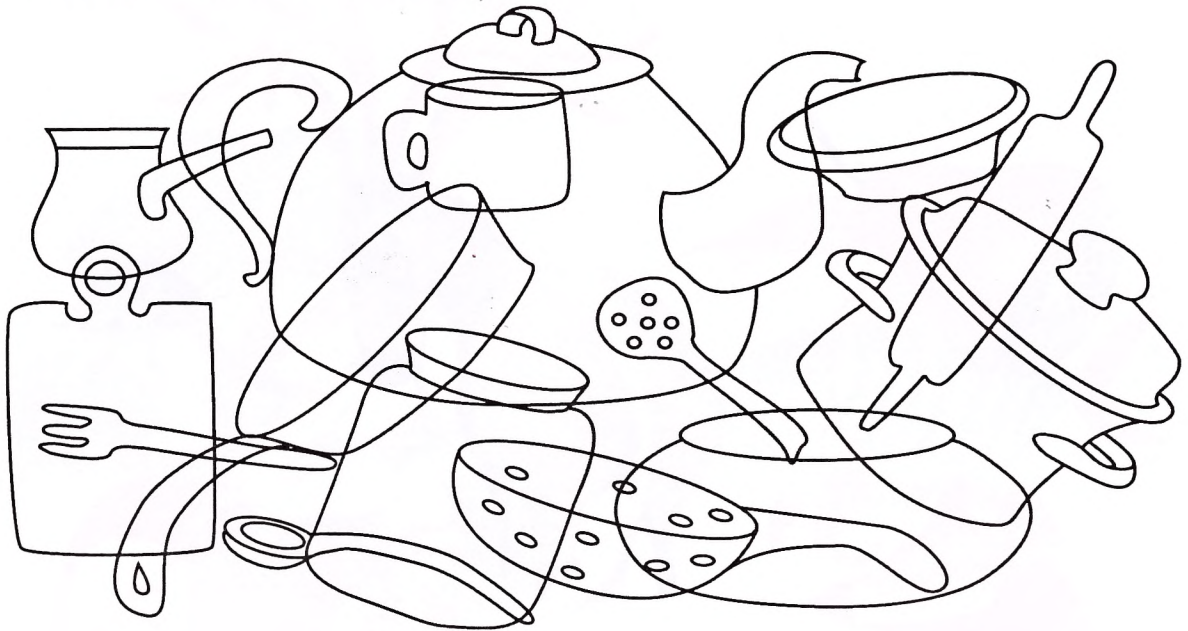

2. Подумай та скажи, чи може так бути?

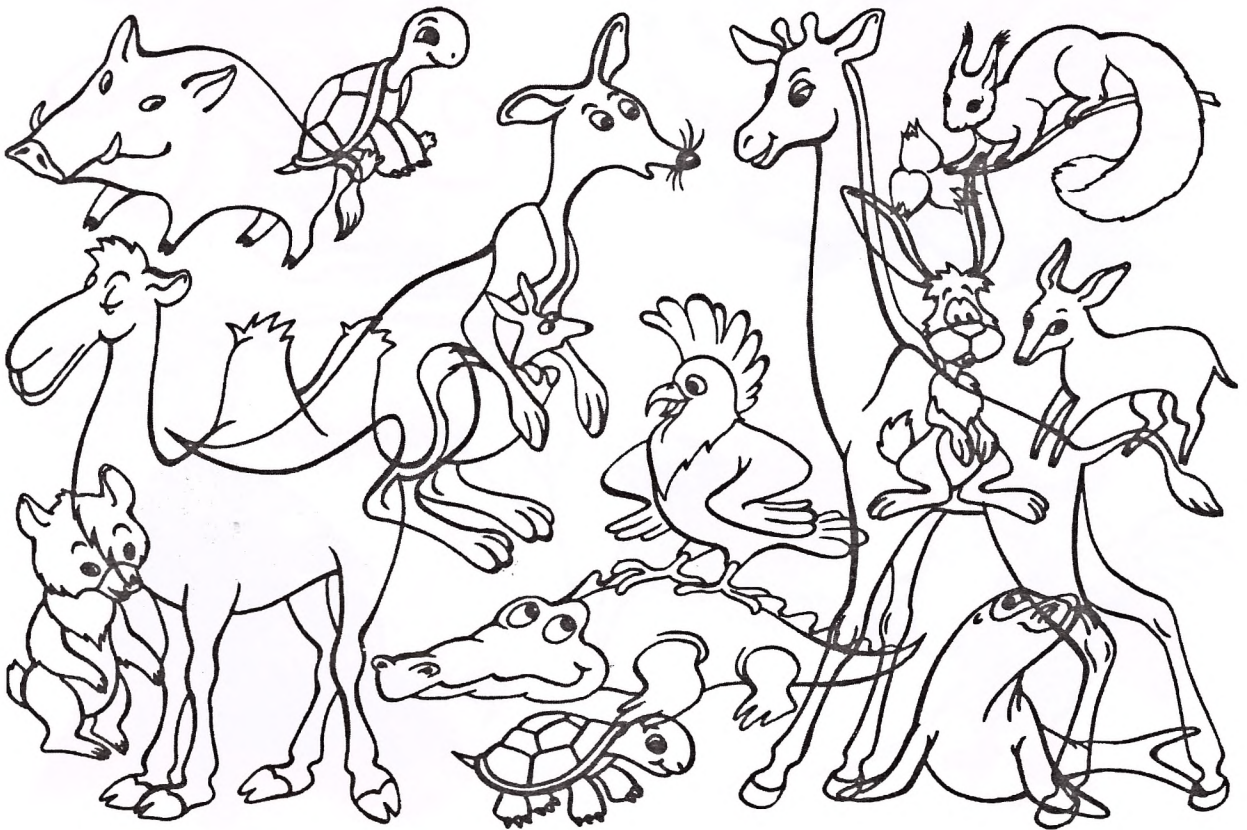

3. Скільки предметів на малюнку? Назви кожний з них. Чи можна ці предмети назвати одним словом?

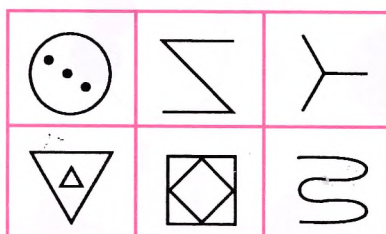
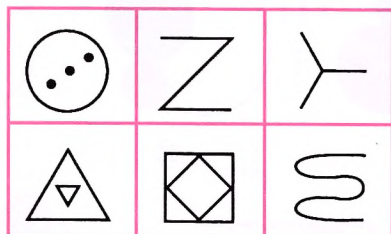
4. Скільки тварин ти бачиш на малюнку? Назви їх.

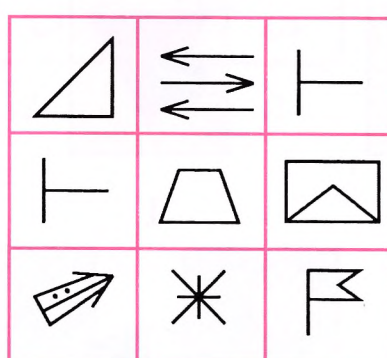
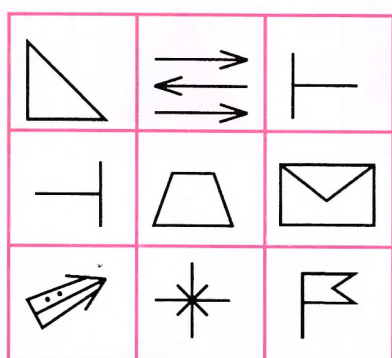
5. Між таблицками ліворуч і праворуч у першому завданні є 4 відмінності. Знайди їх. Скільки відмінностей у другому і третьому завданнях? Запиши відповіді у квадратиках.

1)

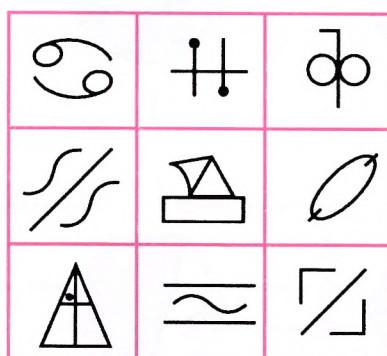
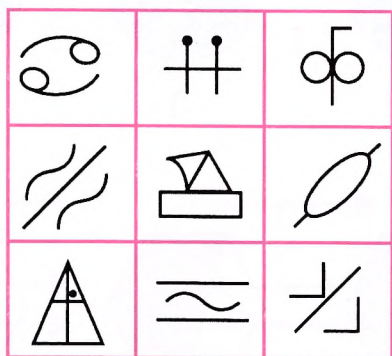

4

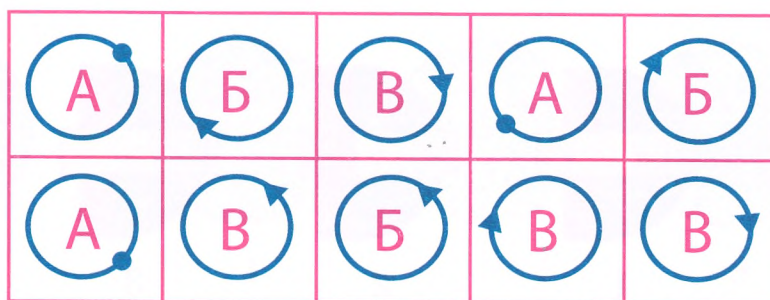
2)

3)

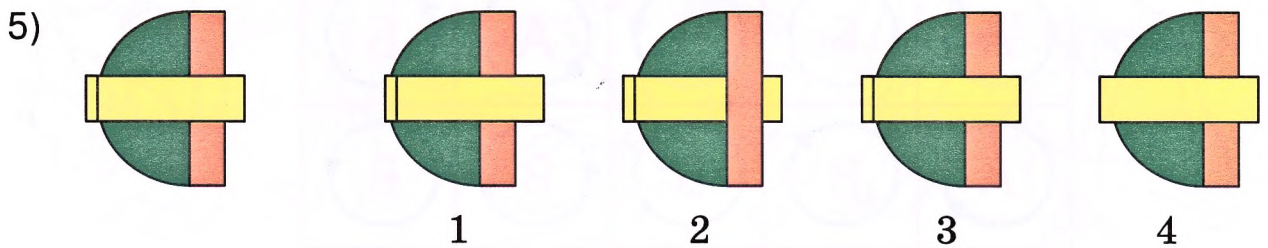
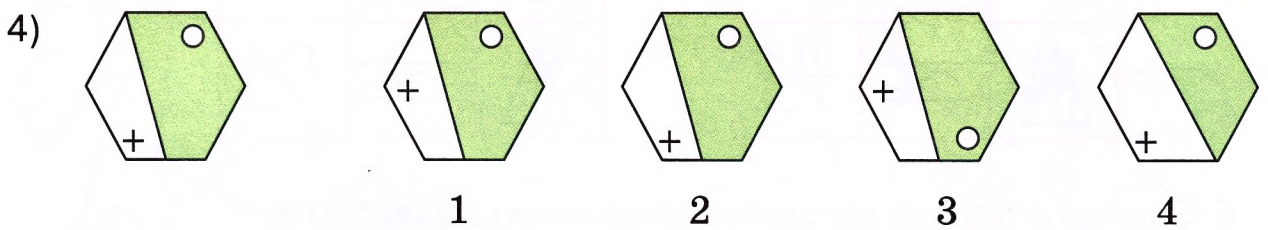
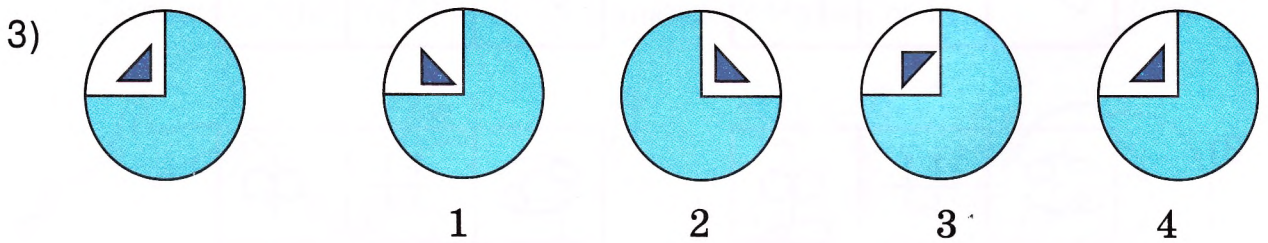
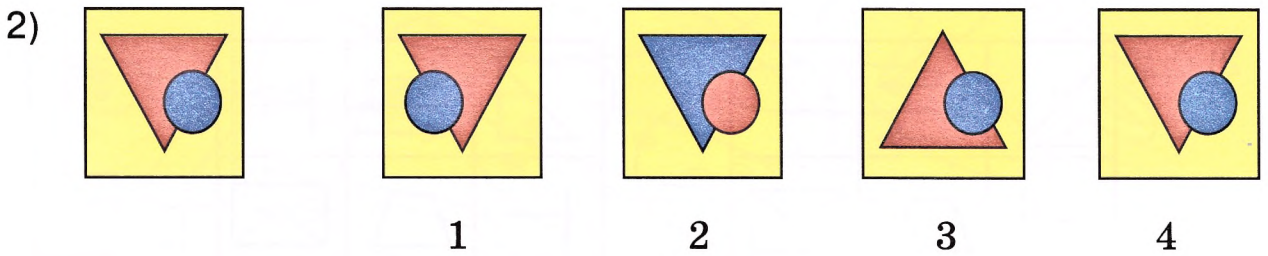
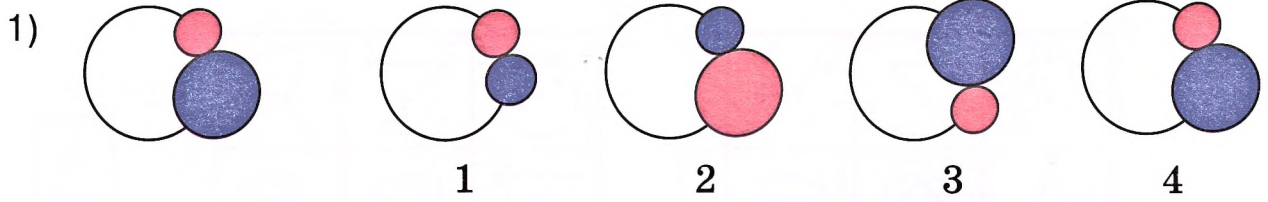

6. Знайди в таблиці дві однакові клітинки і зафарбуй їх.

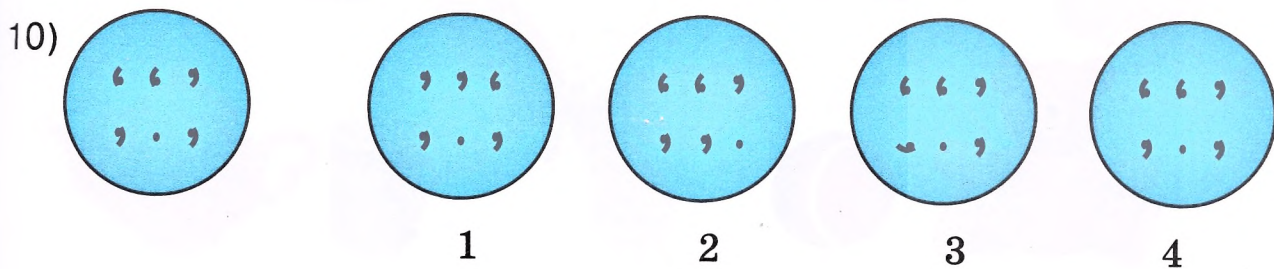
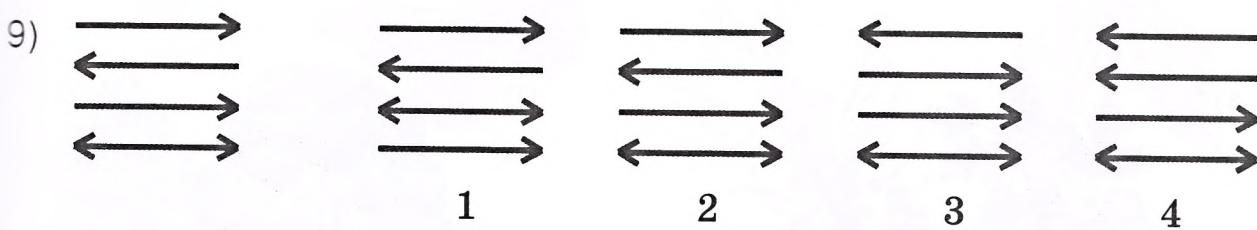
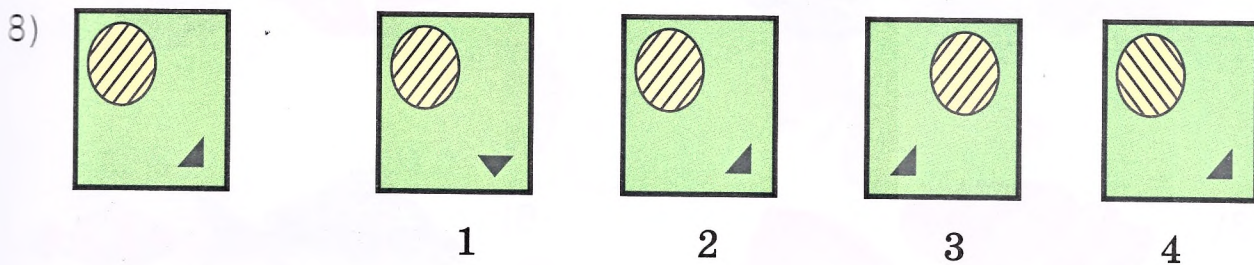
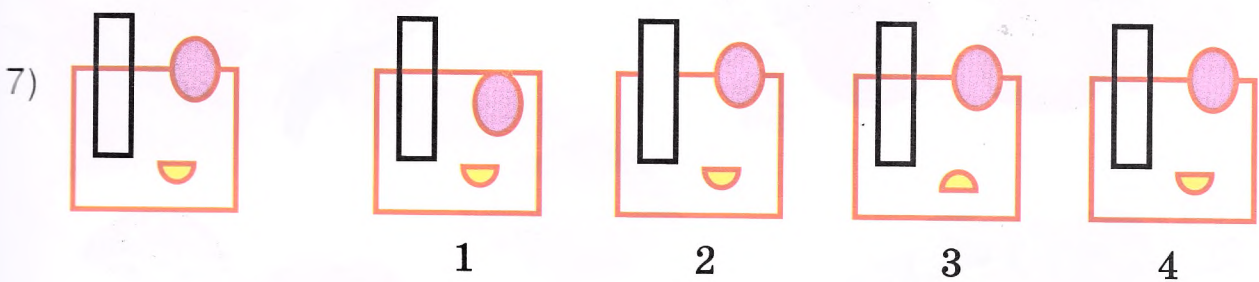
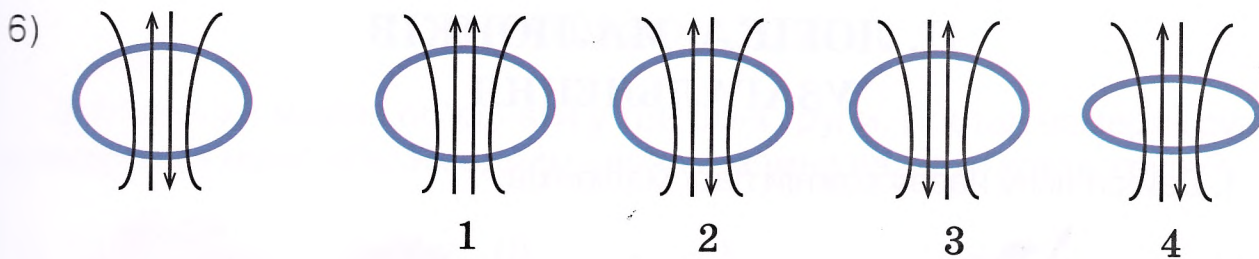

7. У кожному ряду розглянь фігури ліворуч. Під яким номером вони «заховалися» серед інших фігур свого ряду?

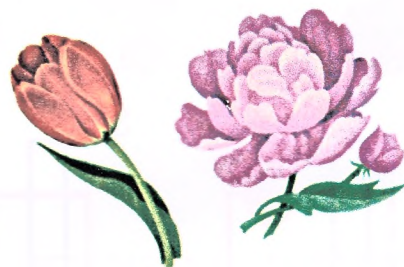
II. ЛОГІКА МАЛЮНКІВ УЗАГАЛЬНЕННЯ

1. Дай спільну назву кожній парі малюнків.

1)

6)

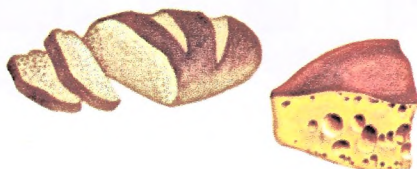
2)

7)

3)

8)

4)

9)

5)

10)

КЛАСИФІКАЦІЯ

2. Малюнки можна об'єднати у три різні групи. Постав номери груп у колах біля малюнків. Як одним словом можна назвати кожену групу?

1

2

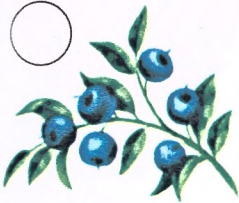
3

2

3

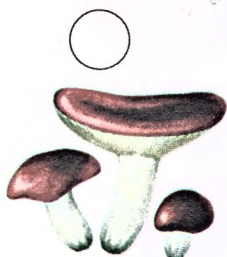
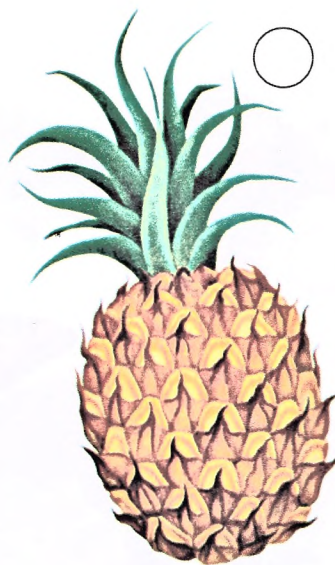
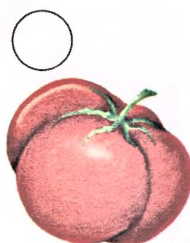
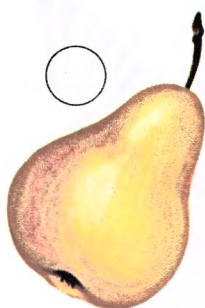
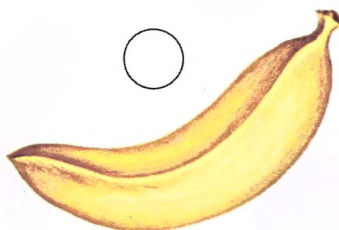
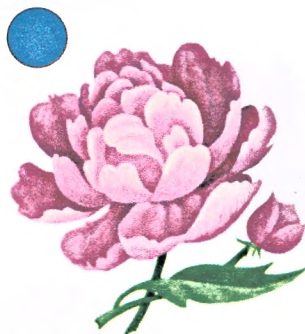
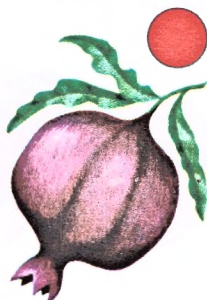

1

3. Зафарбуй кружечки біля малюнків відповідними кольорами. Як одним словом можна назвати кожену групу зображень?

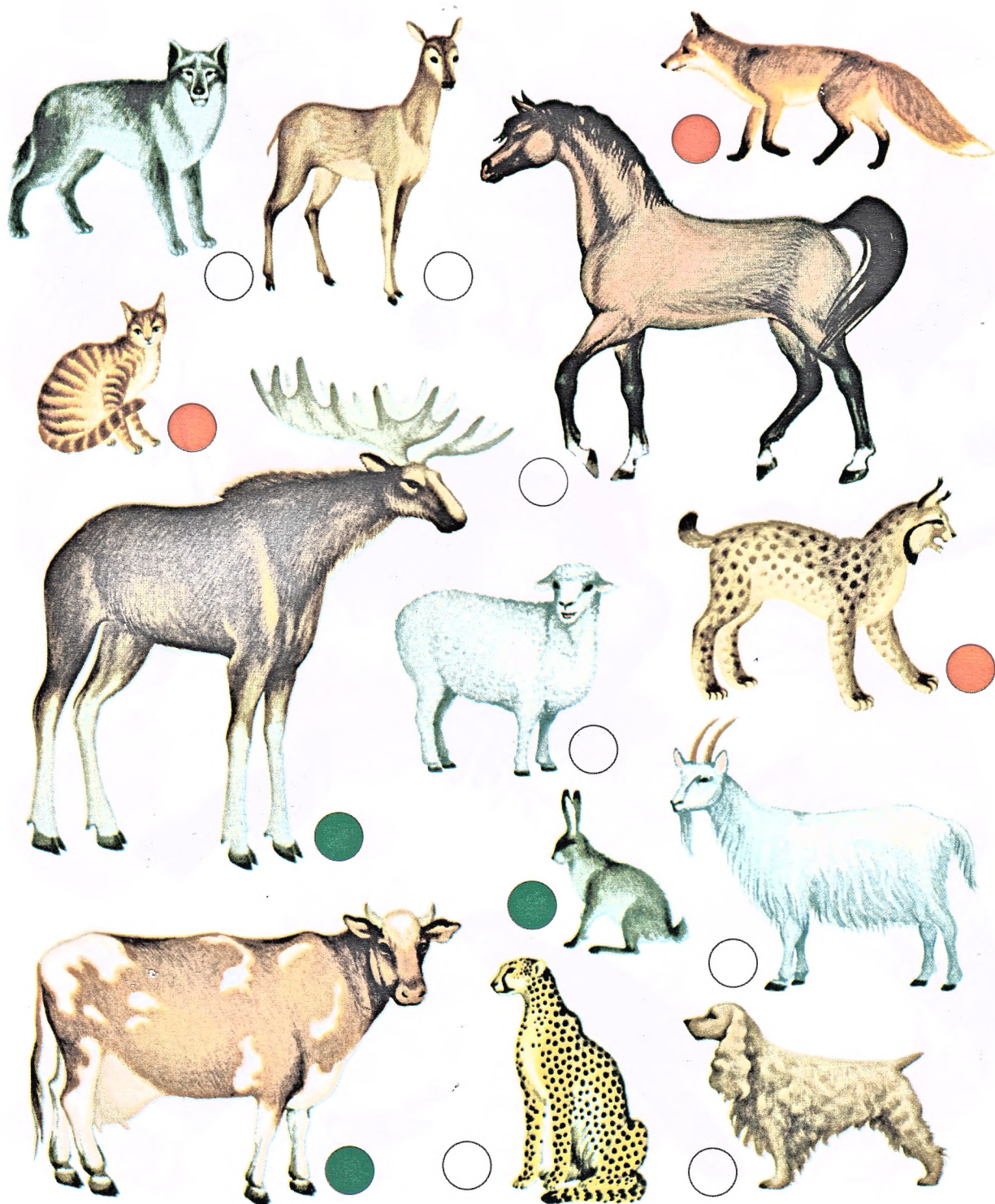

4. Розглянь малюнки. Кружечки відповідних кольорів показують, до якої з двох груп належать птахи. Дай назву кожній групі. Замалюй кружечки відповідними кольорами.

5. Розглянь малюнки. Кружечки відповідних кольорів показують, до якої з двох груп належать тварини. Дай назву кожній групі. Замалюй порожні кружечки відповідними кольорами.

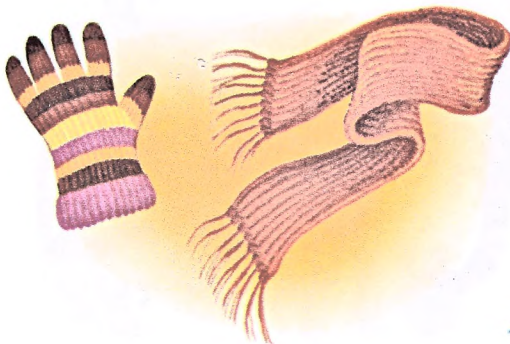
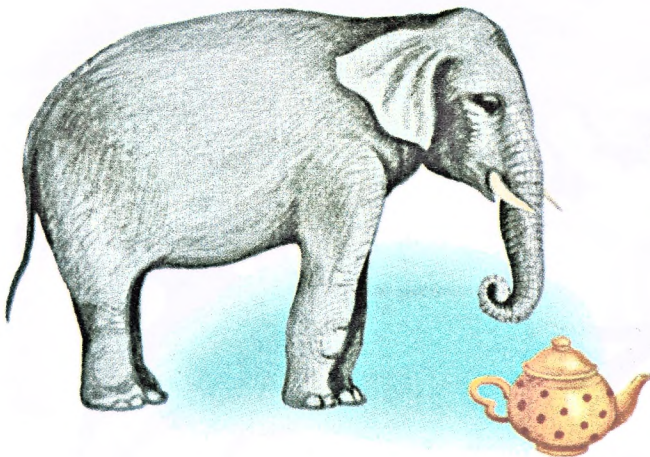
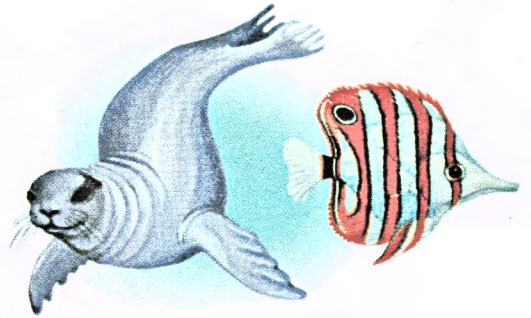
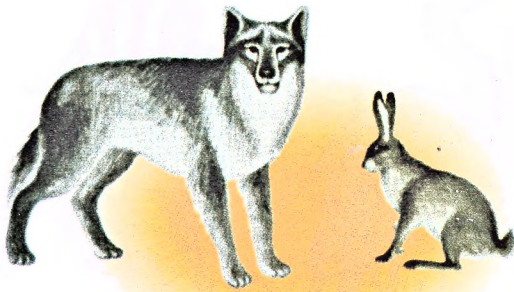
6. Перевір, чи правильно порахували тварин?
Птахів – 4, звірів – 5, комах – 3, риб – 5.

ПОРІВНЯННЯ ТА АНАЛІЗ

7. Чим подібні і чим відрізняються тварини, предмети і тварини у кожній парі? Знайди якомога більше подібностей та відмінностей.

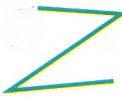

ЩО ЗАЙВЕ?

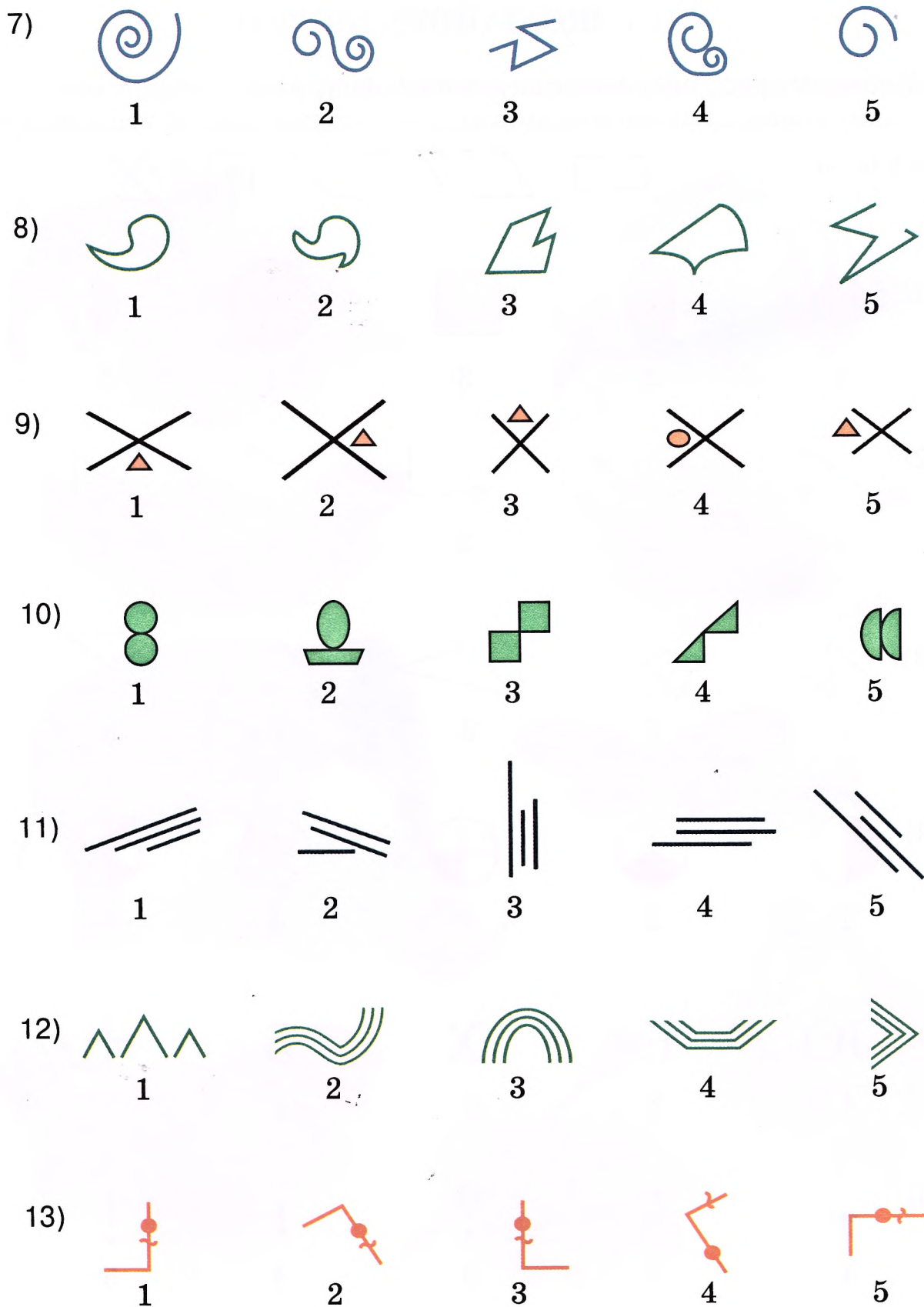
8. У кожному ряду викресли одну «зайву» фігуру.

Наприклад.

- 1) 1   2   3   4   5
- 2) 1   2   3   4   5
- 3) 1   2   3   4   5
- 4) 1   2   3   4   5
- 5) Ю 1   Е 2   Х 3   Б 4   + 5
- 6) , 1   ; 2   ? 3   i 4   ! 5

14

1

2

3

4

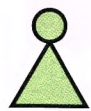

5

15)

1

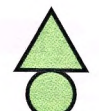
2

3

4

5

16)

1

2

3

4

5

17)

1

2

3

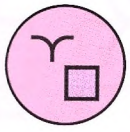

4

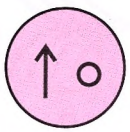

5

18)

1

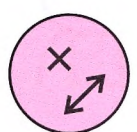
2

3

4

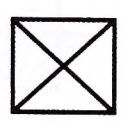

5

19)

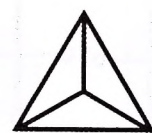
1

2

3

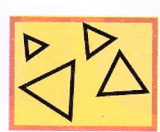

4

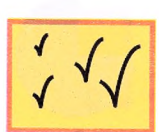

5

20)

1

2

3

4

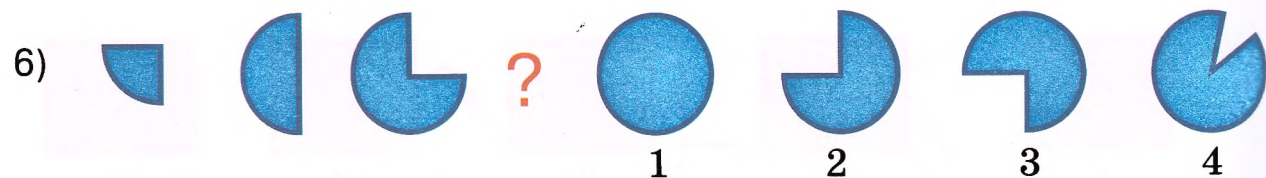
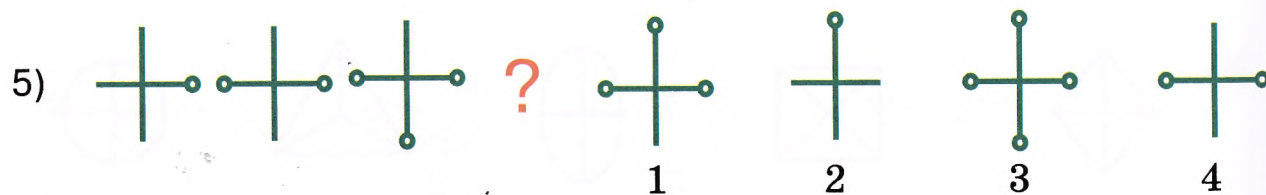
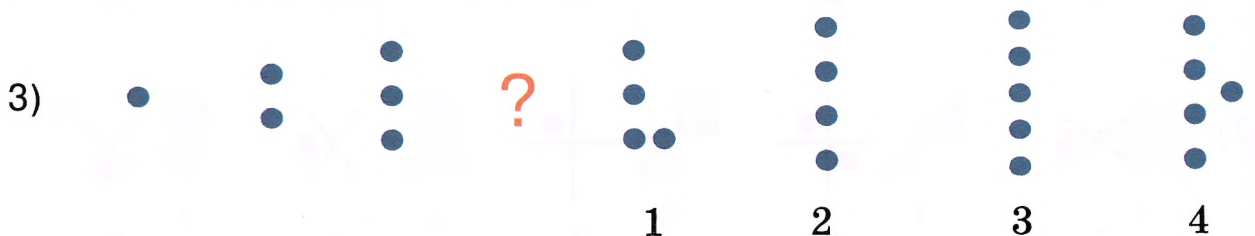
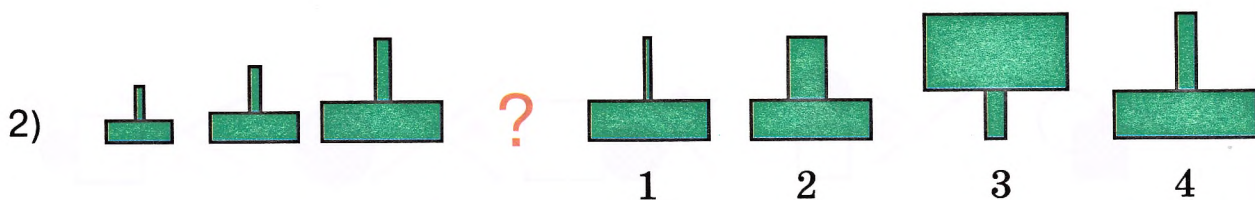
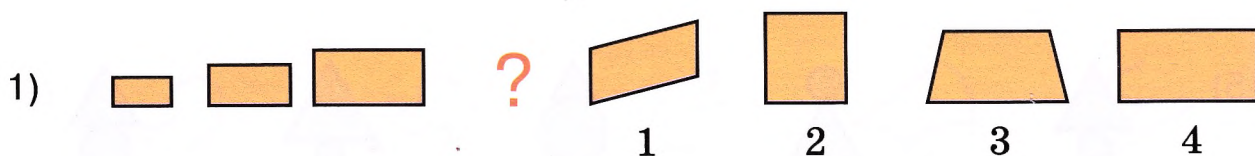

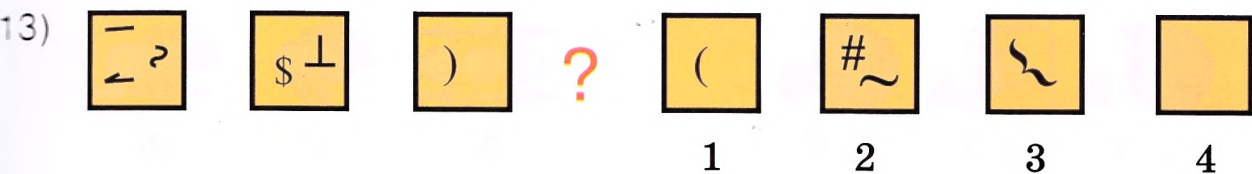
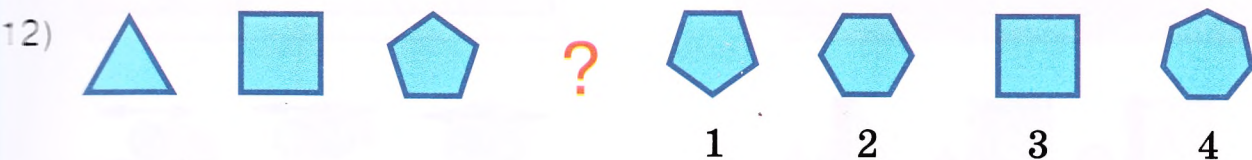
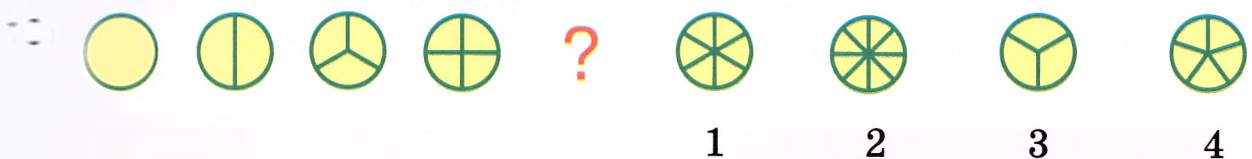
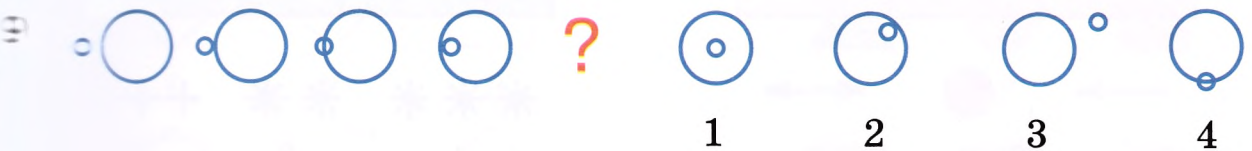
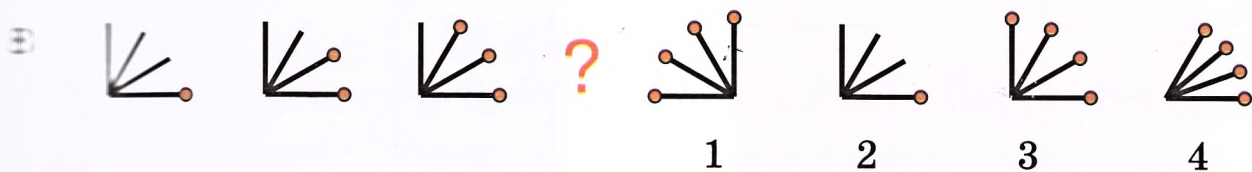
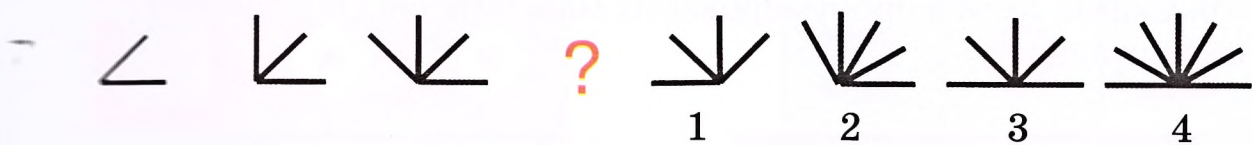
5

ЗАКОНОМІРНОСТІ

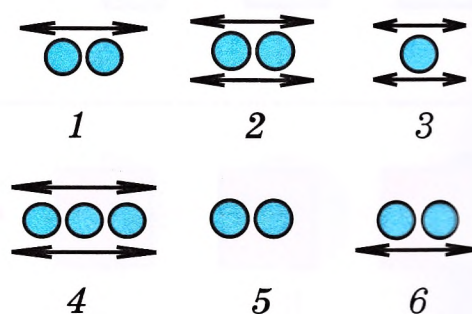
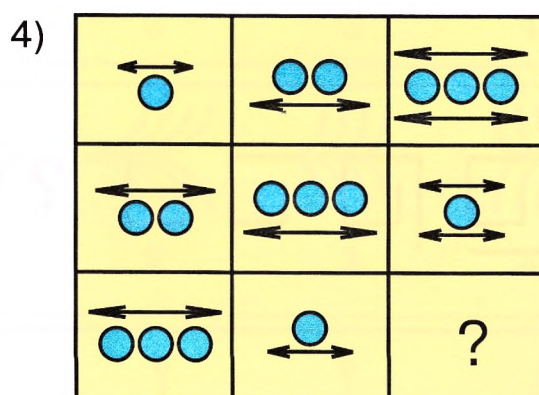
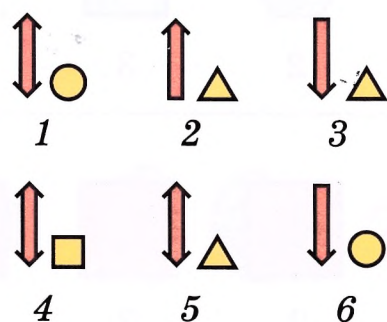
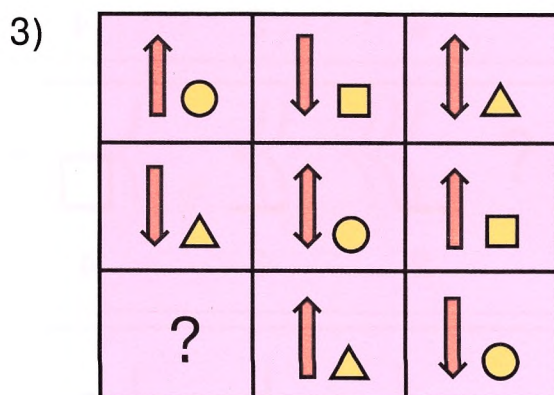
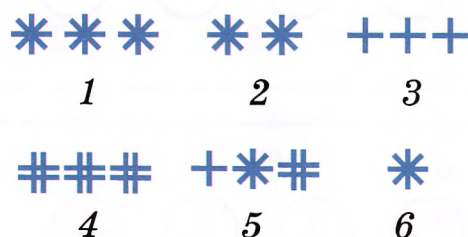
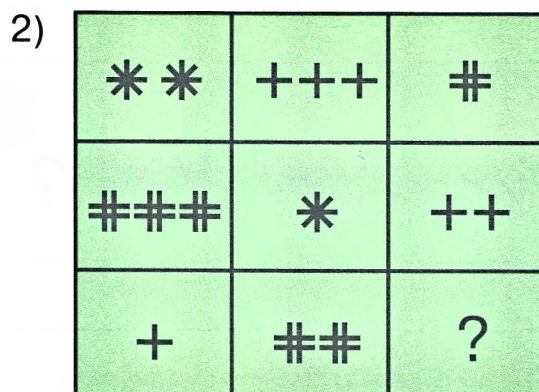
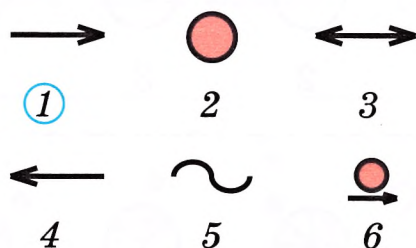
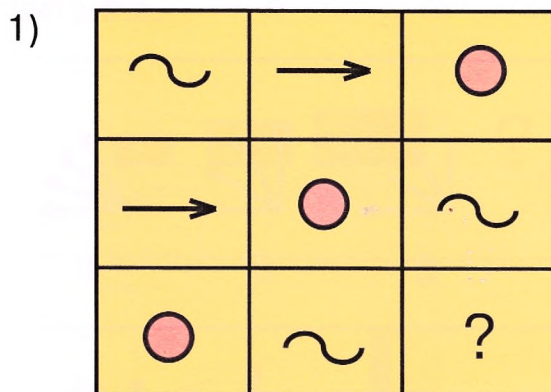
9. Скажи, яку з пронумерованих фігур слід поставити замість знака питання.

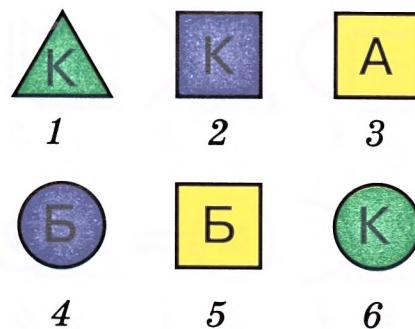
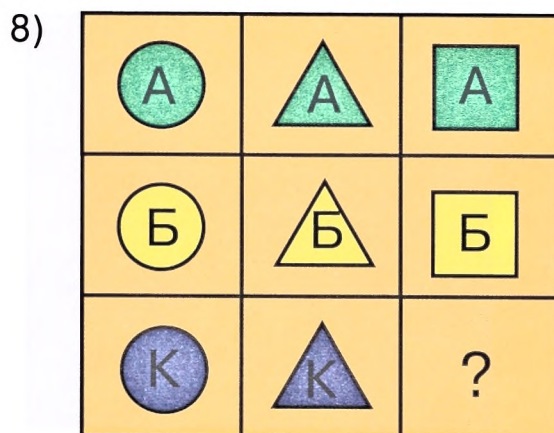
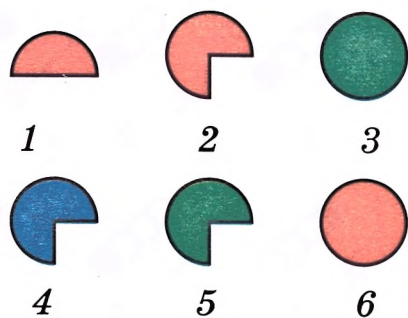
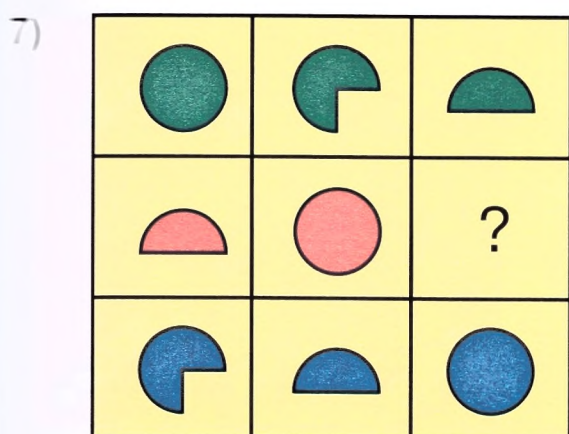
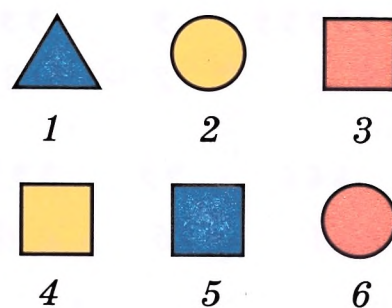
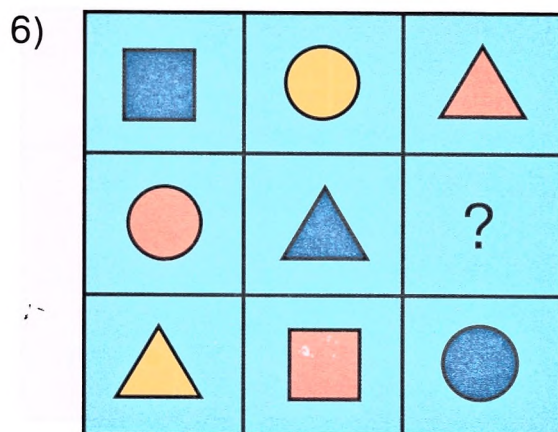
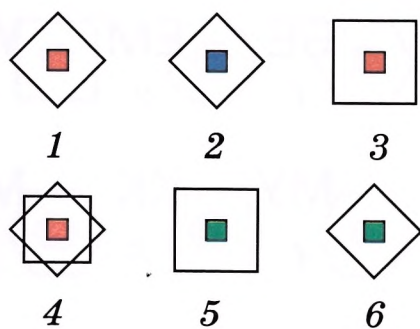
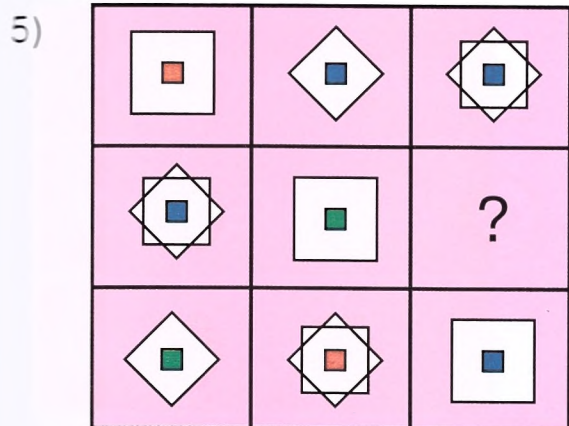

10. Скажи, який з пронумерованих малюнків слід поставити замість знака питання.

9)

”””	””	”
”	”””	””
?	”	”””

”””””

1

”

2

”””

3

”””

4

””

5

””””

6

10)

ОА	АА	ОО
УБ	ББ	УУ
?	ЕЕ	ММ

БЕ

1

ЕМ

2

УМ

3

МУ

4

КК

5

МЕ

6

11)

>	○	<
↗	⊙	↖
⌋	—	?

1

2

3

4

5

6

12)

●●●●●	●●●●●	●●●●●
●●●●●	●●●●●	?
●●●●●	●●●●●	●●●●●

1

2

3

4

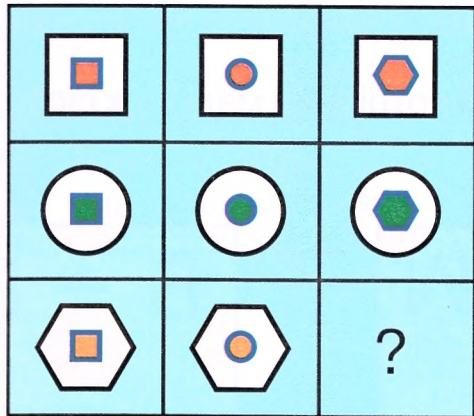

5

6

13)

1

2

3

4

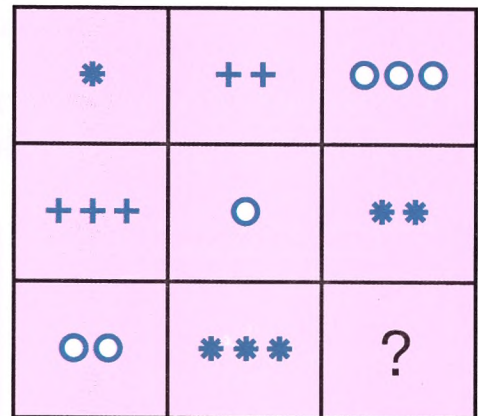

5

6

14)

1

2

3

4

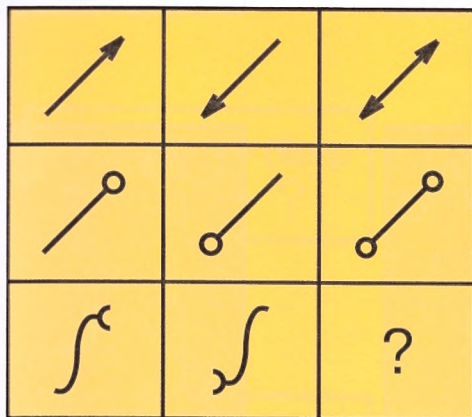

5

6

15)

1

2

3

4

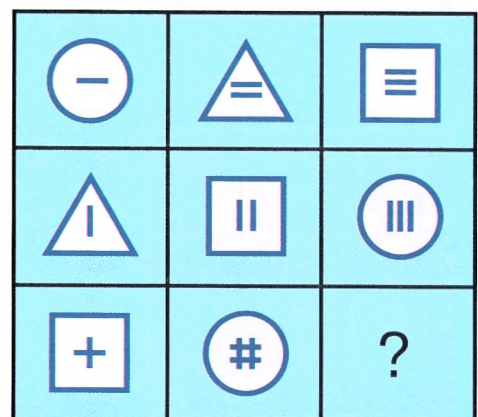

5

6

16)

1

2

3

4

5

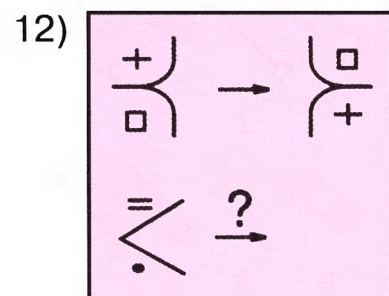
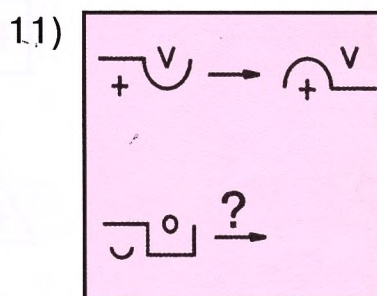
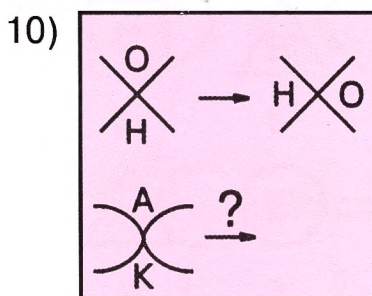
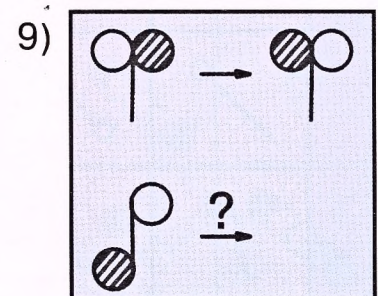
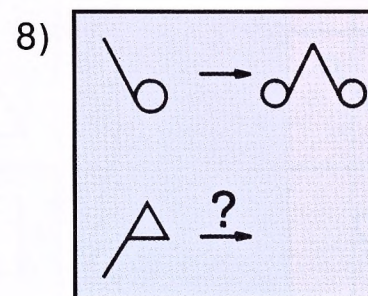
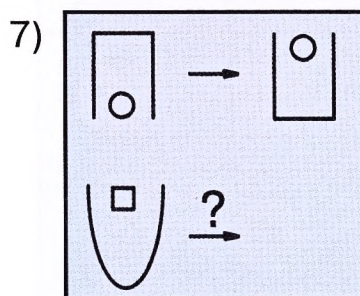
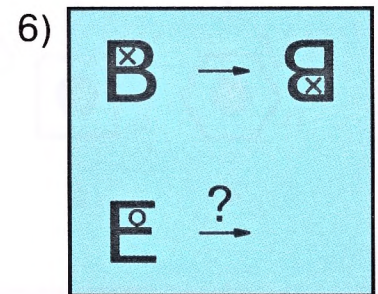
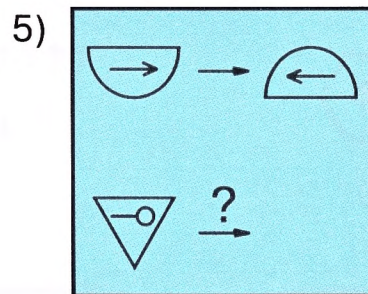
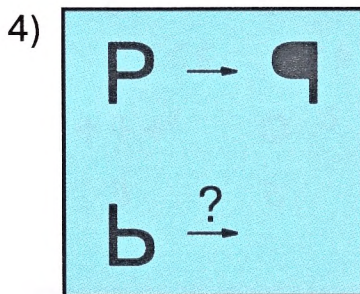
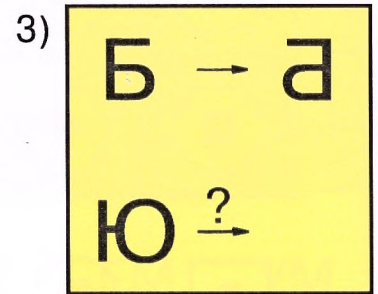
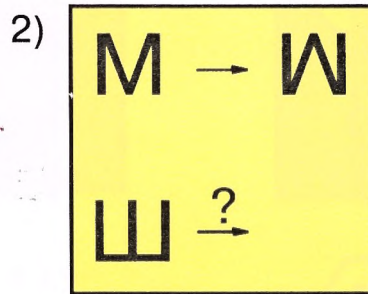
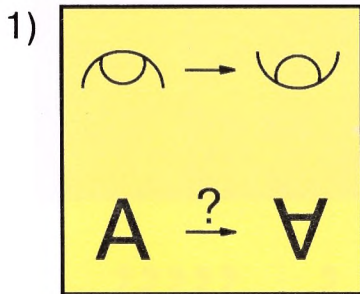

6

АНАЛОГІЇ

11. Розглянь кожний квадрат. Намалюй потрібний малюнок після знака питання. Перше завдання – зразок.

12. Яке слово слід написати замість знака питання?

1)

Аня	→	Яна
рис	→	?

7)

оса	→	косар
ома	→	?

2)

рак	→	рука
мак	→	?

8)

самло	→	масло
рокова	→	?

3)

мило	→	мир
сила	→	?

9)

рак	→	кра
мед	→	?

4)

камера	→	мер
сирота	→	?

10)

клс	→	кокос
гкс	→	?

5)

ценос	→	сонце
карід	→	?

11)

сіно	→	сім
диня	→	?

6)

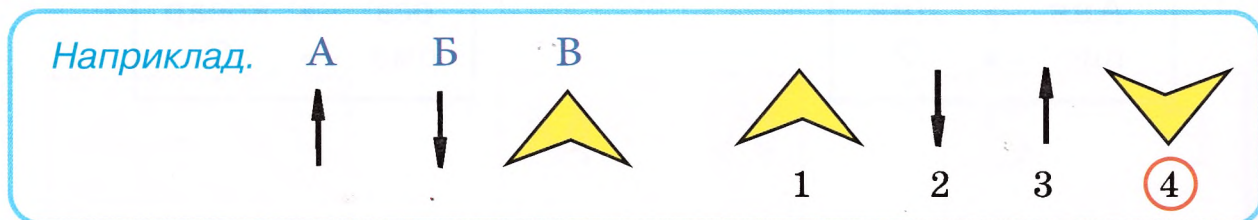
(вг)нъ	→	вогонъ
(вр)та	→	?

12)

клс	→	клас
шпк	→	?

13. З малюнка А за певним правилом отримуємо малюнок Б. Який малюнок отримуємо з малюнка В, скориставшись тим самим правилом? Вибери правильний серед пронумерованих.

1)	А	Б	В				
				1	2	3	4
2)	А	Б	В				
				1	2	3	4
3)	А	Б	В				
				1	2	3	4
4)	А	Б	В				
				1	2	3	4
5)	А	Б	В				
				1	2	3	4
6)	А	Б	В				
				1	2	3	4
7)	А	Б	В				
				1	2	3	4

СХЕМАТИЧНЕ МИСЛЕННЯ

14. У цій таблиці певному слову може відповідати якась геометрична фігура і навпаки: певній фігурі – якесь слово.

Наприклад.

– пінгвін,

– будинок,

– слон,

– жолудь.

1) Уважно розглянь таблицю.

					колір
молоко	м'яч	пінгвін	ракета	каша	
рак	дуб	ворона	стіл	будинок	
поле	квітка	риба	літак	слон	
лабіринт	жолудь	логіка	варення	комора	
хліб	картина	канікули	море	сонце	

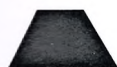
2) Знайди у таблиці відповідні слова і запиши їх навпроти фігур.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

3) Добери до слів відповідні фігури, намалюй їх поряд.

Риба –

Жолудь –

Стіл –

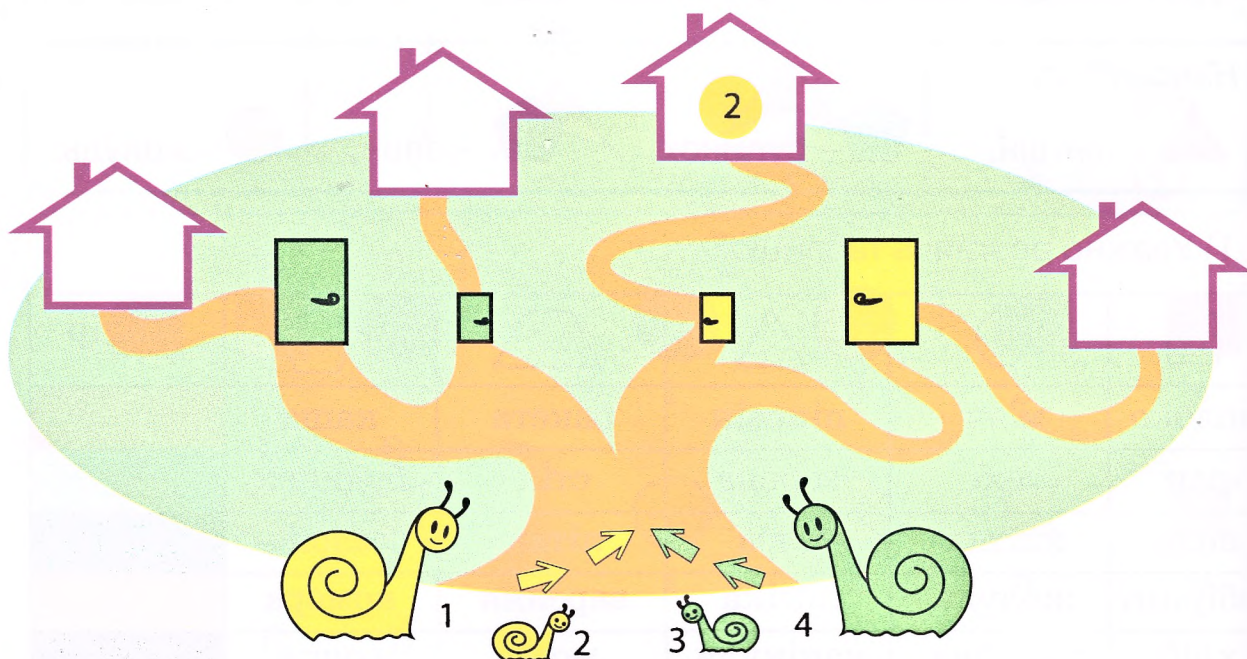
Варення –

Літак –

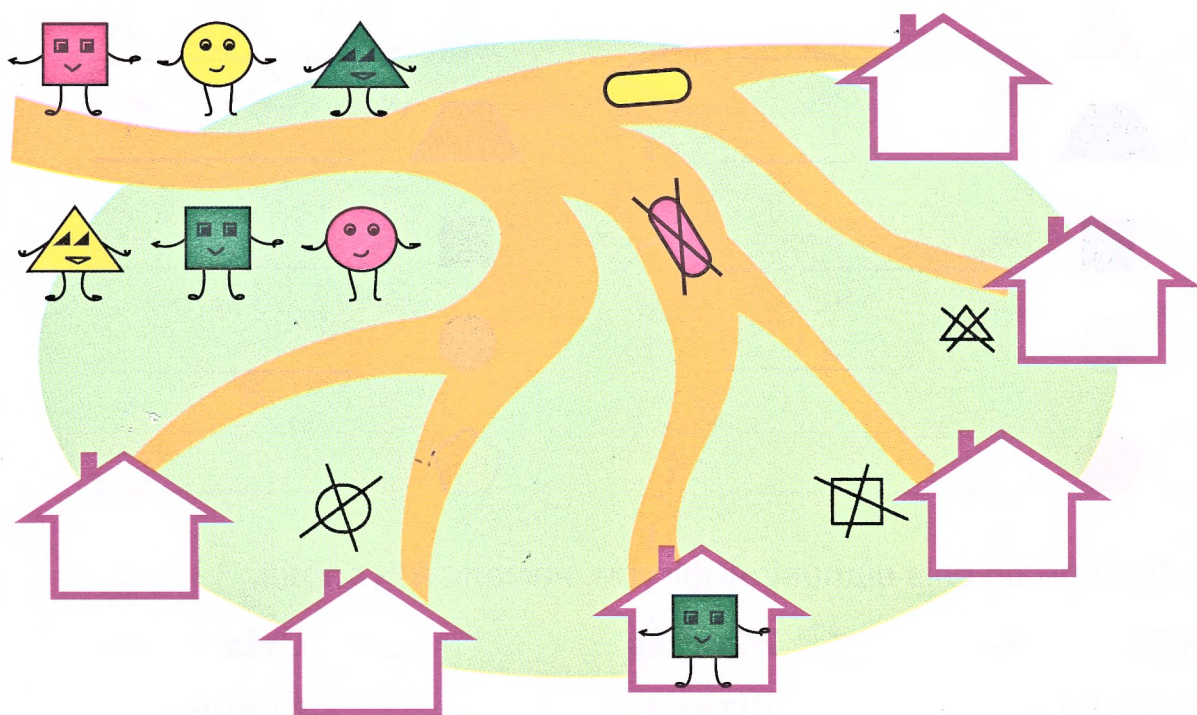
Сонце –

15. Равликів запросили у гості. У яких будиночках чекають кожного з них? Напиши номери на будиночках, враховуючи, що равлики можуть рухатися лише за правилами.

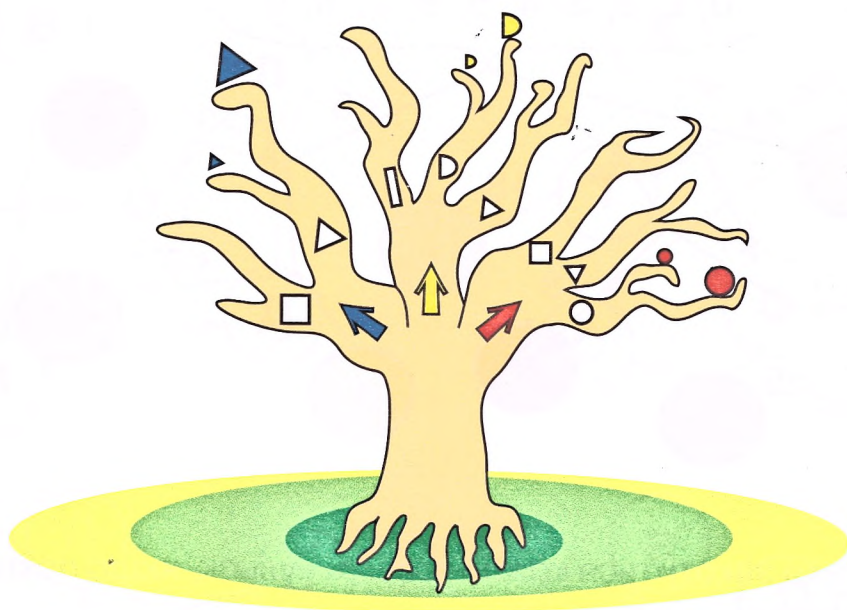

16. Намалюй у кожній хатинці фігурку, яка там живе. Але спочатку уважно розглянь допоміжні знаки.

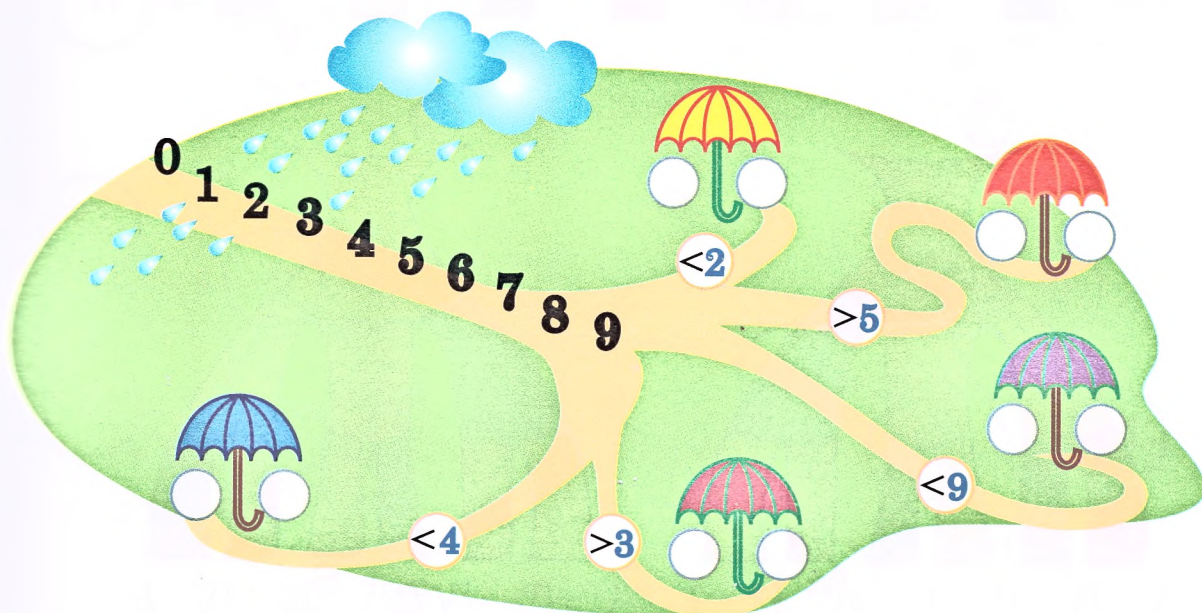

17. На химерних деревах, що ростуть на Планеті Міркувань, листки мають вигляд геометричних фігур. Усі вони різного кольору і величини. Намалюй на гілках великі й малі листки. Розфарбуй їх.

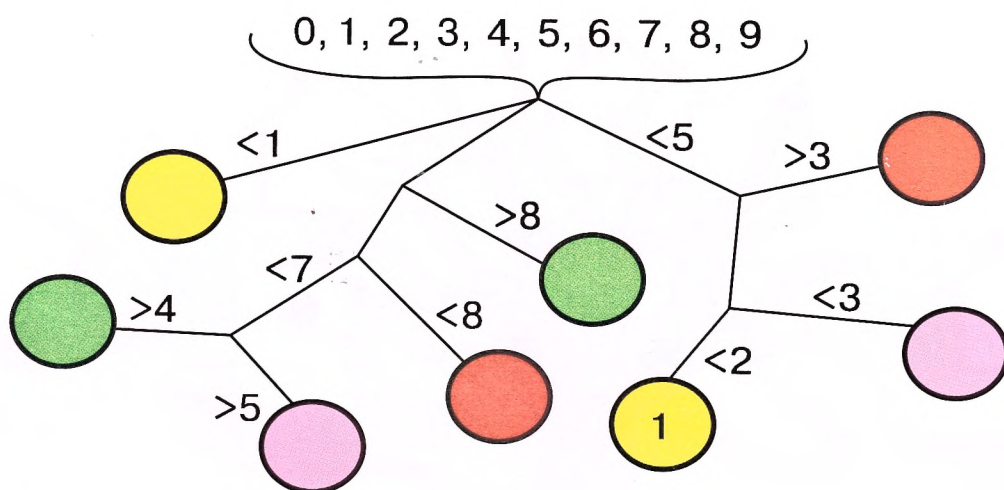

18. Збирається на дощ. Числа, що йдуть по дорозі, хочуть сховатися під парасольками. Але під однією парасолькою може поміститися лише двоє. Допоможи числам сховатися від дощу. Пам'ятай: слід дотримуватися зазначених правил.

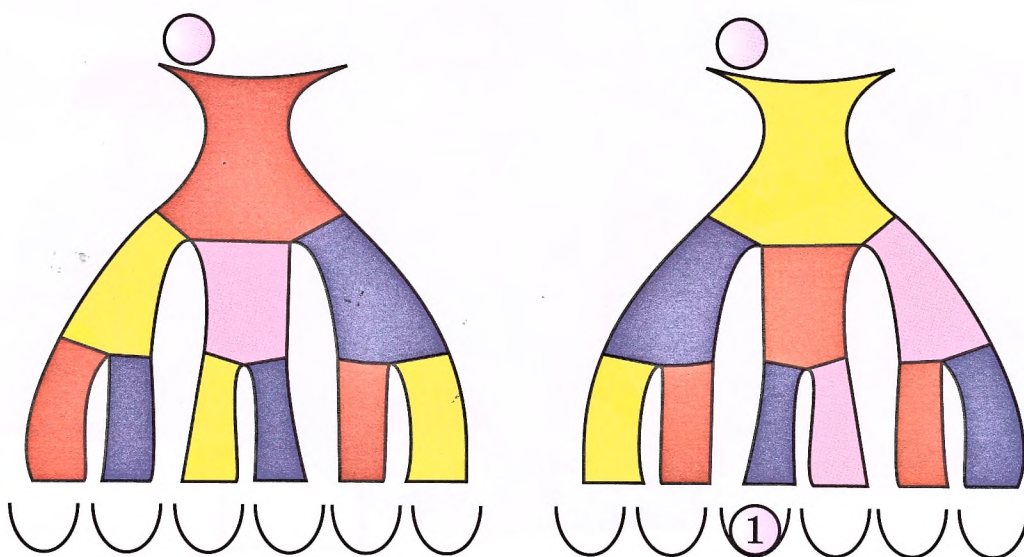
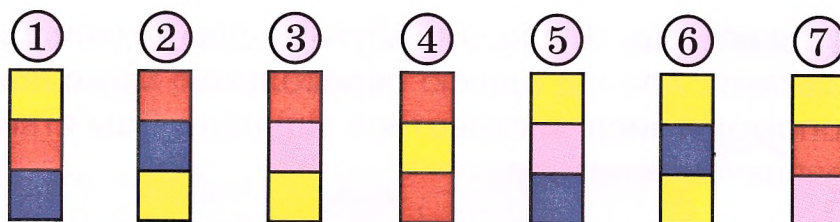

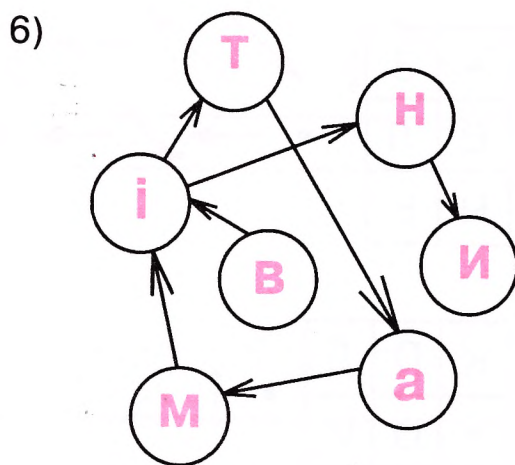
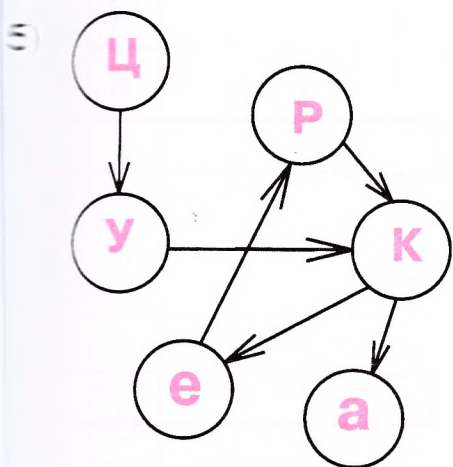
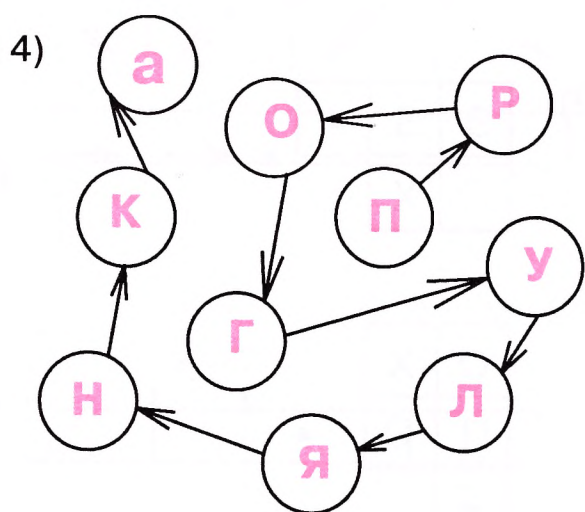
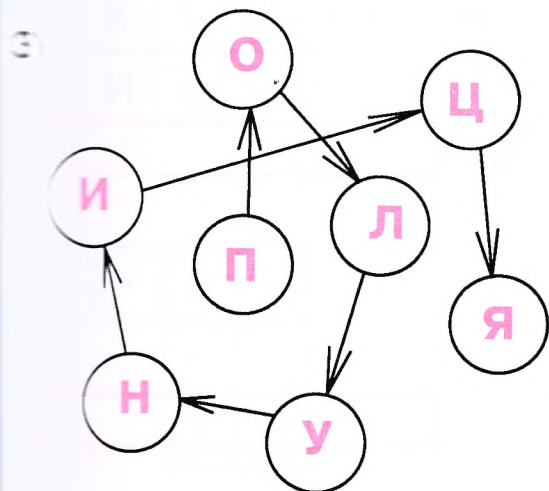
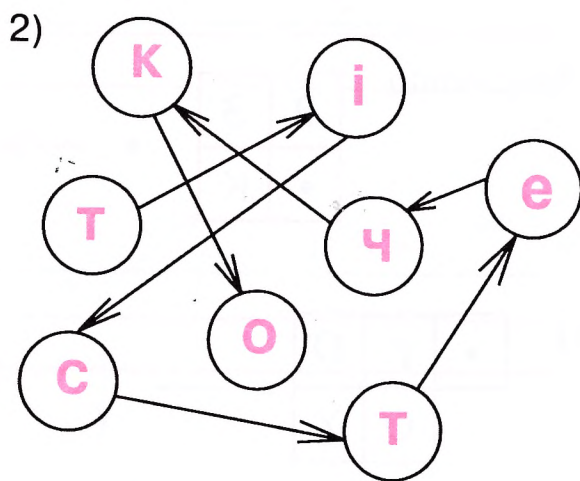
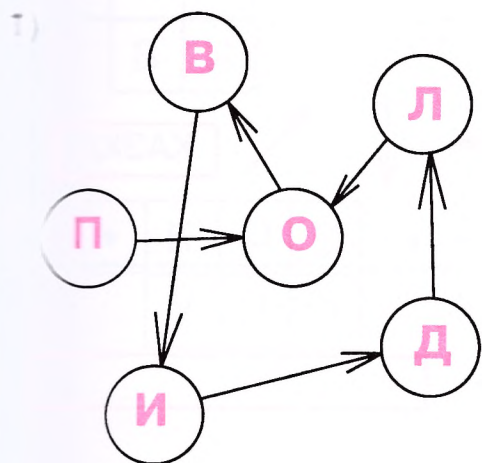
19*. В які кружечки потраплять числа, якщо чітко дотримуватимуться правил руху? Яким числам кружечків не вистачить?

20. До якої лунки закотиться кожна із семи кульок, якщо покотиться у вказаному напрямку.

21. Прочитай слова, зашифровані у схемах. Май на увазі, що стрілка щоразу вказує на наступну літеру. Визнач, із якої літери слід починати читати.

22. Прочитай слова, керуючись вказаним напрямком. Квадратик, із якого треба починати, позначено крапкою. Запиши утворені слова в прямокутниках.

Наприклад.

а	з
•	к

1)

•	г	р
	о	х

2)

а	з	•
п	х	

3)

о	х
п	р
•	

4)

•	з
е	л
н	ь

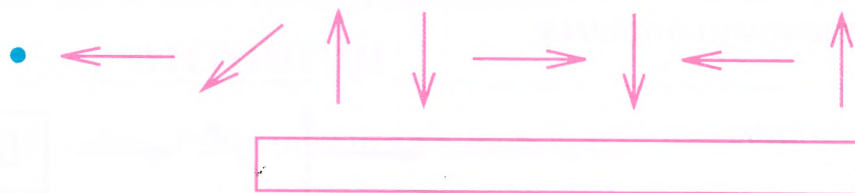
5)

к	р	д
•	о	и

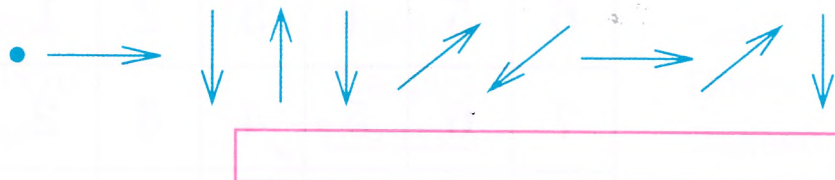
6

р	м	•
о	з	
в	и	

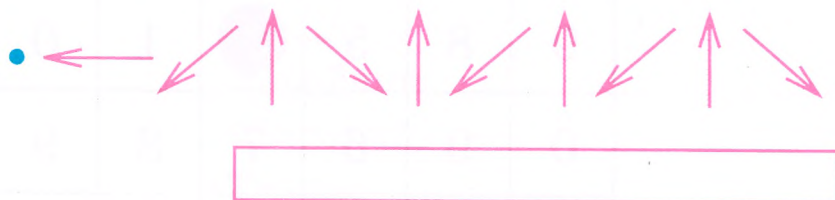
7

•	к	р	з
	у	д	а

8

к	т	м	•
и	а	е	

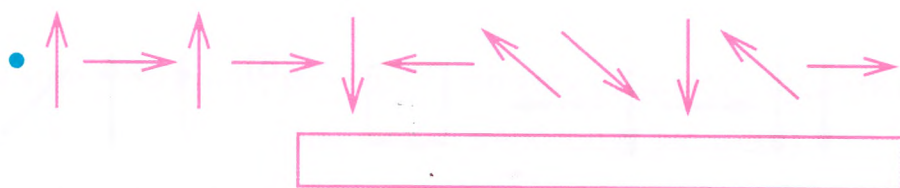
9

•	е	л
	к	р
	т	и

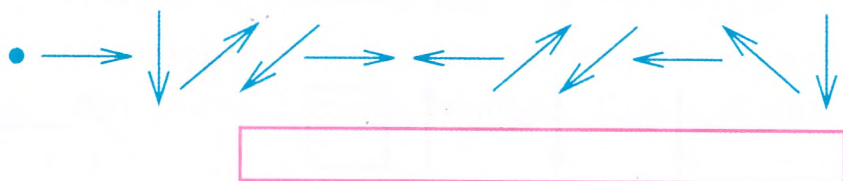
10

р	т	и
к	о	г
•	ш	

11

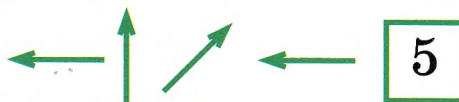
к	•	г	л
а	м	о	в

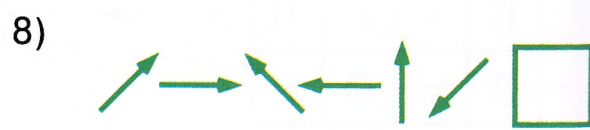
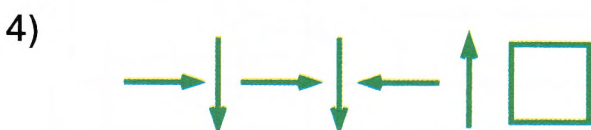
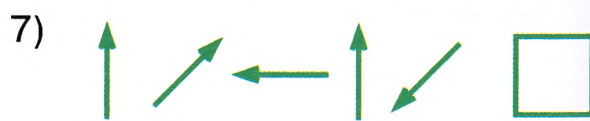
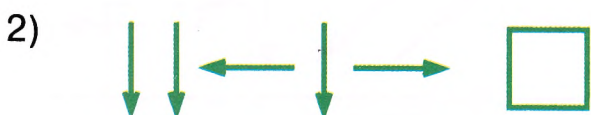
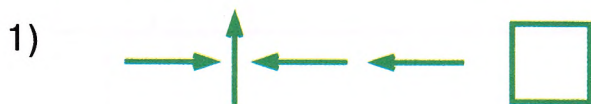

23. Запиши цифру, на якій зупиниться м'ячик, якщо стрибатиме у вказаному напрямку.

Наприклад.

6	5	4	3	2	1	0
7	6	5	4	3	2	9
8	7	4	3	2	1	8
9	8	5		1	0	7
0	9	6	7	8	9	6
1	0	1	2	3	4	5
2	3	4	5	6	7	8

ІІІ. МОВА І МИСЛЕННЯ

АНТОНІМИ

1. З'єднай стрілками слова, протилежні за значенням.

Тут	Часто	Тепер	Праворуч
Езз	Ніколи	Тут	Повільно
Завжди	Верх	Близько	Там
Етого	Ніхто	Ліворуч	Потім
Ніколи	Усе	Швидко	Далеко

2. До кожного слова добери і запиши слово, протилежне за значенням.

Мокрий	—	сухий.	Жадібний	—	
Густий	—	рідкий.	Широкий	—	
Світлий	—		Теплий	—	
М'який	—		Важкий	—	
Добрий	—		Сильний	—	
Сумний	—		Високий	—	

ВИДІЛЕННЯ СУТТЄВОГО

3. Підкресли слово в дужках, яке, на твою думку, правильно завершує речення.

- 1) Чобіт завжди має (шнурок, підшву, пряжку, замок, гудзик).
- 2) У пустелі живе (ведмідь, олень, вовк, верблюд, тюлень).
- 3) Кролик найбільше подібний до (кішки, білки, зайця, лисиці).
- 4) Дерево завжди має (листя, квіти, плоди, коріння, тінь).
- 5) У будинку завжди є (веранда, двері, цегла, балкон, горище).
- 6) Батько старший за свого сина (часто, завжди, інколи, ніколи).
- 7) Столиця України — (Варшава, Харків, Москва, Львів, Київ).
- 8) У тижні (10, 6, 7, 4, 5) днів.

- 9) Рік має (3, 4, 7, 12, 24) місяців.
- 10) Доба триває (7, 10, 12, 24, 30) години.
- 11) Частиною доби є (рік, місяць, тиждень, день, понеділок).
- 12) Місяць зими – це (вересень, жовтень, лютий, листопад, березень).
- 13) Останній місяць літа – (вересень, липень, жовтень, серпень, червень).
- 14) Якщо зійшло сонце, то (почався новий місяць, буде дощ, скоро вечір, настав ранок, час спати).
- 15) Коли настає осінь, то (тане сніг, прилітають пташки, опадає листя, закінчується зима, розпускаються бруньки).
- 16) З борошна можна приготувати (сметану, млинці, плов, яєшню, голубці).
- 17*) Папір виготовляють із (пластмаси, муки, гуми, скла, целюлози).
- 18) Якщо граки повернулися з теплих країв, то значить (скоро буде зима, надворі весна, буде гаряче літо, вже осінь, буде дощове літо).
- 19) Обід не може відбутися без (стола, їжі, ложки, годинника, посуду).

4. Підкресли два слова чи словосполучення у дужках, які найбільш правильно завершують речення.

- 1) Саду не буває без ... і ... (дерев, сторожа, огорожі, черешень, ґрунту).
- 2) Річка завжди має ... і ... (берег, пісок, лід, течію, хвилю).
- 3) У місті завжди є ... та ... (театр, будинки, натовп, вулиці, велосипеди).
- 4) Гра завжди передбачає ... і ... (карти, гравців, штраф, м'яч, правила).
- 5) Спорт – це завжди ... і ... (суперники, біг, змагання, перемога, стадіон).
- 6) У лікарні обов'язково є ... і ... (лікар, радіо, хворий, гірчичники, операційна).

УЗАГАЛЬНЕННЯ

5. Дай спільну назву кожній парі слів.

Наприклад: слон, мурашка – *тварини*.

Трикутник, квадрат – *геометричні фігури*.

1) Груша, яблуко

2) Морква, помідор

3) Жито, пшениця

4) Троянда, нарцис

5) Бузок, шипшина

6) Клен, тополя

7) Опеньки, сироїжки

8) Штани, плаття

9) Тигр, лев

10) Сокира, пилка

11) Синиця, шпак

12) Коза, свиня

13*) Гуска, курка

14) Комар, оса

15) Окунь, карась

16) Хліб, сир

17) Дівчинка, хлопчик

18) Сік, чай

19) Борщ, суп

20) Цукерки, торт

21) Скрипка, флейта

22) Літо, зима

23) Січень, липень

24) Вівторок, субота

25) Черевики, чоботи

26*) Шапка, кашкет

27) П'ять, сім

28) Чайник, каструля

29) М'ячик, лялька

30) Шафа, диван

31*) Сніг, дощ

32) Трамвай, автобус

33) Футбол, гімнастика

6. Серед слів, що під рисою, вибери те, яке найточніше пояснює слово над рисою.

Наприклад:

тюльпан

троянда, город, букет, квітка, дівчина, трава

- 1) **плащ**
капелюх, чоловік, одяг, магазин, дощ, ґудзики
- 2) **трамвай**
транспорт, дорога, рейки, місто, квиток, кондуктор
- 3) **хліб**
масло, батон, пекарня, ніж, обід, їжа
- 4) **молоток**
пилка, інструмент, ремонт, стілець, цвях, майстер
- 5) **ведмідь**
лев, звір, ліс, мед, зима, барліг
- 6) **береза**
верба, річка, дерево, бруньки, весна, кора
- 7) **квадрат**
фігура, кубик, майданчик, вікно, грядка, коло
- 8) **стіл**
ліжка, меблі, їжа, дерево, робота, лампа
- 9) **лялька**
іграшка, дівчинка, гра, волосся, платтячко, візочок
- 10) **футбол**
хлопці, м'яч, ворота, гра, стадіон, суддя
- 11) **синиця**
зима, дзьоб, птах, літати, комаха

7. Серед слів, що під ризкою, вибери те, яке найбільше відповідає слову, що над ризкою.

Наприклад:

автомобіль

колеса, машиніст, штурвал, телефон, мотоцикл

1) **ліс**

люди, рибалка, канікули, дерева, осінь

2) **велосипед**

свисток, фари, мотор, педаль, візок

3) **корабель**

якір, пліт, озеро, рейки, водій

4) **птах**

ноги, крила, квіти, луска, ніс

5) **телевізор**

вікно, екран, магазин, радіо, диктор

6) **поїзд**

море, вагон, матрос, зустріч, бензин

7) **риба**

жало, вовна, дзьоб, лапи, луска

8) **море**

хвилі, сонце, карась, лелека, дорога

9) **школа**

капітан, уроки, телевізор, футбол, обід

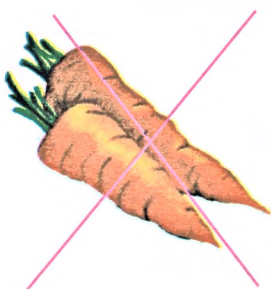
ЩО ЗАЙВЕ?

8. У кожній групі слів, об'єднаних за якоюсь певною ознакою, є одне «зайве» слово. Закресли його. Поясни, чому ти зробив саме такий вибір.

Наприклад:

• яблука, груші, сливи, ~~морква~~, абрикоси.

«Зайве» слово морква, бо морква – це овоч, а все інше – фрукти.

1)

- Вовк, лисиця, тигр, корова, пантера;
- курка, півень, лебідь, гуска, індик;
- рак, щука, карась, окунь, камбала;
- вівця, карась, корова, курка, індик.

2)

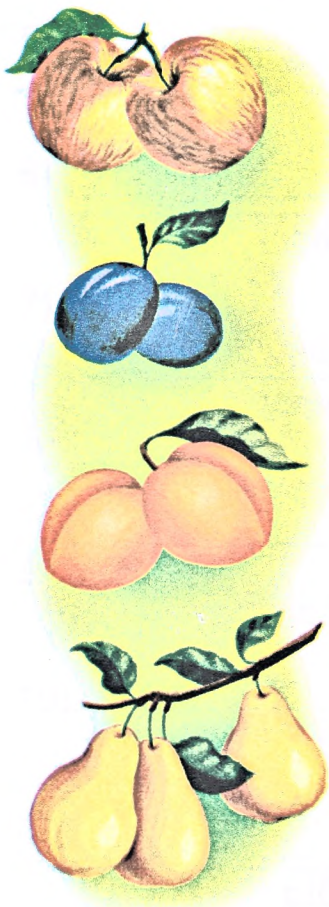
- Яблуко, малина, груша, слива, апельсин;
- груша, кабачок, морква, буряк, цибуля;
- малина, суниця, агрус, чорниця, горіхи;
- баклажан, кріп, помідор, кабачок, огірок.

3)

- Олена, Михайло, Ольга, Надія, Анна;
- Остап, Володимир, Ігор, Олексієнко, Михайло;
- Галинка, Надійка, Анничка, Наталочка, Марія.

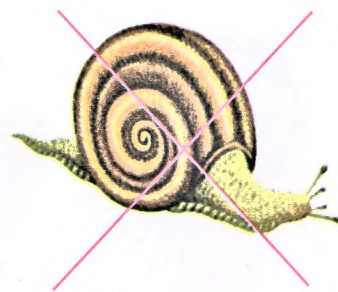
4)

- Кава, чай, сік, компот, вода;
- молоко, сир, сметана, сало, кефір;
- торт, тістечко, цукерки, кекс, картопля;
- котлети, шоколад, голубці, хліб, сало.

Б

- Віз, будинок, трактор, автомобіль, літак;
- шафа, табуретка, стілець, диван, крісло;
- річка, озеро, море, міст, болото;
- річка, риба, море, океан, озеро.

В

- Число, ділення, віднімання, додавання, множення;
- крапка, кома, тире, літера, двокрапка;
- двійка, трійка, п'ятірка, оцінка, четвірка;
- воно, трикутник, чотирикутник, указка, квадрат.

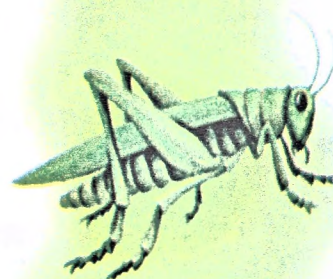
Г

- Хустина, спідниця, шалик, пальто, чоботи;
- шапка, берет, шалик, шапка, капелюх;
- чоботи, черевики, туфлі, колготки, кеди;
- спідниця, штани, блузка, купальник, піджак.

Д

- Літо, весна, рік, осінь, зима;
- вересень, липень, січень, травень, весна;
- день, тиждень, час, доба, місяць;
- година, година, секунда, доба, вечір.

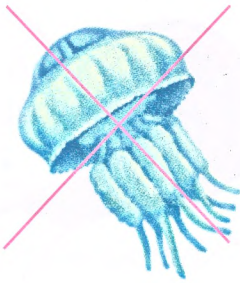

Ж

- Береза, сосна, дерево, вільха, дуб;
- березка, дуб, ялина, бузок, клен;
- липоля, сосна, бук, каштан, верба;
- ромашка, лілія, квасоля, ромашка, фіалка.

10)

- Іти, повзти, бігти, лежати, гнатися;
- писати, рубати, шити, думати, кувати;
- сидіти, стояти, лежати, бігти, знати;
- думати, мріяти, їсти, уявляти, спостерігати.

11)

- Автобус, бензин, трамвай, тролейбус, мотоцикл;
- лялька, скакалка, пісок, м'яч, лопатка;
- пісні, салют, танці, концерт, прання;
- лікар, шприц, бинт, голка, таблетка.

12)

- Літак, ракета, вертоліт, дельтаплан, комета;
- кавун, апельсин, глобус, цвях, м'яч;
- окуляри, шибка, ласти, склянка, дзеркало;
- ліхтарик, тарілка, свічка, лампочка, вогнище;
- трава, квіти, слимаки, дерева, куці.

9. У кожному рядку викресли «зайві» літери, склади або слова.

1) О, У, М, А, Е;

2) А, Ю, Е, О, І;

3) ОА, УА, ОИ, ІЕ, СО;

4) АЇ, ОЇ, КИ, УК, ЕЇ;

5) МО, МА, МЕ, УМ, МІ;

6) ТРУ, ЗОК, ВА, ФЕГ, ДРО;

7) МОК, КЕС, ЗАМ, ВУЛ, ІНД;

8) РПО, ВЛЕ, НФУ, МІЯ, КМА.

10. Які слова після двокрапки помилково потрапили до рядка?

Білка: горішки, шишка, гриби, морозиво, огірок.

Суп: цибуля, рис, сіль, капуста, цукор, груша, ананас, картопля.

Компот: яблуко, цукор, вода, перець, картопля, ягоди.

Печиво: дріжджі, олівець, молоко, яйця, тісто, ключ, масло, цукор, сопілка.

Школа: парта, дзвінок, ракета, крейда, море, книжка, урок.

Лікарня: шприц, купальник, таблетки, лікар, ліжко, хворий, ролики.

Кішка: молоко, мишка, морква, сметана, жолуді, горішки, капуста, «Віскас», риба, цукерка.

Шиття: тканина, молоток, гудзики, ножиці, виделка, нитки, наперсток, голка.

11. У кожному рядку лише одне слово після двокрапки «зайве». Ти здогадаєшся, якщо уважно подивишся, з яких літер складаються виділені слова.

Математика: тема, мак, мука, мама, так, тека, мета.

Електроніка: трон, електрон, рот, рік, кіт, ролики, клекіт, ріка.

Природознавство: природа, город, пора, пиво, сода, вода, вид.

Астрономія: трос, ніс, ріст, роса, матрос, сором, мороз, рот, сон.

Макулатура: лак, мак, тура, рак, папір, кума, мука, рука, рама.

КЛАСИФІКАЦІЯ

12. Слова з останніх двох стовпчиків потрібно за змістом віднести до стовпчика № 1 або стовпчика № 2. Обведи правильні номери стовпчиків, як це показано у прикладі. Поясни свої міркування.

Наприклад: у першому стовпчику – назви місяців, у другому – дні тижня.

№1	№2		
травень	понеділок	січень 1 2	квітень 1 2
жовтень	субота	серпень 1 2	вівторок 1 2
липень	п'ятниця	середа 1 2	неділя 1 2

1) дуб	бузок	клен 1 2	береза 1 2
береза	малина	ліщина 1 2	липа 1 2
осика	ожина	верба 1 2	смородина 1 2

2) година	метр	хвилина 1 2	дециметр 1 2
секунда	сантиметр	доба 1 2	тиждень 1 2
рік	кілометр	міліметр 1 2	століття 1 2

3) огірок	яблуко	помідор 1 2	перець 1 2
буряк	слива	персик 1 2	ківі 1 2
кабачок	груша	цибуля 1 2	часник 1 2

4) синиця	ведмідь	лисиця 1 2	дятел 1 2
лебідь	борсук	сорока 1 2	заєць 1 2
шпак	пантера	ворона 1 2	лев 1 2

3 У двох останніх стовпцях замалюй фігури відповідним кольором.

наприклад:

зелений

веселий

білий

спокійний

синій

балакучий

жовтий

рожевий

червоний

жвавий

добрий

бадьорий

1

стілець

човен

диван

тролейбус

шафа

літак

поїзд

стіл

табуретка

трамвай

ліжка

автобус

2

квадрат

вісім

три

один

трикутник

п'ять

ромб

сім

прямокутник

два

десять

коло

3

корова

вовк

качка

свиня

індик

ведмідь

коза

тигр

гуска

заєць

лев

кролик

4

тарілка

сік

кава

чашка

глечик

каша

виделка

ніж

ложка

чай

чайник

суп

14*. Наведені нижче слова об'єднай у 12 груп за якоюсь спільною ознакою. Назви цю ознаку. У кожній групі має бути по три слова. Запиши за зразком.

Суниці, ожина, малина – *ягоди*.
Автобус, трамвай, літак – *транспорт*.

Книжка, суниці, автобус, шафа, груша, м'ячик, буряк, два, ліжко, сніг, печиво, сік, вісім, яблуко, морква, лялька, ожина, озеро, дощ, тістечко, чай, море, крісло, трамвай, літак, скакалка, річка, кава, газета, малина, торт, слива, град, цибуля, журнал, двадцять.

15*. Наведені нижче слова можна об'єднати у групи за якоюсь спільною ознакою. Спробуй об'єднати по чотири слова, що мають спільні ознаки. Але виписуй їх разом з числами. Якщо сума чисел дорівнюватиме підказці, ти все зробив правильно!

Наприклад: 2 кімната, 3 магазин, 0 поле, 1 кінотеатр, 1 ска-
тертина, 6 годинник, 8 тиша, ② шафа, 9 кілограм, 2 кишень,
4 лампочка, ① диван, 6 книжка, 1 ведмідь, 5 село, 7 метро, 8 га-
зета, 3 пальто, ⑤ стілець, 6 апельсин, 0 хліб, ③ стіл (*підказка – 11*).

Міркуй так: 1 диван, 3 стіл, 5 стілець, 2 шафа – це меблі.
 $1+3+5+2=11$ (*підказка – 11*). Сума чисел дорівнює підказці. Отже,
слова згруповані правильно.

1) 2 повітря, 1 море, 2 вовк, 3 місто, 5 людина, 6 дятел, 2 вітри-
на, 4 кабан, 7 тканина, 9 ялина, 7 стілець, 1 бджола, 8 аптека,
3 лисиця, 4 острів, 4 кавун, 4 прапор, 6 ведмідь, 3 джерело, 1 ко-
ридор (*підказка – 15*);

2) 1 масло, 4 сир, 2 ворона, 6 каштан, 9 басейн, 3 рік, 4 футбол,
7 захід, 2 синиця, 4 пароплав, 5 хлопчик, 8 ураган, 3 горобець,
6 секунда, 3 мотоцикл, 4 цукерка, 3 дятел, 7 мурашник, 9 товариш
(*підказка – 10*);

3) 4 коло, 8 цифра, 2 літо, 3 сорока, 4 хліб, 5 зупинка, 9 гараж,
5 молоко, 3 захід, 4 дерево, 8 осінь, 5 схід, 8 шпак, 1 двійка, 2 зима,
3 ковзани, 4 море, 6 човен, 5 весна, 7 хата, 9 поле (*підказка – 17*);

4) 2 троянда, 3 термометр, 4 миша, 2 шафа, 1 година, 1 доба, 4 кіно, 7 підлога, 6 конверт, 3 тиждень, 3 рік, 4 цифра, 8 огірок, 2 учень, 3 корова, 5 оцінка, 1 укол, 2 сумка, 9 сонце (*підказка – 8*).

16*. Наведені нижче слова об'єднай у групи по п'ять слів у кожній. Мокуй так, як у попередньому завданні.

1) 3 літак, 2 дорога, 3 автомобіль, 6 оселедець, 5 хліб, 3 вареники, 3 трамвай, 2 гребінець, 3 тюльпан, 5 хокей, 2 пароплав, 2 небо, 4 зошит, 4 літера, 3 поїзд, 4 театр, 7 скрипка, 9 газета (*підказка – 14*);

2) 1 урок, 3 масло, 4 учень, 5 оцінка, 5 ялинка, 4 сир, 2 небо, 5 молоко, 2 театр, 6 літак, 7 літера, 6 сметана, 8 будинок, 2 конверт, 4 гроші, 1 кефір, 4 автобус, 2 іграшка, 3 труба (*підказка – 19*);

3) 4 підлога, 1 яблуко, 3 дівчинка, 5 скакалка, 6 лампа, 1 груша, 3 тобін, 4 килим, 2 слива, 4 хліб, 2 телевізор, 5 термометр, 2 персик, 5 хворий, 6 троянда, 2 апельсин, 4 море, 7 шкарпетки (*підказка – 8*);

4) 4 тихий, 5 похмурий, 3 зелений, 5 новий, 6 старий, 4 червоний, 4 щасливий, 5 жовтий, 6 худий, 7 товстий, 3 веселий, 5 важкий, 2 білий, 5 добрий, 5 злий, 2 високий, 5 низький, 1 синій, 5 розумний (*підказка – 15*);

5) 2 школяр, 3 таблиця, 1 лялька, 4 вінок, 9 хата, 6 кубик, 2 дорога, 2 м'яч, 5 свічка, 6 скло, 3 скакалка, 3 ворона, 2 словник, 7 шпак, 1 картопля, 1 мозаїка, 5 зупинка, 2 лід, 8 каса, 6 термометр (*підказка – 13*).

17*. Прочитай наведені нижче слова. Об'єднай їх у кілька груп за якимись спільними ознаками.

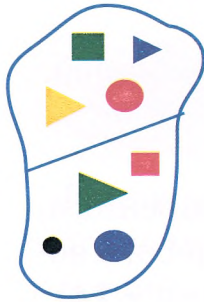
Літак, пух, оса, ворона – *літають*.
Равлик, муха, риба, ворона – *живі істоти*.

Літак, оса, ящірка, риба, суниця, сонце, апельсин, пух, корабель, ворона, м'яч, яблуко, ожина, слива, равлик, муха.

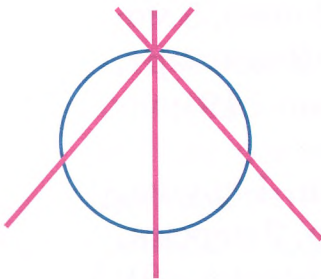
ТОЧНІСТЬ ФОРМУЛЮВАНЬ

18. Вибери правильний підпис до малюнка.

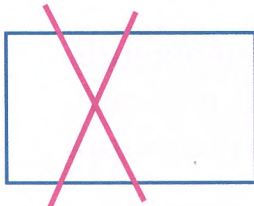
а)

- 1) У кожній частині малюнка однакова кількість трикутників.
- 2) У кожній частині малюнка фігури однакового кольору.
- 3) У кожній частині малюнка однакова кількість фігур.
- 4) У кожній частині малюнка однакові фігури.

б)

- 1) Круг поділений на 3 частини.
- 2) Круг поділений на 4 частини.
- 3) Круг поділений на 4 однакові частини.
- 4) Круг поділений 4 лініями.

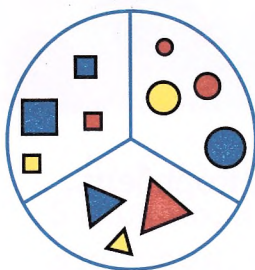
в)

- 1) Квадрат поділений на 4 частини.
- 2) Прямокутник поділений на 2 трикутники і 2 п'ятикутники.
- 3) Прямокутник поділений на 4 різні трикутники.
- 4) Прямокутник поділений на 4 однакові частини.

г)

- 1) Геометричні фігури поділено на трикутники і квадрати.
- 2) Трикутники поділено на великі та маленькі.
- 3) Трикутники поділено на червоні та сині.
- 4) Трикутники поділено порівну.

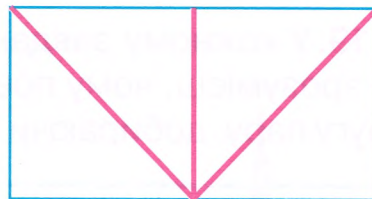

г)

- 1) Геометричні фігури згруповано порівну.
- 2) Геометричні фігури згруповано на трикутники, круги та квадрати.
- 3) Геометричні фігури згруповано на великі та маленькі.
- 4) Геометричні фігури згруповано на червоні, жовті та сині.

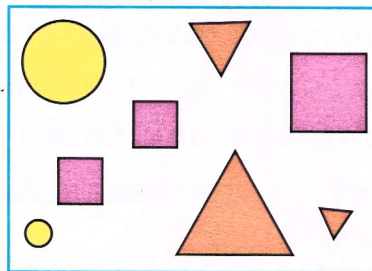
д)

- 1) Прямокутник поділений на 3 частини.
- 2) Прямокутник поділений на 4 рівні трикутники.
- 3) Квадрат поділений на 4 трикутники.
- 4) Прямокутник поділений на 4 різні трикутники.

е)

- 1) На малюнку деякі фігури – квадрати.
- 2) На малюнку немає жодного квадрата.
- 3) На малюнку є три однакові фігури.
- 4) На малюнку зображено лише трикутники.

є)

- 1) Деякі предмети на малюнку – рослини.
- 2) На малюнку немає жодної квітки.
- 3) На малюнку є хвойні дерева.
- 4) Усі предмети на малюнку – дерева.

АНАЛОГІЇ

19. У кожному завданні цієї вправи має бути по дві пари слів. Якщо ти зрозумієш, чому поєднані слова першої пари, то зможеш утворити другу пару, добираючи у дужках слово, якого не вистачає.

Наприклад.

• Вівці – отара. Вовки – ... (ліс, зграя, зайці, хижаки, мисливець).

Міркуй так. Багато овець – це отара, а багато вовків – зграя.

• Гора – печера. Дерево – ... (фрукти, дупло, дятел, ліс, стовбур).

Міркуй так. Отвір у горі – це печера, а отвір у дереві – дупло.

• Олівець – пенал. Автомобіль – ... (колеса, гараж, руль, транспорт, водій).

Міркуй так. Олівець тримають у пеналі, автомобіль – у гаражі.

1) Дідусь – бабуся. Батько – ... (син, донька, мати, родина, племінник, онук, чоловік).

2) Чорниці – ягоди. Яблука – ... (сік, сад, фрукти, компот, овочі).

3) Яблуня – яблука. Дуб – ... (дерево, жолуді, листя, парк).

4) Людина – дім. Птах – ... (гніздо, пір'я, дзьоб, лелека, літати).

5) Нога – чобіт. Рука – ... (кулак, рукавиця, пальці, кисть, робити).

6) Вовк – паща. Птах – ... (повітря, дзьоб, соловей, яйце, спів).

7) Кінь – лоша. Корова – ... (молоко, теля, роги, пасовище, бик).

8) Ложка – суп. Виделка – ... (стіл, ніж, тарілка, вареники, посуд).

9) Вуха – чути. Зуби – ... (біль, лікувати, рот, щітка, жувати).

10) Собака – шерсть. Риба – ... (річка, щука, луска, вудочка, хвіст, юшка).

11) Огірки – овочі. Тюльпани – ... (бур'ян, роса, ваза, квіти, полоти, грядка).

12) Дерево – гілки. Рука – ... (рукавиці, нога, робота, пальці, годинник, писати).

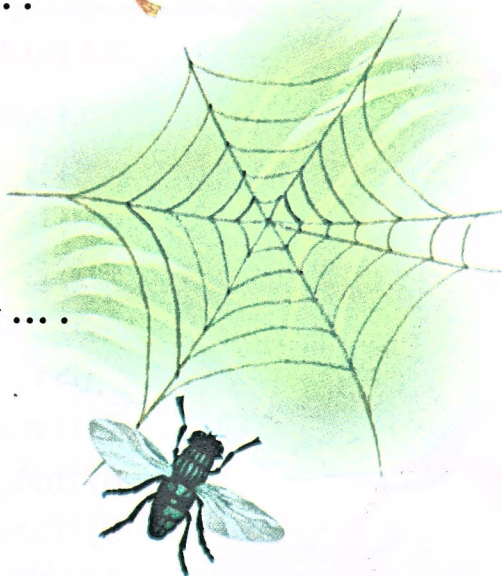
13) Зима – сніг. Осінь – ... (школа, дощ, холодно, пора року, листопад, мокро).

14) Чай – цукор. Суп – ... (вода, тарілка, курка, сіль, ложка).

20. А тепер добери відповідне слово без підказок.

- 1) Студент – інститут. Учень – ... .
- 2) Учитель – учень. Лікар – ... .
- 3) Вишня – сад. Морква – ... .
- 4) Темний – світлий. Мокрий – ... .
- 5) Стіл – скатертина. Підлога – ... .
- 6) Цукор – солодкий. Лимон – ... .
- 7) Годинник – час. Термометр – ... .
- 8) Йти – стояти. Говорити – ... .
- 9) Театр – глядач. Бібліотека – ... .
- 10) Шити – руки. Ходити – ... .
- 11) Лікарня – лікар. Школа – ... .
- 12) Музика – композитор. Картина – ... .
- 13) Хліб – пекар. Будинок – ... .
- 14) Біль – плакати. Радість – ... .
- 15) Пожежа – гасити. Хвороба – ... .
- 16) Несправність – майстер. Хвороба – ... .
- 17) Пальто – одяг. Черевик – ... .
- 18*) Риба – сіть. Муха – ... .
- 19) Пароплав – пристань. Поїзд – ... .
- 20) Ковзани – ковзанка. Човен – ... .
- 21) Крісло – дерев'яне. Голка – ... .

ПРИСЛІВ'Я ТА ПРИКАЗКИ

21. На уроках читання ти дізнався про короткі влучні народні вислови – **прислів'я** та **приказки**. Закінчи кожне речення – і ти прочитаєш ці прекрасні витвори народної мудрості. Якщо відчуватимеш труднощі, скористайся довідками.

ЗАВДАННЯ 1.

- 1) Такий мороз, що аж зорі скачуть.
- 2) Зима без снігу – літо без ...
- 3) Де верба, там і ...
- 4) Не насушиш насіння – посушиш ...
- 5) Терпи, козаче, отаманом ...
- 6) З жиру й собака ...
- 7) Де тонко, там і ...
- 8) Багатий, як пес на ...
- 9) Один розум – добре, а два – ще ...
- 10) Язик мій – ворог ...

Довідка: голову, рветься, краще, вода, блохи, будеш, скачуть, хліба, мій, казиться.

ЗАВДАННЯ 2.

- 1) Восени і горобець ...
- 2) Чужа сорочка не ...
- 3) Крутиться як муха в ...
- 4) Як не наївся, то не ...
- 5) З пшона й дурень каші ...
- 6) Хто везе, того й ...
- 7) Один гусак поля не ...
- 8) Добро довго пам'ятається, а лихо ще ...
- 9) Чоловік – у домі голова, а жінка – ...
- 10) Не плюй у криницю – доведеться води ...

Довідка: витопче, напиться, поганяють, багатий, душа, окропі, налижешся, наварить, гріє, довше.

ЗАВДАННЯ 3.

- 1) Найміть мене ... .
- 2) Дурний язик голові ... .
- 3) Чужа душа – темний ... .
- 4) Старого горобця на полові не ... .
- 5) Коли б свині крила, вона б і небо ... .
- 6) Ви мене просіть, а я ніби не ... .
- 7) Я йому про цибулю, а він мені про ... .
- 8) У дитини заболить пальчик, а в мами – ... .
- 9) За битого двох небитих дають, та й то не ... .
- 10) Добрі діти доброго слова послухають, а лихі й дрючка ... .

Довідка: часник, не приятель, обдуриш, ліс, серце, беруть, не бояться, зрила, хочу, обідати.

22. Ліворуч є початок приказки, а праворуч – її закінчення. З'єднай частини в одне ціле довільними лініями.

1) За двома зайцями поженешся –	те и пожнеш.
Що посієш,	як його малюють.
Слово не горобець,	жодного не впіймаєш.
Не такий страшний чорт,	м'ясо наросте.
Були б кістки,	вилетить – не піймаєш.
2) Хто рано встає,	сирота в свитці,
З хати по нитці –	тому Бог дає.
З вовками жити –	та дурному дісталась.
Розумна голова,	люби й саночки возити.
Любиш кататись –	по-вовчому вити.
3) Слово – срібло,	де нас нема.
Риба шукає, де глибше,	в зуби не заглядають.
Дарованому коневі	та не знає, де він.
Чув дзвін,	мовчання – золото.
Там добре,	а людина – де краще.

ЧОМУ ТАК КАЖУТЬ?

Часто у мовленні люди використо-
вують вислови, які зрозуміти досить
важко, тому що в них слова вживають-
ся не в прямому значенні, а в *переносно-*
му. І вислів починає нагадувати якийсь
шифр: кажуть одне, а розуміють інше. Та
завдяки словам, що вживаються у пере-
носному значенні, мова стає веселішою,
дотепнішою, яскравішою.

23. Прочитай вирази, які ти вже не раз чув, і спробуй пояснити їх.
Якщо не зможеш сам, запитай у дорослих, що вони мають на увазі,
коли кажуть:

Знімати зірки з неба.

Не будь білою вороною.

Золоті руки.

Кам'яне серце.

Важкий характер.

Голова не варить.

Квадратні очі.

Дубова голова.

Порожня голова.

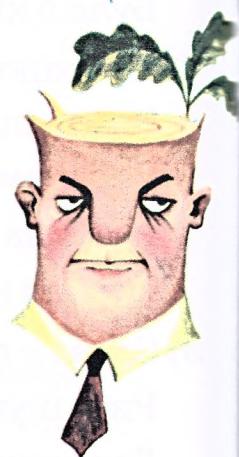
Солодкий стіл.

Залізні нерви.

Ловити гав.

Ноги гудуть.

Шукати голку в сіні.

Легка рука.

Гіркий досвід.

Гостре слово.

Тепле слово.

Запало в душу.

Сидіти каменем.

Вовком дивитися.

Бити байдики.

Розпускати нюні.

Шукай вітра в полі.

Вилізти на голову.

Дивитись крізь рожеві окуляри.

Волосся стало дибом.

Очі на лоба полізли.

Сидіти на шиї.

Сидіти в печінках.

Хвататися за соломинку.

Взяти себе в руки.

Пара з мене йде.

Кидати гроші на вітер.

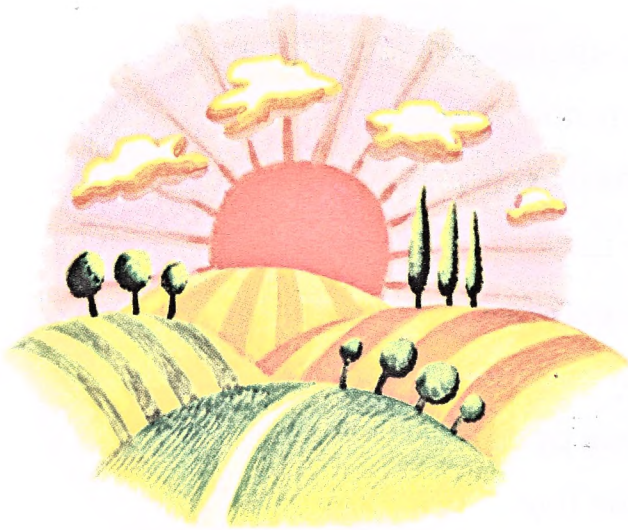
Море по коліна.

Зуб на зуб не потрапляє.

Тримати камінь за пазухою.

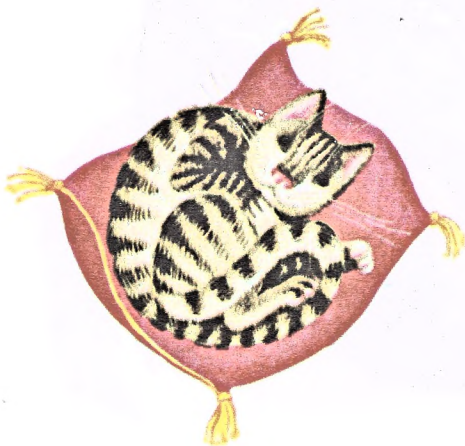

НАРОДНІ ПРИКМЕТИ

З давніх-давен, спостерігаючи за природою, люди помічали певні закономірності, що повторювалися з року в рік. Наприклад: небо при заході сонця червоне – наступний день буде вітряним. Такі багаторічні спостереження тепер називають народними прикметами.

24. Прочитай «розсипані» народні прикмети і перевір їх. Розкажи про них своїм друзям.

- 1) На осінь бідна гриби, і морози на зима буде сніг багата.
- 2) На одну гуси або качки стають свійські ногу, а крило ховають під голову – холод на.
- 3) Багато якщо у дощів вересні, то травні у обмаль буде їх.
- 4) Закружляли у лапаті повітрі сніжинки – буде відлига.
- 5) На котик сидить печі – буде мороз.
- 6) На ворони сідають верхів'я дерев – буде холодно.
- 7) Сади приходять у зайці – буде сувора зима.
- 8) Великими дощ, що краплинами починається, швидко припиниться.
- 9) Лиже котик і вмивається лапу – погоду на ясну.

- 10) У сонце сідає хмари – дощу завтра чекай.
- 11) У горіхів великий запас білки – зиму холодну на.
- 12) Нижні гілки сідають на ворони – на вітер.
- 13) Якщо мурашники споруджують високі мурашки, зима буде холодною.
- 14) Клубочком мордочку згорнувся в лапки і кіт ховає – чекай холоду.

ІV. ЕВРИСТИЧНЕ МИСЛЕННЯ

ЧИТАННЯ ШИФРОГРАМ

Тобі, мабуть, доводилось чути про таємні повідомлення, або ти бачив у фільмах, як розвідник чи таємний агент сповіщає про якусь подію так, що, крім його керівництва, ніхто це повідомлення прочитати не може. Воно має вигляд **шифrogramи**, де замість літер використовують різноманітні знаки, цифри, тощо.

Давай і ми потренуємося складати й розшифровувати шифrogramи. **Наприклад:** цифрами від 0 до 9 позначили по дві літери. У цьому випадку цифри називають **шифром**, а літери, що їм відповідають, — **ключем**.

Шифр:	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ключ:	СМ	БИ	ЛА	ВК	НХ	ОГ	НД	УЗ	ТП	РУ

Розгадаємо шифrogramи 3592 і 0225, користуючись поданим ключем.

Щоб прочитати зашифровані слова, треба зробити так:

3	5	9	2
ВК	ОГ	РУ	ЛА

0	2	2	5
СМ	ЛА	ЛА	ОГ

Тепер у нижньому рядку є літери, з яких можна скласти слова. Поміркувавши, зрозумієш, що зашифровані слова: **КОРА** і **САЛО**.

1. Розшифруй слова, які складаються з чотирьох літер. Скористайся наведеним вище ключем.

1)

6	5	5	2
НД	ОГ	ОГ	ЛА

4)

3	9	5	3

7)

3	5	3	3

2)

9	9	3	2

5)

7	7	1	1

8)

4	2	8	2

3)

9	1	1	2

6)

8	8	2	4

9)

0	9	4	2

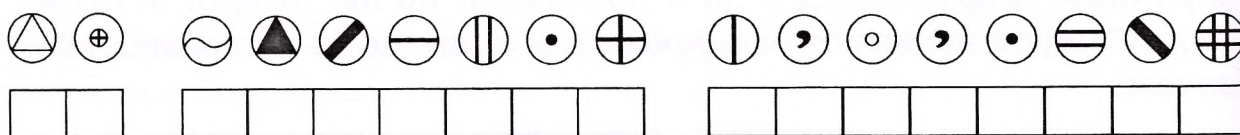
2. А ось і ти отримав шифрограму з Планети Міркувань.

82818747 536437 574128 88436.

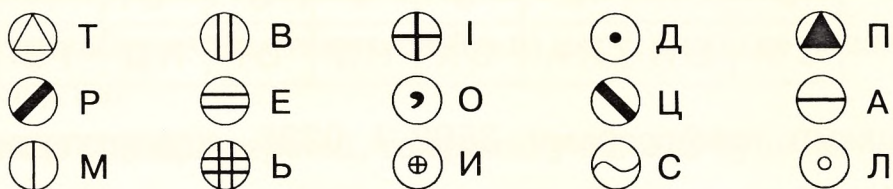
Розшифруй цю шифрограму, враховуючи, що цифрами позначено такі літери:

1	2	3	4	5	6	7	8
Г Ш	Л Ь	Р Ц	Н Й	В З	А Е	Д І	О С

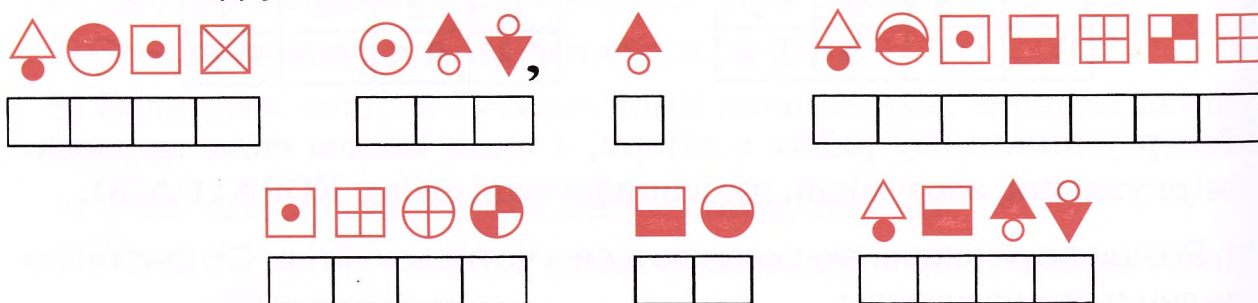
3. Розгадай і запиши шифрограму, яка стосується тебе.

Ключ:

4*. Прочитай шифрограму-загадку. Відгадуючи слова, знайдеш ключ до шифру.

Ключ:

Відповідь:

5. Прочитай і запиши зашифровану загадку. Скористайся ключем у таблиці.

Ключ:

	Щ	Л	В	Н	Т
	Ї	И	О	А	Е
	С	Ж	Г	У	М

Відповідь:

6. Прочитай і запиши шифрограму, скориставшись ключем у таблиці.

Шифрограма:

БЗ+А5+В1+В5+А1+А4+В3+Б2+Б5+

+В4+А2+Б1+В2+А3+Б4

Ключ:

	1	2	3	4	5
А	КРА	ЛЮД	О	ШАЄ	ОД
Б	ИНА	ДИ	НЕ	ДЯГ.	НУ,
В	ЯГ	–	ЛЮ	А	ПРИ

ЗАДАЧІ НА РОЗКОДОВУВАННЯ

Таємний агент Пігулка, надсилаючи шифрограми, закодував деякі слова, а ключа до коду не надіслав. Інспекторові Розкодуйку дуже важко розшифрувати ці слова. Допоможи йому прочитати кілька закодованих шифrogram.

7. Тут закодовано слова: ЛОСЬ, СИЛА, САЛО. Спробуй розпізнати, де чий код. Напиши кожне слово навпроти його коду.

Код

Слово

1) + ≠ = >

_____

2) = > + #

_____

3) + < = ≠

_____

8*. Тут закодовані слова: КОМОРА, СОРОКА, МОРОКА, РУКАВИ, КОРОВА. Спробуй розпізнати, де чий код. Напиши навпроти кожного коду відповідне слово.

Код

Слово

1) ↑ ↓ √ ↓ ↑ √

_____

2) [↓ √ ↓ ↑ √

_____

3) √ Σ ↑ √ ↑ √

_____

4) ↑ ↓ [↓ √ √

_____

5)] ↓ √ ↓ ↑ √

_____

9*. У цій шифрограмі закодовані слова: ГОЛОС, КОМАР, КУРКА, МАРКА, ГУСКА. Запиши навпроти кожного коду відповідне слово.

Код	Слово
1) ▽ △ ∅ ▽ ⊗	_____
2) ▽ Σ ⊕ ⊗ ∅	_____
3) ⊕ ⊗ ∅ ▽ ⊗	_____
4) ≠ △ ∅ ▽ ⊗	_____
5) ≠ Σ ≈ Σ ∅	_____

10*. Пігулка зашифрував за допомогою цифр такі слова: КОЗАК, ЗАКОН, КОКОН, КАКАО, ВАРТА, КОМАР, МАРКА, РАМКА, НОРМА, ЗАМОК, ВАТРА. Спробуй розкодувати слова. Напиши кожне слово навпроти його цифрового коду.

Код	Слово
а) 7 2 1 3 8	_____
б) 1 2 1 2 3	_____
в) 5 2 4 1 2	_____
г) 4 2 5 1 2	_____
г) 1 3 5 2 4	_____
д) 1 3 7 2 1	_____
е) 8 3 4 5 2	_____
є) 9 2 4 6 2	_____
ж) 7 2 5 3 1	_____
з) 1 3 1 3 8	_____
к) 9 2 6 4 2	_____

11*. Цього разу інспекторові Розкодуйки поталанило. Він перехопив зашифровану телеграму і ключ до неї, але не знає, як ним скористатися. Прочитай, що написано в цій дивній телеграмі.

Лак, око, кава, риба, миша/ рак, мило, жаба, куля/–

камінь, ехо /кубик, пісок, йод, салат, доля/кров, воля, дуб, гиря.

Ключ: 1, 1, 3, 2, 3 / 1, 2, 3, 2 / – 5, 1/ 3, 2, 1, 1, 4/ 4, 2, 1, 2.

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ ТРЕНІНГ

12. Встав пропущені літери.

Наприклад. М _ Р _ З _ В _ – МОРОЗИВО
 В _ Р _ НН _ – ВАРЕННЯ
 _ І _ НА _ А – КІМНАТА
 С _ Е _ ИН _ – СТЕЖИНА

Шкільне життя.

У _ ОК	Р _ Ч _ А	К _ ИЖ _ А
У _ И _ ЕЛЬ	З _ Ш _ Т	К _ ЕЙ _ А
ЛІ _ Й _ А	О _ І _ Е _ Ї	УК _ З _ А
У _ Е _ Ї	П _ Н _ Л	Д _ Ш _ А

Їжа.

Х _ І _	Т _ СТ _ Ч _ О	М _ Л _ К _
СМ _ Т _ Н _	М _ Р _ З _ В _	М _ С _ О
К _ Ш _	Б _ БЛ _ К	Г _ Л _ Б _ І
С _ Л _ Т	П _ Р _ Г	М _ К _ Р _ Н _

Овочі.

М _ Р _ ВА	Р _ ДЬ _ А	Ц _ Б _ Л _
О _ І _ ОК	П _ Р _ ЦЬ	Б _ Р _ К
П _ М _ Д _ Р	Р _ Д _ СК _	К _ П _ СТ _
К _ Б _ Ч _ К	Ч _ СН _ К	Г _ Р _ Х

Фрукти, ягоди.

Я _ Л _ К _	М _ Л _ Н _	П _ РС _ К _
ГР _ Ш _	С _ ИВ _	АЙ _ А
АЛ _ Ч _	Ч _ Р _ ШН _	В _ ШН _
К _ З _ Л	К _ В _	АН _ Н _ С _

Тварини.

В _ ВК
Л _ С _ Ц _
Л _ ОП _ РД
Т _ ГР

З _ БР _
Б _ Б _ Р
М _ ВП _
С _ ОН

К _ З _ ЛЯ
Б _ Г _ М _ Т
В _ ДМ _ ДЬ
П _ НТ _ Р _

Птахи.

Д _ Т _ Л
С _ Н _ Ц _
О _ Е _
Ч _ П _ Я

В _ Р _ Н _
С _ В _
ШП _ К
С _ К _ Л

ДР _ ЗД
Г _ Л _ Б
З _ З _ Л _
Л _ Л _ К _

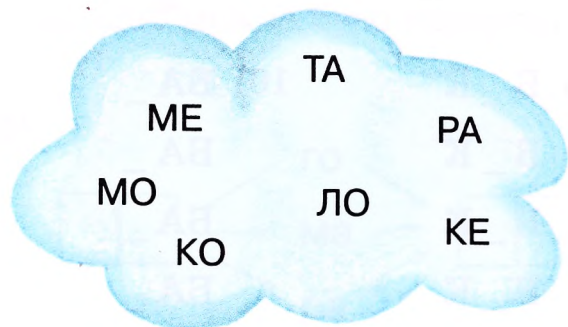
13. Заповни таблички.

Тварини	Їхні дитинчата
КОРОВА	_ _ Л _
КІНЬ	_ _ Ш _
СВИНЯ	_ _ _ _ С _
КУРКА	_ _ _ Ч _
ВІВЦЯ	_ _ _ Я

Вона	Він
КОРОВА	_ _ К
КУРКА	_ _ _ _ _ Б
ВІВЦЯ	_ _ Р _ _
КОБИЛА	_ _ _ Б
КОЗА	Ц _ П

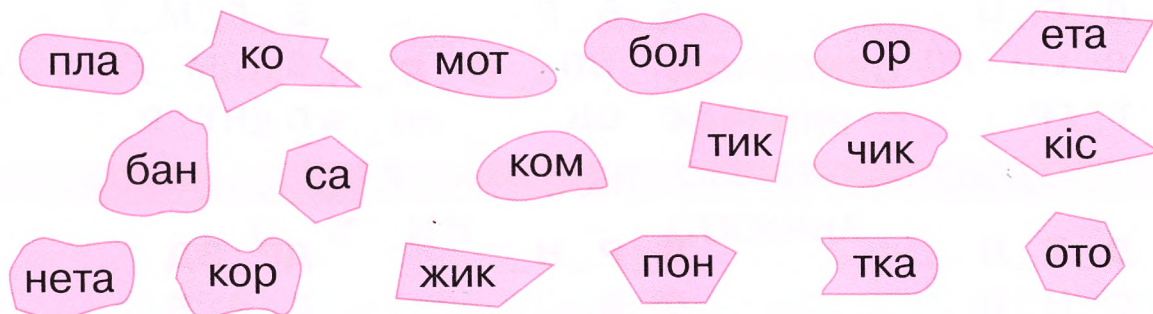
14. 1) З літер, що на хмаринці, утвори якомога більше слів. Кожну літеру можна використувати декілька разів.

2) Зі складів, що на хмаринці, утвори якомога більше слів. Кожний склад можна використувати декілька разів.

15. Кожне з 9 слів поділилось на дві частинки. Тепер вони шукають одна одну. Вгадай, що то були за слова.

16. Використовуючи літери зі слова КОМАНДИР, склади якомога більше нових слів.

17. а) За допомогою приголосних Т і Л та будь-яких голосних запиши якомога більше слів.

б) За допомогою приголосних В і Д та будь-яких голосних спробуй утворити якомога більше слів.

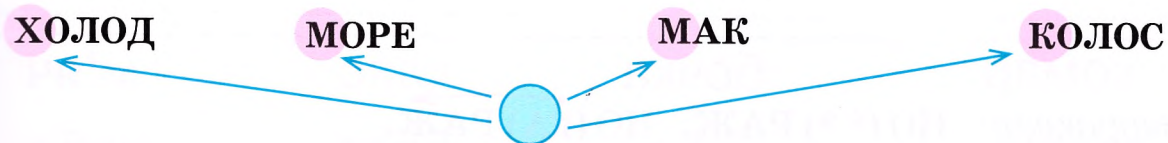
18. Встав пропущені літери так, щоб утворились різні слова.

Наприклад.

_ОДА – **В**ОДА, **С**ОДА, **М**ОДА

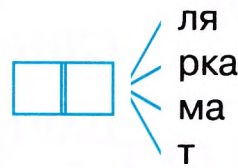
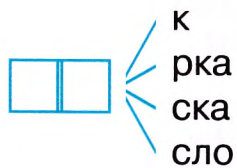
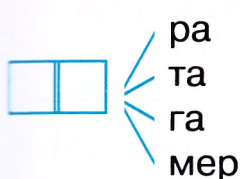
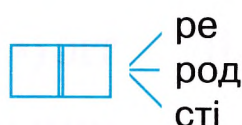
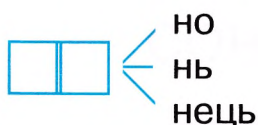
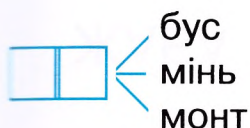
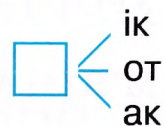
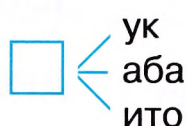
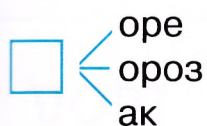
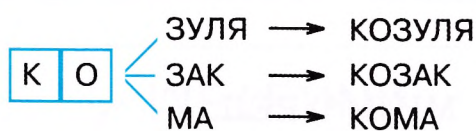
1) ПАР _ ПАР _	2) БА _ АН БА _ АН	3) Б _ ЛЕТ Б _ ЛЕТ	4) БУ _ ЯК БУ _ ЯК
5) БАН _ БАН _ БАН _	6) Б _ НТ Б _ НТ Б _ НТ	7) Б _ ЛКА Б _ ЛКА Б _ ЛКА	8) Б _ ТОН Б _ ТОН Б _ ТОН
9) Б _ К Б _ К Б _ К Б _ К	10) БА _ БА _ БА _ БА _	11) _ ІРКА _ ІРКА _ ІРКА _ ІРКА	12) _ АК _ АК _ АК _ АК

19. Підбери таку літеру, щоб унаслідок заміни нею першої літери у кожному слові утворились нові слова. Напиши її у кружечку.

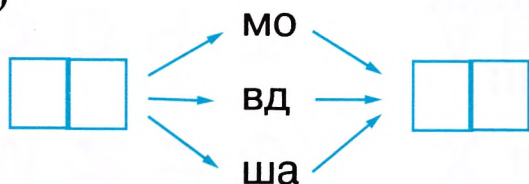
20. Встав літери так, щоб можна було прочитати слова.

Наприклад.

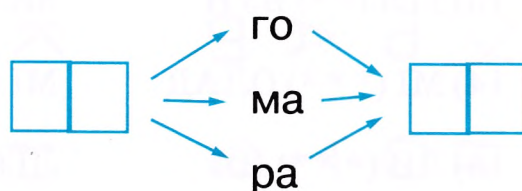

21. Ліворуч і праворуч встав літери так, щоб можна було прочитати слова.

а)

б)

22. Замість зірочок встав літери так, щоб вони були закінченням першого слова і початком другого. Кількість зірочок відповідає кількості шуканих літер.

Наприклад: НО (* *) РАЖ   НО (ГА) РАЖ.

Отримали слова: НОГА, ГАРАЖ.

1) КРО (* *) ОДА	МИЛ (* *) РЕЛ
2) УРО (* *) АЗКА	КЛА (* *) ІК
3) М'Я (* *) АС	ДРО (**) РЕННЯ
4) ЛАВ (* *) МІНЬ	СІ (* *) РА
5) УР (* *) О	МО (* *) МОНТ
6) КРУ (* *) РК	ТІС (* *) РТ
7) СОН (* *) МЕНТ	КНИ (* *) ЗЕТА
8) ВА (* *) КОН	МІ (* *) ІЛ
9) ВЕС (* *) СОС	СЛИ (* *) ГОН
10) НИТ (* *) ЧКА	ПАР (* *) КСІ
11) КО (* *) КОН	ДВЕ (* *) ЧКА
12) РО (**) РІ	КР (**) РИКОС
13) ГІЛ (* *) ВУН	ЗЕМ (* *) ЛЬКА
14) МІ (* * *) ОЛАД	МІ (* * *) ВП
15) ДИ (* * *) НА	ЛІ (* * *) СІ

23. Згадайся, як можна прочитати написані тут слова.

Наприклад.

əqom → more

1) М'Р	КПАС	ГОПКА	КОМАР
НОО	ВОД	КАДКА	ЛБДКА
СОВА	КОПКА	ПРПКА	ПКАРКА

Наприклад.

WELEUNK   КРОКОДИЛ
МЕТЕЛИК   КЬОКОЧУ

2) ЦОП	ОЛІВК	ВАБЕННЯ
СНОН	М.РНК	ЗАДАКА
ЖАВА	СОНПЕ	ІЛПАШКА
ТОПТ	КОМПОТ	БАПІСТР
КОТНК	ПАЦУЛА	МОБОЗНВО

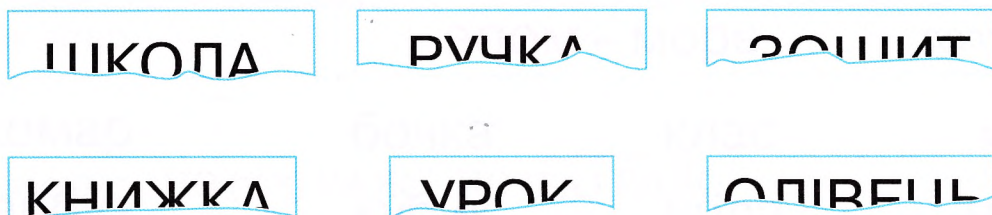
Наприклад.

TOP → TOPT

50 T 9	U A T X	O 5 Z M
X P A B	K C W A	T P O O
U T E C	P M T M	B I J X

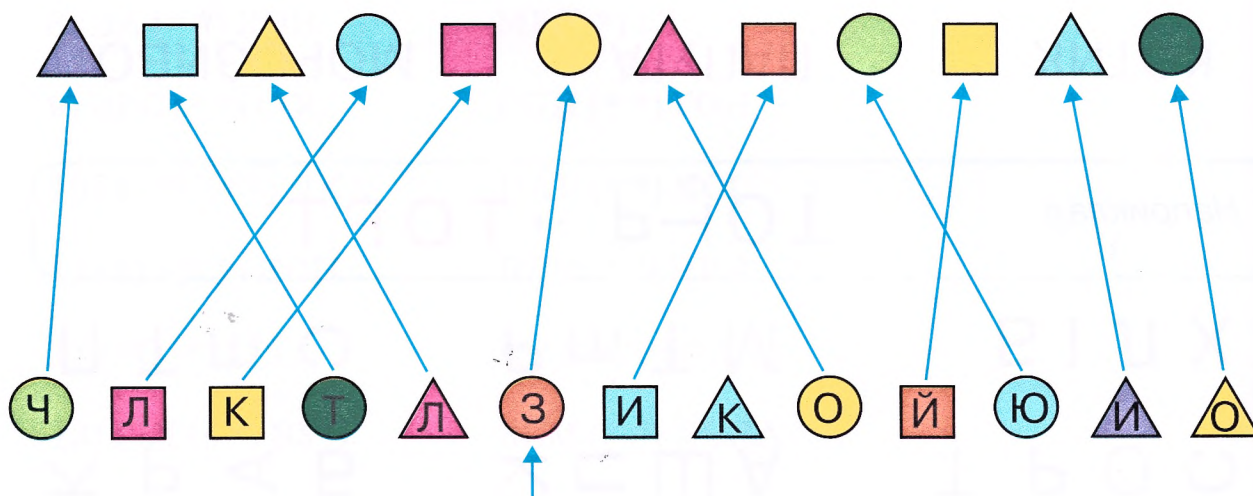
24. Хтось порвав записку. Спробуй здогадатися, які там були слова.

25. Прочитай, що тут написано.

- 1) ХОСІШЬ, ТІ ЛЮДІ НАМІШЬ
- 2) ТИШЕ ІДЕШ – ДАЛІ БУДЕШ
- 3) ДИМУ БЕЗ ВОТНО НЕ БУВЕ
- 4) ПІДЛЕЖАЧІЙ КАМІнь ВОДА НЕ ТЕЧЕ

26*. Починаючи з літери «З», прочитай і запиши назву відомої казки, яка зашифрована у цьому лабіринті. Стрілки вказують на фігуру, в якій розміщена наступна літера.

З											

АНАГРАМИ

27. Літери у словах стрибали, як хотіли, мінялися місцями. Тепер годі зрозуміти, які це були слова. Можливо, ти зрозумієш? Назви ці слова. Скористайся підказками.

Підказка – людина.

ЧІО, ГОНІ, КИРУ, ТІЖИВ, ВОГОЛА, СОЛОВСЯ, БОВИР, РЕСЕЦ,
КОМОЗ, ГІЛЕНЕ, ЛІКОНА, ШУНЛОК.

Підказка – школа.

ТАРПА, БОГУЛС, КАЗУКА, КІЛАНІЙ, РЕПЕВАР, ДЕРКАЙ, ШАКОД,
КУРО, ТИШОЗ, ЦІВЕОЛЬ.

Підказка – одяг.

ТАЛЬПО, БУША, ШАТИН, ГОКТОЛКИ, АЙМАК, КАРОСОЧ, ЛАШИК,
ДЖІПАК, КАПАШ, ЖІПАМА, ПАКУЛЬНИК.

Підказка – меблі.

ВАДИН, СЛІТ, КЛОРІС, ЖІКОЛ, АФАШ, БУТМА.

Підказка – їжа.

ТЕЛКОТИ, РАВЕКИНИ, РИПІГ, ТЕЧКОТІС, БУГОЛЦІ, РЕВАННЯ,
ЧИПЕВО, МОКТОП, ЛАТАС.

Підказка – овочі.

РОПОМІД, ГІРОКО, ВАРМОК, РЯБУК, БУЛИЦЯ, РЕПТУШКА, РЕПЕЦЬ,
ПУСТАКА, ЧАБАКОК, САНЧИК, САКВОЛЯ, СИРЕДКА.

Підказка – фрукти.

КУЛЯБА, ШУРІГ, ПЕРИСКИ, КОСИРАБИ, ВИЛИС, АСИЛИПЕНЬ,
РАМАНДИНИ.

Підказка – звірі.

ТЕРАПАН, СУРБОК, ВАМАП, РЕБЗА, МОБЕГЕТ, ЛЕОС, РОБЕБ.

28. Прочитай анаграми-приказки.

1) Не лама бааб локотуп, та пи-
лаку ропося.

---

2) делоМоць ротип веоць, а ро-
тип лодмоця і мас цявів.

---

3) щераК сицяни в меніж, жін
равежуль у біне.

---

4) Онад джолаб ламо дему си-
нонать.

---

5) зиЯк до єКива дедове.

---

6) мСі зарів рiмдявiй, а зар – рiвдiж.

---

7) тоХ шiному мяу пакое, той мас у iне трапопить.

---

8) рудний босака i на зяхаїна ребше.

---

29. Прочитай і напиши імена хлопчиків та дівчаток.

Наприклад. РАЗНА – НАЗАР, ЛІДНЕО – ЛЕОНІД,
КОРАЛДЕНС – ОЛЕКСАНДР.

1) ДИНАЛО

Д					

2) МИЛОХАЙ

М						

3) ПАНСЕТ

С					

4) ДИВОМИЛОР

В							

5) СЛИВАРОМ

М						

6*) ЙОТАЛІНА

А						

7*) ЛОРВАСЯ

Я					

8*) ЛИНВАТЕН

В						

9*) ЛАСТИВОРС

Р							

10) КАРОЛСОНА

Р							

11) АСТАСІЯНА

А							

12) ЛЕОНА

О				

13) ТЕНЯТА

Т					

14) ЛАНАСВІТ

С						

15) ЛАВАСОМИР

М							

МЕТАГРАМИ

30. Перейди від верхнього слова до нижнього, змінюючи на кожному кроці лише одну літеру.

Наприклад.

Б	И	К
В	І	Л

→

Б	И	К
Б	І	К
В	І	К
В	І	Л

Ч	А	Й
Г	А	З

Ч	А	С
Г	А	Й

М	У	К	А
Р	І	К	А

М	У	К	А
Щ	О	К	А

Р	І	К
Р	Е	В

М	А	К
Р	І	К

В	І	Л
С	І	К

З	У	Б
Д	А	Х

Б	И	К
В	А	Л

К	А	Р	А
Н	О	Г	А

В	І	К
М	А	К

К	О	Л	О
С	А	Л	О

31. Відгадай слова у цих метаграмах. Тобі допоможуть підказки.

М	О	Р	Е
Н	О	Г	А

- велика біда
- висока місцевість
- хатка мишки

В	А	Д	А
С	О	Д	А

- рідина
- щось дуже сучасне
- засіб спілкування
- мудрий птах

С	У	Ш	А
С	О	Р	Т

- результат додавання
- лисичка – ...
- розділовий знак
- «шкіра» дерев
- тенісний майданчик
- де стоять кораблі

МОНОГРАМИ

32. Українські прислів'я заховалися серед літер англійського алфавіту і цифр так, що утворився цікавий дотепний шифр. Ти так добре навчився розшифровувати, що, безумовно, самостійно прочитаєш ці прислів'я.

1) GBYORBSKJAL NBZOQЯWTRILCGFЯ – FB NLIVZCL GHREW WXQOYДРИJTYИR.

2) LQBFAGБRAL D3Q WBVOQ3JAS – UKYORHFWЯNNM SLRZEQГLШREN.

3) S1H4E7J 9B5CFEQ 2T9E5 83Ь5O92ЛО7T1O, F7LЩР20 8GB2SLW5И7UЩNZИT2Ь7.

4) G3QJ KFIMZ ПFOBREDGEQШQСWNЯ – RRBGIFД TZOGOW Й HWAБEPREUШCLCЯQ.

33. Прочитай загадки-монограми і відгадай їх.

1) БЕЗМ'ЯСАБЕЗКІСТОКАМАЄП'ЯТЬПАЛЬЦІВ.

2) ВУХАЯКУКОТАОЧІЯКУКОТАХВОСТИКЯКУКОТААНЕКІТ.

3) ЯВО ДАП ОВОД ПЛА ВАЮ.

4) ЩОНЕМ АЄНІ ПОЧ АТКУН ІКІН ЦЯ?

5)

Е	Й	Т	А
Р	Т	А	Л
Е	А	Х	Ю
В	В	А	Д
Д	І	Н	Е
З	К	В	Й
Е	О	О	.
Б	Н	П	

6)

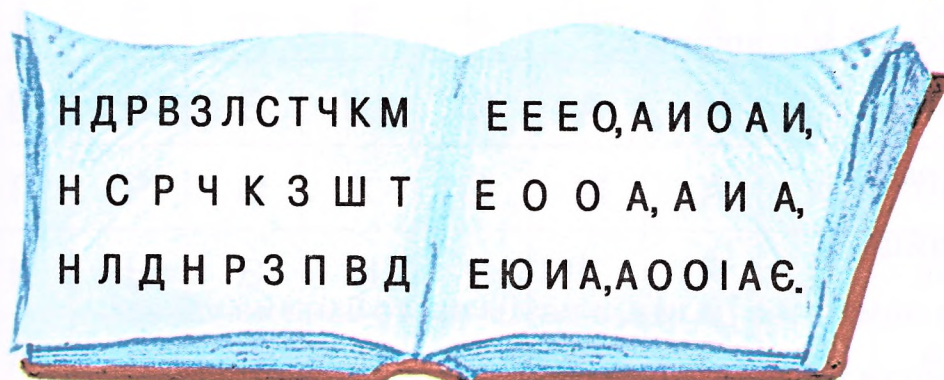
	А	Є,
Є.	Е	Є, А
А	Н	А К
К	У	С В
С	Т	У А
У	А	К Г
П	Х	Е Е
В	В	Н Н

7)

Е	Р	Е	Ч
З	Д	О	Р
Ж	У	Г	О
И	В	У	Т
Д	О	А	Ь,
И	Н	О	Д
О	Г	О	Н
Н	Е	Б	А
Ь.	Т	А	Ч

34. На сонечку та книзі ліворуч написані літери, що позначають приголосні звуки, а праворуч – літери, якими позначають голосні. Спробуй з'єднати їх так, щоб отримати запитання-загадки. Відгадай їх.

35*. На дорозі до замку зачарованої принцеси лежить камінь. На камені напис. Літери, які позначають голосні звуки, стерлись від часу, і зрозуміти напис неможливо. Якщо ти зможеш його прочитати, то дізнаєшся, як зняти чари зі сплячої красуні.

_КЩ_ ТР_Ч_
 П_Р_К_Т_Ш
 Ц_Й К_М_НЬ
 ПР_В_Р_Ч,
 П_Ч_ЄШ
 Ч_Р_ВН_
 СЛ_В_, _К_
 Р_ЗБ_Д_ТЬ
 КР_С_Н_.

КРОСВОРДИ ПЛАНЕТИ МІРКУВАНЬ

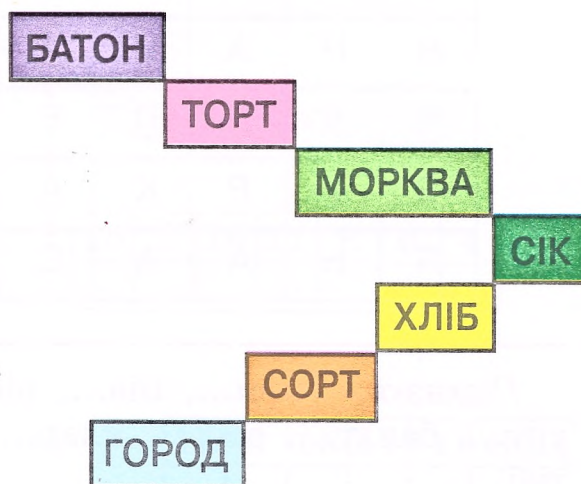
36. З літер, що залишаться після викреслювання слів-відповідей, склади слово, яке й буде твоєю оцінкою. **Підказка:** у ньому сім літер.

- 1) Цікава комбінаційна гра.
- 2) Гори в Україні.
- 3) Нічний небесний мандрівник.
- 4) 12 місяців – це... .
- 5) Столиця України.
- 6) Великодне яйце.
- 7) Те, що мама нам читає на ніч, а потім часто бачимо уві сні.
- 8) Пора року, коли все оживає.
- 9) Те, у що дівчатка можуть дивитися годинами.
- 10) Улюблена забавка дівчаток.
- 11) Людина, яка дала тобі життя.
- 12) Українська грошова одиниця.
- 13) Видатний український поет, якого називають Кобзарем.
- 14) Хто мене вбиває, той свою кров проливає (...).
- 15) Тварина з довгим хвостом, яка понад усе полюбляє банани.
- 16) Осінній місяць, коли діти йдуть до школи.
- 17) Перед вечерею – обід, перед обідом – ... .
- 18) Дім, де діти здобувають знання.
- 19) Два озерця, між ними місток, з кожного озера хтось заглядає.
- 20) Варто глянути на мене – і відразу знатимеш свій шлях.
- 21) Через тебе я бив себе, через себе я бив тебе. Убив тебе, а кров моя тече.

І	С	Я	К	Л	Е	Ь	О	Л	А	К
М	В	Ц	А	П	И	С	Ц	-	-	Р
К	Е	Ь	Р	Т	И	А	Н	К	А	Е
И	Р	Ь	П	А	Е	Н	К	О	Д	З
Ї	Е	Н	Е	В	Ч	А	О	К	У	Л
В	С	Е	Ш	М	А	М	Ш	Р	І	Я
Г	Р	И	К	О	М	А	К	О	К	Р
К	Ь	В	Н	Я	К	Р	Д	Л	О	И
А	Л	А	К	З	А	С	Н	А	Х	И
Л	Я	Н	А	В	П	А	І	Ш	А	К
В	Е	С	М	А	М	О	Д	А	Н	О
К	О	М	П	А	С	К	О	М	А	Р

37. Знайди у прямокутнику слова БАТОН, ТОРТ, СОРТ, ХЛІБ, ГОРОД, СІК, МОРКВА. Зафарбуй ці слова відповідним кольором.

Г	Б	Б	І	С	Г
М	О	Л	Р	Р	О
О	Х	Б	А	О	Д
Р	В	А	А	Б	Н
К	Т	І	Т	О	Р
І	К	Р	С	Н	Т
К	О	А	Р	І	Р
Т	Б	Т	С	О	К

38. Знайди назви одинадцяти фруктів.

Я	Л	И	М	О	Н	К	Г
П	Б	А	Б	Р	И	І	Р
Е	Р	Л	И	К	К	Н	У
И	Н	С	У	-	О	І	Ш
С	Ь	Л	-	К	С	Ф	А
А	П	Е	Б	А	О	А	С
С	Л	И	В	А	Н	Н	А
І	В	І	К	Н	А	А	Н

39. Знайди назви п'ятнадцяти музичних інструментів.

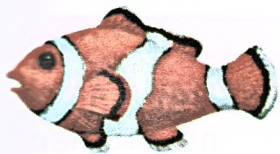
О	П	І	А	Н	І	Н	О	Ф	-
В	Р	А	Р	А	Т	І	Г	Л	С
І	Б	Г	А	Р	Ф	А	Е	С	А
О	А	Р	А	С	К	Й	П	О	К
Л	Б	А	К	Н	Т	О	І	К	С
О	А	Б	Р	А	Т	Н	Л	Л	О
Н	Н	А	И	А	Р	А	К	А	Ф
Ч	Д	Н	П	Б	Т	Е	Н	Р	О
Е	У	Р	К	А	Т	Р	У	Б	Н
Л	Ь	А	А	С	Т	У	Б	А	А

Підказки: скри..., піа..., віолон..., бара..., саксо..., орг..., тру..., банду..., сопі..., клар..., фле..., контра..., арф..., гі..., туб....

40. Знайди назви десяти овочів.

Ц	К	П	Е	Т	Р	У	П
И	А	А	П	А	К	Ш	Е
О	Б	В	П	О	М		Р
К	Г	У	К	У	Р	Д	Е
О	Р	І	Л	Р	С	О	Ц
К	О	Ч	А	Я	О	Т	Ь
Ч	А	С	Б	А	К	М	А
К	И	Н	К	Я	Р	У	Б

41. а) Запиши назви малюнків.

1	2	3	4

5	6	7	8	9	1	2

13	1	7	14	4

10	11	12	11	8	2	6

15	2	16	11	8	6	4

б) Тепер ти легко прочитаєш, як називається найвища вершина Карпат.

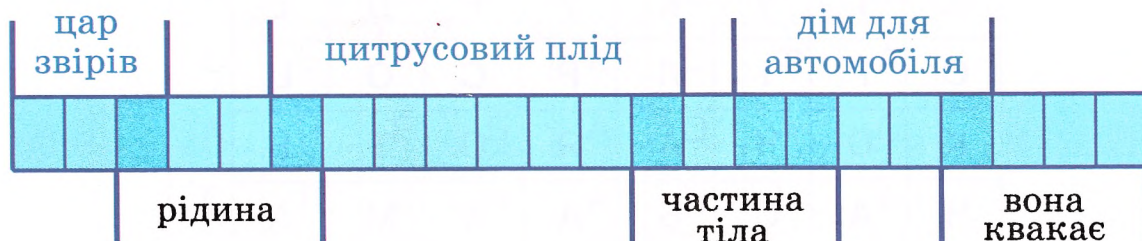
13	5	15	11	1	8	4

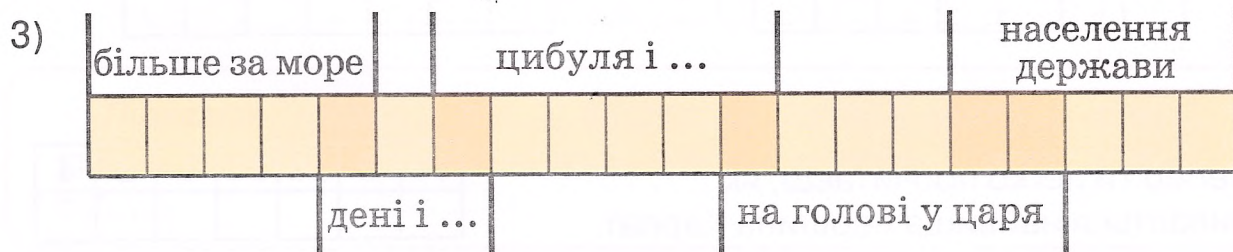
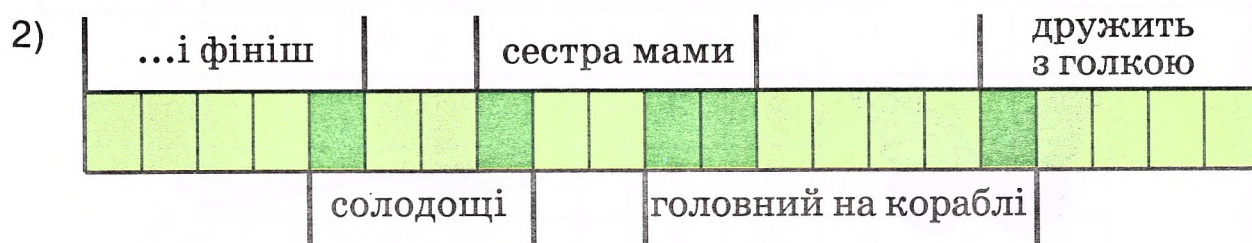
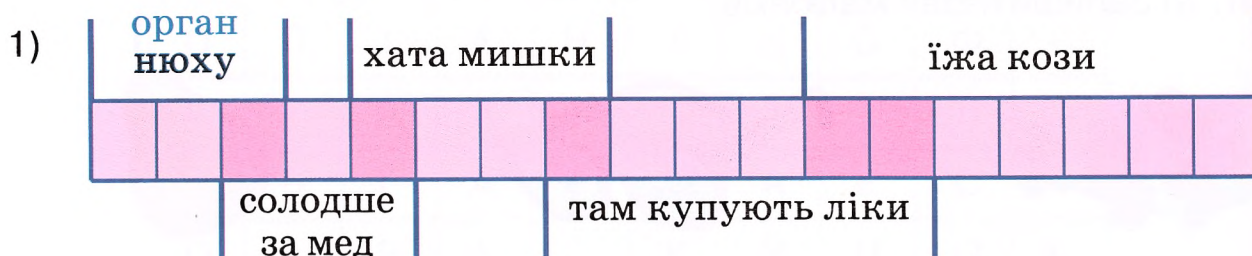
ЧАЙНВОРДИ

Чайнворди – це також кросворди, але особливі. У чайнвордах перші літери наступного слова збігаються з останніми літерами попереднього.

Наприклад.

42. Розв'яжи чайнворди.

ЧИМ ПОДІБНІ СОН, СТІЛ І ЦУКЕРКА?

То чим же подібні сон, стіл і цукерка? На перший погляд – нічим. Але тобі, мабуть, доводилося чути вирази: *солодкий стіл, солодкий сон*. Виявляється, стіл і сон також можуть бути солодкими, як цукерки. Ти запитаєш: «Як це?» Адже столів із цукру не роблять і сон ніхто не солодить.

Ти повинен знати, що в українській мові слова можуть мати пряме і непряме значення. Завдяки тому, що слова мають кілька значень, наша мова – яскрава, образна. *Солодка* цукерка, *тепла* ковдра, *золота* обручка – пряме значення слів. *Золоте* серце, море *хвилюється*, *блакитні* мрії – непряме значення слів. Тому, коли говорять *солодкий сон*, мають на увазі, що він такий приємний і милий серцю, як цукерка. Про хорошу людину говорять – у неї *золоте* серце. Дружба буває *міцна*, мов сталь, біль – *пекучий*, слово – *гостре*. Подібних виразів ти чув безліч і ще більше дізнаєшся, коли будеш багато читати.

43. Добери до кожної групи слів поєднуюче слово, яке б означало ознаку предмета. Чи є серед виразів ті, що мають непряме значення?

Наприклад: ніж, слово, голка – *гострі*. Гостре слово – непряме значення.

Рибка, ключик, серце, руки, годинник.

Доля, вантаж, завдання.

Яма, річка, рана.

Хліб, газета, повітря.

Щоки, троянди, мрії.

Шуба, привітання, літо.

Кут, язик, зуб.

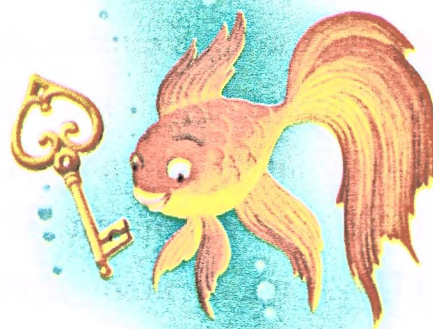
Погода, настрої, сукня.

Погляд, зима, закуска.

Лимон, молоко, вираз обличчя.

Поїзд, реакція, допомога.

Стіл, дата, обличчя.

АСОЦІАТИВНІ ЗАГАДКИ

44. Кілька слів-підказок допоможуть тобі відгадати слово, яке задумав агент Пігулка.

Наприклад:

верблюди, пустелі, піраміди, материк – *Африка*.

Квітка, пиріжки, зернятка, поле – *мак*.

Нірка, сир, кіт, гризун – *мишка*.

- 1) Скло, очі, оптика, зір.
- 2) Суп, посуд, рука, рот.
- 3) Звір, цар, грива, савана.
- 4) Екран, фільм, звук, антена.
- 5) Річка, луска, вудочка, ікра.
- 6) Бруд, руки, вода, піна.
- 7) Гравці, м'яч, ворота, гол.
- 8) Сон, постіль, меблі, матрац.
- 9) Вода, небо, хмари, парасоля.
- 10) Хвилі, вода, кораблі, акули.
- 11) Болото, укус, комаха, кров.
- 12) Молоко, суміш, холод, смакота.
- 13) Тварина, молоко, роги, трава.
- 14) Папір, друкарня, новини, кіоск.
- 15) Борошно, пшениця, канапки, пекар
- 16) Будівля, навчання, учні, перерва.
- 17) Листя, стовбур, крона, дятел.
- 18) Ягоди, варення, ведмідь, застуда.
- 19) Машиніст, вагони, рейки, подорож.
- 20) Айсберг, бурулька, ковзанка, вода, мороз.

ЗАГАДКИ З ПІДКАЗКАМИ

45. Загадки розвивають кмітливість. Але їх часом дуже важко відгадати. Маленька підказка тобі допоможе.

1) Хто в дерев'яній шубі ходить? (Г _ _ _ х)

2) Летів птах на 12 ногах, а одне яйце зніс. (_ _ к)

3) Без крил, а літає, ніхто не б'є, а плаче.
(Х _ _ _ а)

4*) Іде по соломі – не шелестить, іде по воді – не тоне, іде крізь вогонь – не горить. (Т _ _ ь)

5*) Від хати до хати йде, а в хату – не заходить.
(Ст _ _ _ а)

6) Коли нема – чекають, а прийде – тікають.
(Д _ _)

7) Не їсть, не п'є, а ходить і б'є.
(Г _ _ _ _ _ к)

8) Була дитиною – не знала пелюшок, а стара стала – сто пелюшок мала. (К _ _ _ _ а)

9) Очі має, а не бачить. (К _ _ _ _ _ я)

10) Є шапка, та голови нема, є нога, та нема черевика. (Г _ _ б)

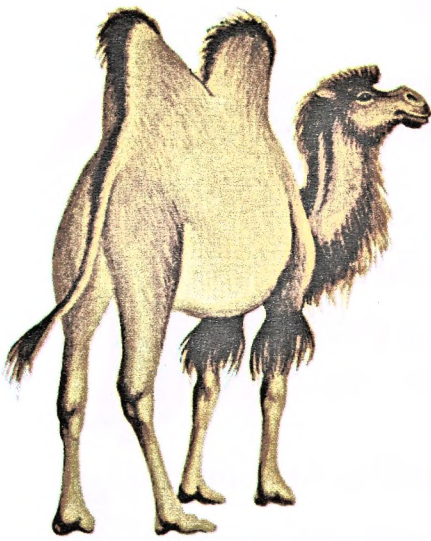
11) Горбатий мішок на чотирьох стовпах стоїть.
(В _ _ _ _ _ д)

12) Щоб не згинуть у біді, держить ножиці в воді.
(Р _ _)

13) Очі – на рогах, а дім – на спині. (Р _ _ _ _ к)

14) Ниток багато, а в моток не змотати.
(П _ _ _ _ _ я)

15) Не звір, не птиця, а ніс – як спиця.
(К _ _ _ р)

16) Має крила, та не літає, без ніг,
та не доженеш. (Р _ _ а)

17) По лужках, бережках ходить чудо
в двох мисках. (Ч _ _ _ _ _ а)

18) Що двічі родиться: вперше
гладеньке, а вдруге – пухкеньке.
(П _ _ х)

19) Удень мовчить, а вночі кричить.
(С _ _ а)

20) Завжди в роті, а не проковтнеш.
(Я _ _ к)

21) Тато без шапки, а діти – в шапках.
(Д _ б і ж _ _ _ _ і)

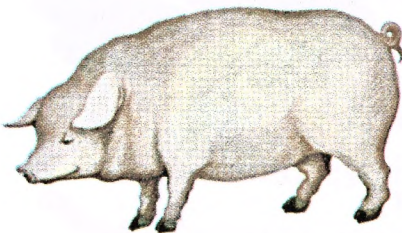
22) Удень з ногами, а вночі – без ніг.
(Ч _ _ _ _ и)

23) Кругле, як м'яч, хвіст має, а за нього
не піднімеш. (К _ _ _ _ к)

24) Що дістане зубами потилицю?
(Г _ _ _ _ _ _ _ ь)

25) Рук багато – дивина, а нога лише
одна. (Д _ _ _ _ о)

26) Червоний колір, кислий смак,
кам'яне серце, чому це так?
Назви її. (В _ _ _ _ я)

27) Не хвора, а стогне, нічого не
загубила, а шукає. (С _ _ _ я)

28) Голова є, а шиї нема, очі є, а брів
нема, рот є, а не говорить, без ніг,
а далеко ходить. (Р _ _ а)

29) Упаде з неба – не розіб'ється,
впаде у воду – розпливеться.
(С _ _ г)

30) Літом одягається, а взимку одежі
цурається. (Д _ _ _ _ о)

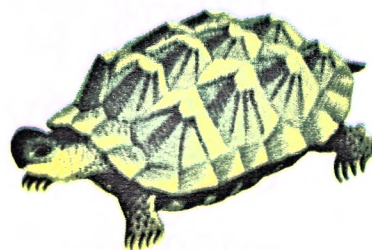
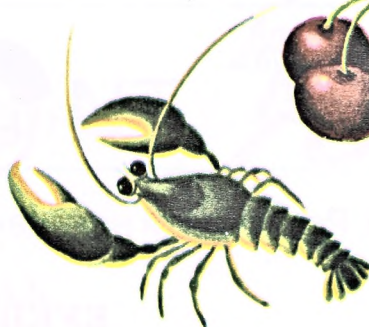
31) Що то за птах, що на шістьох
ногах? (К _ _ _ р)

32) Розкоlesh лід – візьмеш срібло,
розкоlesh срібло – візьмеш золото.
(Я _ _ е)

33) Жовтий колір мала, а за тиждень
сива стала, через день, а може, два
полисіла голова. (К _ _ _ _ _ а)

34*) Розмотався сам моток,
та й полинув на лужок.
На лужку сів на вербі
і змотався знов собі.
Хто в мішок його зібрав,
той і пальці обсмоктав.
(Р _ й б _ _ _ л)

35) Тоненьке, кругленьке,
серце чорненьке.
Хто на його слід погляне –
й думку його визнає.
(О _ _ _ _ _ ь)

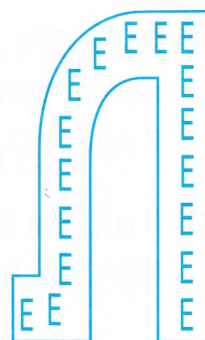

РЕБУСИ

Ребуси – це зашифровані у малюнках слова або речення. Наприклад, слово **ПОЛЕ** можна зашифрувати ось так: по «Л» написати літери «Е» – «по Л – е».

У ребусах часто використовують коми. Але кома перед малюнком – не розділовий знак. Вона означає, що в слові, яке є назвою цього малюнка, слід забрати першу літеру. Кома після малюнка свідчить про те, що відкидається остання літера. Якщо побачиш дві коми, то без вагань забирай дві літери.

Наприклад:

Звісно, тут зашифроване слово «тигр», тому що **ТИ ГРИБ**.

46. Розшифруй наведені нижче ребуси.

БУКВЕНО-ЧИСЛОВІ РЕБУСИ

Т**І**100

І100Р**І**Я

Л**І**100К

100Л**І**ЦЯ

К**І**100ЧКА

100Р**О**НА

100Р**О**Ж

М**І**100

С**В**І100К

П**І**100ЛЕТ

В**І**3НА

С3Ж

3КУТ**Н**ИК

3В**О**ГА

3БУ**Н**А

3ЗУ**Б**

3МА**Т**И

АК3С**А**

3КО**Т**АЖ

ЗА3М**К**А

5,**Н**ИЦЯ

40**А**

Р1**А**

Г1**А**

ПІ2**Л**

2,**Е**РІ

7,**К**

7,**Н**О

7,**Л**Ь

,1**Я**

БУКВЕНІ РЕБУСИ

КА
ВА

ТОК
ПЕРС

ЦИС
Р

КИМ
ТА

СИГ
Л

Д
РО

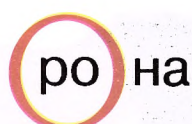
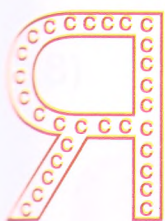
ПА
МКА

В
АЛ

А
НАС

Я → Л

яяяяяя

РЕБУСИ В МАЛЮНКАХ

Наприклад.

~~П~~
~~СЕРПЕЦЕ~~ + НЬ
СЕРПЕНЬ

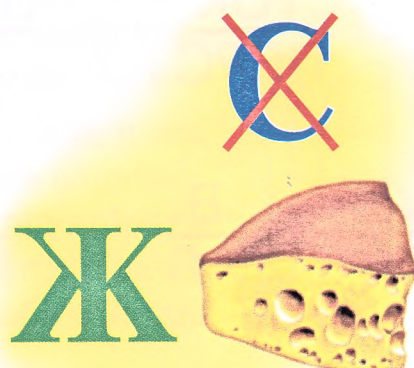
~~НД~~
~~СЕКУРКА~~
СЕКУНДА

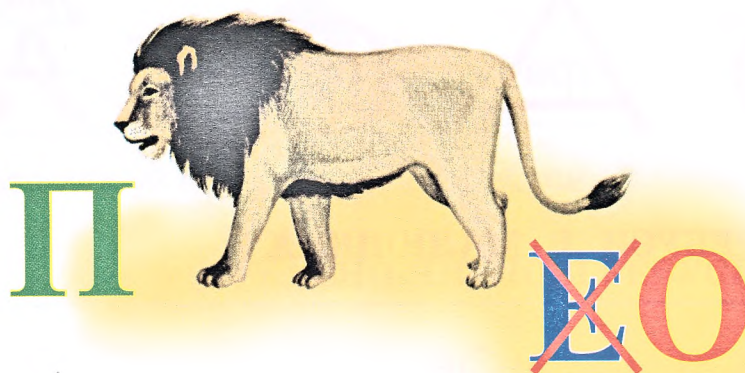
1)

2)

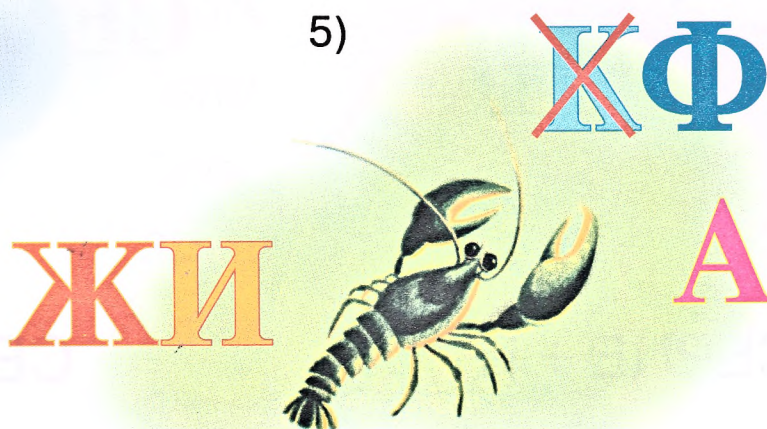
3)

4)

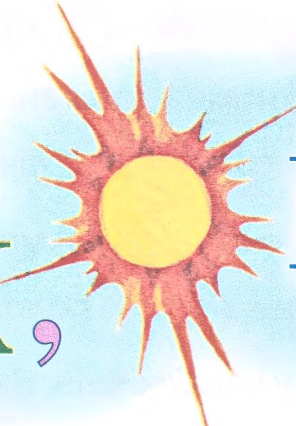
5)

6) ИЦЯ ;

7) Й І ’ ’

8) € ,

9) К , РТ

10) ~~А~~ і НЬ

ЕВРИСТИЧНІ ЗАДАЧІ

47. Слово «ЛОГІКА» зашифроване значками. Розшифруй слова, що зашифровані тими ж значками.

ЛОГІКА

а) ;

г) ;

б) ;

д) ;

в) ;

е) .

48. Якщо ЛОГІКА = 123456, тоді: 321 = _____, 165 = _____, 34156 = _____, 32156 = _____.

49. Якщо корова = 6, теля = 4, тоді бик = , баран = .

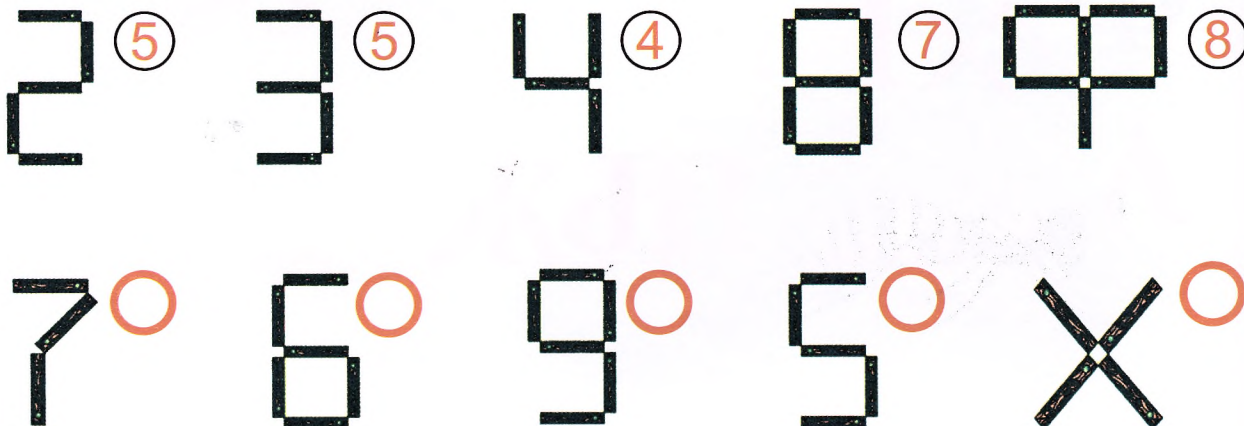
50. Якщо електрика = $4 + 5 = 9$, тоді струм = + = .

51. Якщо вівторок – 2, неділя – 7, четвер – 4, тоді понеділок – , субота – , середа – .

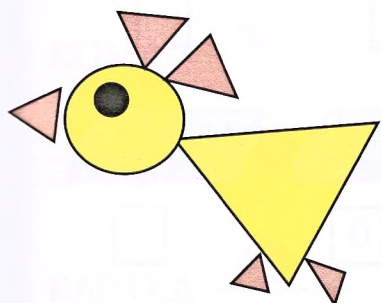
52. Якщо лютий – 2, травень – 5, липень – 7, тоді вересень – , січень – , грудень – .

53*. Якщо лисиця = (2, 4), молоко = (2, 4, 6), сусід = (1, 3), тоді кішка = (   ), полотно = (   ), козак = (   ).

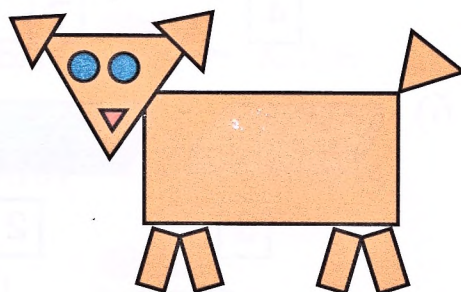
54. Допиши у колах числа. Які? Здогадайся.

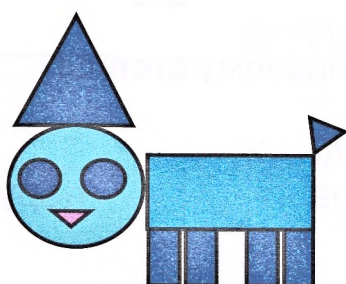
55. З кольорових геометричних фігур хлопчик склав кумедні малюнки. На перерві його однокласниця під деякими з них написала коди, але їй не вдалося завершити свою витівку. Допиши цифри там, де дівчинка не встигла це зробити.

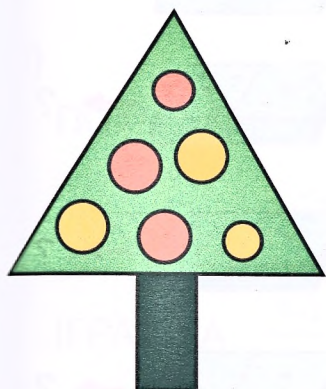
2; 6; 0

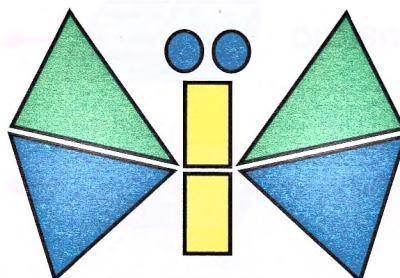
2; 5; 5

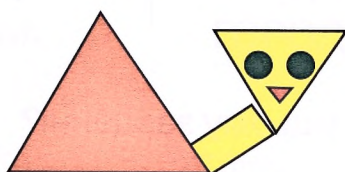
3; 3; 5

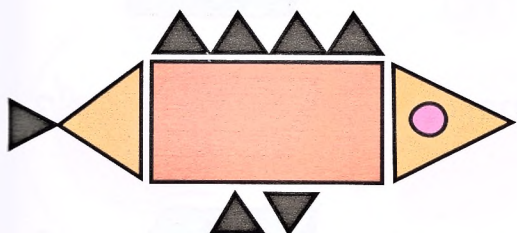
— ; — ; —

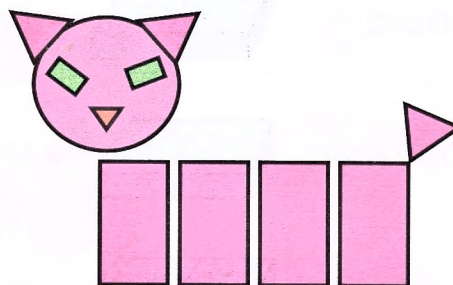
— ; — ; —

— ; — ; —

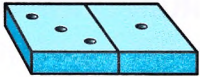
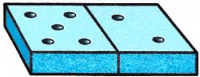
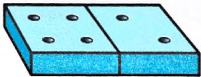
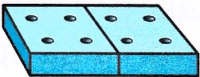
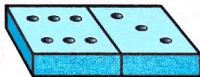
— ; — ; —

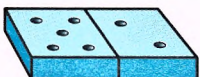
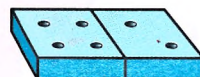
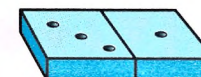
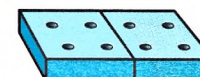
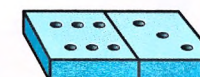

— ; — ; —

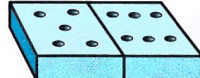
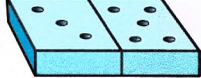
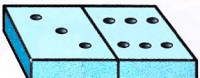
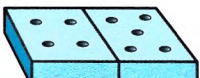

56. Які числа треба поставити у порожніх клітинках?

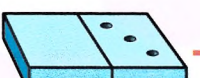
а)
4 7 6 8

б)
3 2 2 0

57. Які слова отримаємо у правому стовпці?

кобра		→	кора	перука		→	?
правило		→	право	марка		→	?
вітраж		→	віра	година		→	?
порода		→	пора	муха		→	?

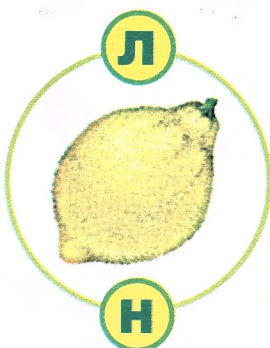
58. Які слова отримаємо у цьому завданні?

собака		→	бак	математик		→	?
морозиво		→	мороз	дракон		→	?
література		→	тура	макулатура		→	?

59. Які слова слід дописати?

- 1) КОБЗА $\xrightarrow{3}$ КОЗА
КОМАР $\xrightarrow{5}$ КОМА
ЗРУБ $\xrightarrow{2}$ _____
КАРТКА $\xrightarrow{5}$ _____
СЛОН $\xrightarrow{2}$ _____
- 2) БОЛОТО $\xrightarrow{1\ 2}$ ЛОТО
КЛУМБА $\xrightarrow{4\ 6}$ КЛУБ
ПРАВИЛА $\xrightarrow{5\ 6}$ ПРАВА
ВСТУП $\xrightarrow{1\ 3}$ _____
КАНАВА $\xrightarrow{3\ 4}$ _____
- 3) ПОМАДА $\xrightarrow{3256}$ МОДА
ЦУКЕРКА $\xrightarrow{5267}$ РУКА
ІГРАШКА $\xrightarrow{6457}$ КАША
СОРОКА $\xrightarrow{?}$ РАК
- СОРОКА $\xrightarrow{53616}$ _____
ВОРОНА $\xrightarrow{1256}$ _____
КОМОРА $\xrightarrow{325416}$ _____
ГОРОДИНА $\xrightarrow{125678}$ _____

60. Назви літери замість знаків питань.

ДИВОВИЖНА АРИФМЕТИКА

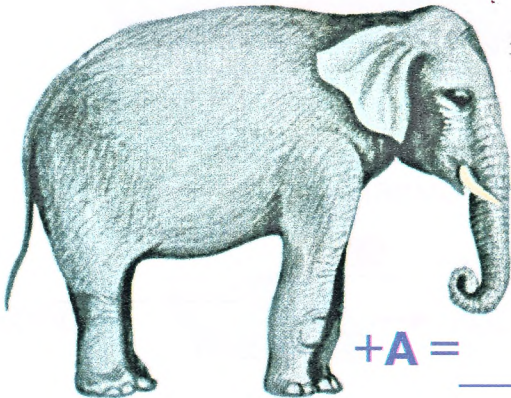
61. Розв'яжи приклади-малюнки. Запиши відповіді.

$$-И + А = \text{СЛАВА}$$

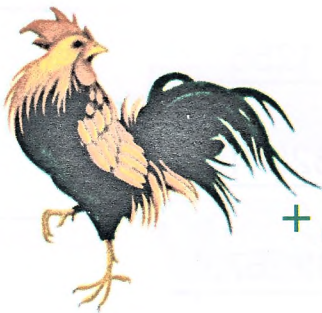
$$- І + У = \text{БУЛКА}$$

$$+ А =$$

$$+ С =$$

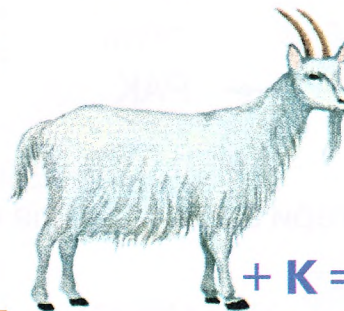
$$+ Д =$$

$$+ Р =$$

$$- Т + Р =$$

$$+ К =$$

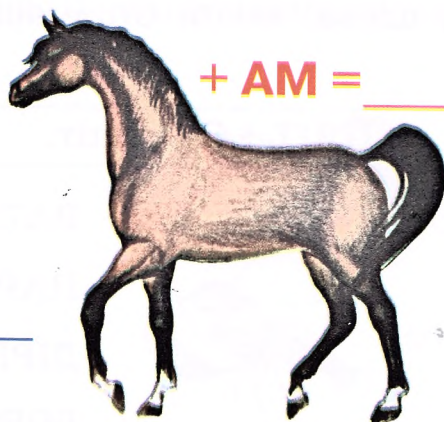
$$- В + К =$$

$$+ Т =$$

-Г-К+В = _____

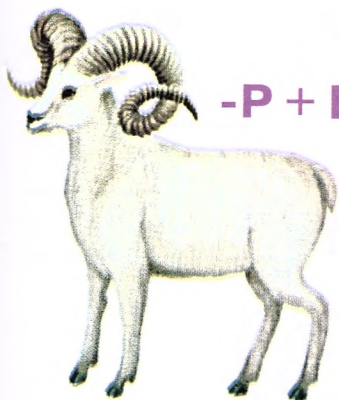
+ АМ = _____

-Г-Р + Д = _____

-Х + Д = _____

-Р + Н = _____

-С + М = _____

-І - Х + А = _____

-Ш + М = _____

62. Запиши слова, які ти отримаєш, розв'язавши ці незвичайні приклади.

Наприклад. ПЛІТ + О = політ.

СОН + Л = _____	БАТА + Р = _____
КАРА + Т = _____	ПАРА + Т = _____
ТИР + Г = _____	ДІРКА - Д + З = _____
РАБ + К = _____	ВОРОТА - Т + Н = _____
РИС + І = _____	НОТА - Т + Г = _____
ПЛЮС + О = _____	ГОРОД - О - О + А = _____
МАЛО + С = _____	ГОЛ + Р + О = _____

63. З деяких географічних назв можна утворити нові слова, віднявши кілька літер. Поміркуй та запиши ці слова.

Наприклад. КИТАЙ - 2 = КИТ; АРГЕНТИНА - 5 - 1 = ТИН.

УКРАЇНА - 1 = _____	АЛЖИР - 2 = _____
ЯМАЙКА - 1 = _____	ТУНІС - 2 = _____
ІНДІЯ - 2 = _____	ЕСТОНІЯ - 2 - 2 = _____
КУБА - 1 = _____	ЯПОНІЯ - 1 - 1 = _____

64. Поміркуй.

Якщо:

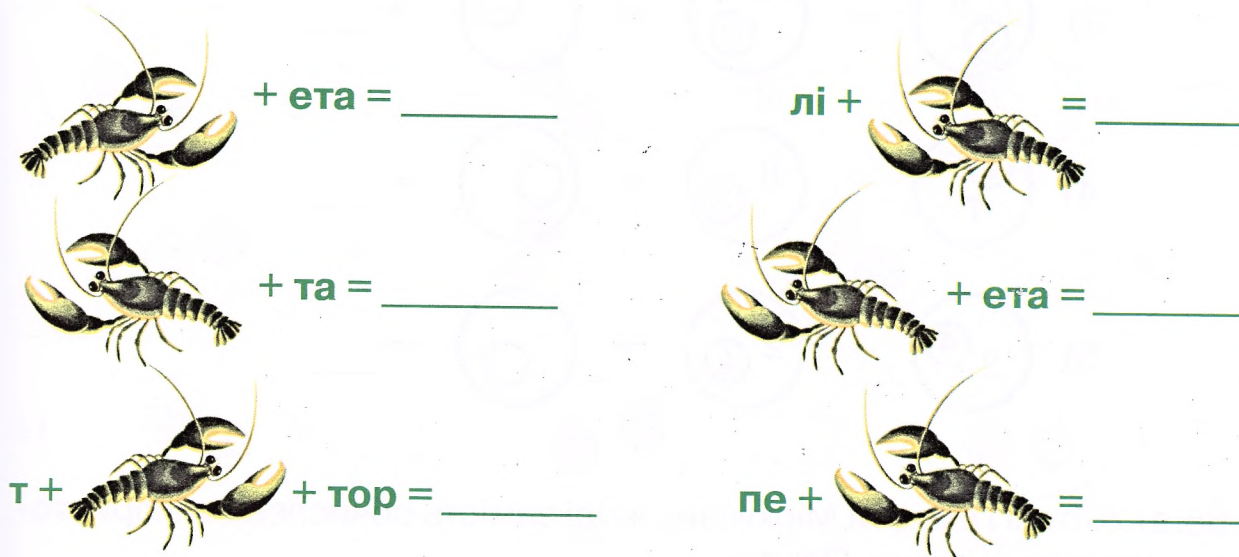
Тоді:

МІСТО - 12 = СТО;	МАКІТРА - 1267 = _____
РИСКА - 45 = РИС;	МАКІТРА - 4567 = _____
МІКСЕР - 156 = ІКС.	ГАРАЗД - 25 = _____

65*. а) ЛКА - К + М + ПОС - С + ЧК + РА - Р = _____

б) (КТУ - Т) • 2 + КРУ - К + ДОЗ - О + А = _____

66. Прочитай зашифровані слова. Уважно дивись, куди повзе рак.

67. а) Якщо: $\begin{pmatrix} 3 \\ 4 \end{pmatrix} = 43$ $\begin{pmatrix} 5 \\ 0 \end{pmatrix} = 50$ $\begin{pmatrix} 7 \\ 2 \end{pmatrix} = 27$

Тоді: $\begin{pmatrix} 5 \\ 4 \end{pmatrix} = \underline{\hspace{1cm}}$ $\begin{pmatrix} 3 \\ 4 \end{pmatrix} = \underline{\hspace{1cm}}$ $\begin{pmatrix} 5 \\ 7 \end{pmatrix} = \underline{\hspace{1cm}}$

б) Обчисли за зразком:

$$\begin{pmatrix} 5 \\ 4 \end{pmatrix} + \begin{pmatrix} 1 \\ 4 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 8 \\ 6 \end{pmatrix} = \underline{68}$$

1) $\begin{pmatrix} 3 \\ 8 \end{pmatrix} + \begin{pmatrix} 2 \\ 4 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} \bigcirc \\ \bigcirc \end{pmatrix} = \underline{\hspace{1cm}}$

2) $\begin{pmatrix} 5 \\ 7 \end{pmatrix} - \begin{pmatrix} 4 \\ 3 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} \bigcirc \\ \bigcirc \end{pmatrix} = \underline{\hspace{1cm}}$

$$3) \begin{array}{c} \bigcirc \\ \text{5} \\ \bigcirc \\ \text{4} \end{array} - \begin{array}{c} \bigcirc \\ \text{5} \\ \bigcirc \\ \text{3} \end{array} = \begin{array}{c} \bigcirc \\ \bigcirc \end{array} = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$4) \begin{array}{c} \bigcirc \\ \text{4} \\ \bigcirc \\ \text{7} \end{array} - \begin{array}{c} \bigcirc \\ \text{8} \\ \bigcirc \\ \text{3} \end{array} = \begin{array}{c} \bigcirc \\ \bigcirc \end{array} = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$5) \begin{array}{c} \bigcirc \\ \text{2} \\ \bigcirc \\ \text{4} \end{array} - \begin{array}{c} \bigcirc \\ \text{2} \\ \bigcirc \\ \text{4} \end{array} = \begin{array}{c} \bigcirc \\ \bigcirc \end{array} = \underline{\hspace{2cm}}$$

68. а) Жителі Планети Міркувань іноді замість обчислень використовують спеціальні знаки. Ось так:

$$\triangle_5 = 5 - 2 = 3$$

$$\triangle_8 = 8 - 2 = 6$$

$$\triangle_{19} = 19 - 2 = 17$$

$$\bigcirc_6 = 6 + 6 = 12$$

$$\bigcirc_3 = 3 + 3 = 6$$

$$\bigcirc_{11} = 11 + 11 = 22$$

б) Виконай обчислення і запиши відповіді.

$$1) \triangle_{10} = \underline{\hspace{2cm}} \quad \triangle_{14} = \underline{\hspace{2cm}} \quad \triangle_2 = \underline{\hspace{2cm}} \quad \triangle_{21} = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$2) \bigcirc_{15} = \underline{\hspace{2cm}} \quad \bigcirc_7 = \underline{\hspace{2cm}} \quad \bigcirc_{21} = \underline{\hspace{2cm}} \quad \bigcirc_{52} = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$3^*) \triangle_{\bigcirc_3} = \underline{\hspace{2cm}} \quad \bigcirc_{\triangle_3} = \underline{\hspace{2cm}} \quad \bigcirc_{\bigcirc_9} = \underline{\hspace{2cm}} \quad \triangle_{\triangle_7} = \underline{\hspace{2cm}}$$

69. Уважно розглянь приклади, розв'яжи за зразком.

$$\begin{array}{c} 2 \\ 4 \end{array} = 24$$

$$\begin{array}{c} 3 \\ 5 \end{array} = 53$$

$$\begin{array}{c} 7 \\ 0 \end{array} = 7$$

$$\begin{array}{c} 2 \\ 4 \end{array} + \begin{array}{c} 2 \\ 5 \end{array} = \begin{array}{c} 7 \\ 6 \end{array} = 76$$

1) $\begin{array}{c} 5 \\ 4 \end{array} = \square$ $\begin{array}{c} 2 \\ 7 \end{array} = \square$ $\begin{array}{c} 3 \\ 9 \end{array} = \square$

2) $\begin{array}{c} 4 \\ 9 \end{array} = \square$ $\begin{array}{c} \\ 5 \end{array} = \square$ $\begin{array}{c} 4 \\ 0 \end{array} = \square$

3) $\begin{array}{c} 3 \\ 0 \end{array} + \begin{array}{c} 7 \\ 1 \end{array} = \begin{array}{c} \\ \end{array} = \square$

4) $\begin{array}{c} 3 \\ 7 \end{array} - \begin{array}{c} 1 \\ 2 \end{array} = \begin{array}{c} \\ \end{array} = \square$

5) $\begin{array}{c} 7 \\ 5 \end{array} - \begin{array}{c} 5 \\ 7 \end{array} = \begin{array}{c} \\ \end{array} = \square$

6) $\begin{array}{c} 0 \\ 4 \end{array} - \begin{array}{c} 1 \\ 3 \end{array} = \begin{array}{c} \\ \end{array} = \square$

7) $\begin{array}{c} 2 \\ 8 \end{array} - \begin{array}{c} \\ 9 \end{array} = \begin{array}{c} \\ \end{array} = \square$

8) $\begin{array}{c} 5 \\ 4 \end{array} - \begin{array}{c} 5 \\ 4 \end{array} = \begin{array}{c} \\ \end{array} = \square$

70. Діти на Планеті Міркувань вигадують усілякі розваги та ігри. У цих прикладах однакові числа вони замінили однаковими фігурами. Які ж це числа?

1) $\text{yellow circle} + \text{yellow circle} + \text{yellow circle} + \text{blue triangle} = 5$
 $\text{yellow circle} + \text{blue triangle} + \text{blue triangle} + \text{green square} = 9$
 $\text{green square} + \text{blue triangle} + \text{pink star} + \text{pink star} = 16$

$\text{blue triangle} - ?$ $\text{green square} - ?$
 $\text{pink star} - ?$ $\text{yellow circle} - ?$

2*) $\text{red star} + \text{red star} + \text{yellow square} + \text{yellow square} = 14$
 $\text{orange diamond} + \text{red star} + \text{yellow square} + \text{orange diamond} = 13$

$\text{orange diamond} - ?$
 $\text{red star} + \text{yellow square} - ?$

3*) $\text{pink circle} + \text{pink circle} + \text{green triangle} + \text{green triangle} = 16$
 $\text{blue square} + \text{yellow star} + \text{blue square} + \text{yellow star} = 18$
 $\text{pink circle} + \text{green triangle} + \text{blue square} + \text{yellow star} = ?$

4*) $\text{red circle} + \text{red circle} + \text{red circle} + \text{yellow triangle} = 9$
 $\text{yellow triangle} + \text{yellow triangle} + \text{yellow triangle} + \text{red circle} = 11$
 $\text{pink square} + \text{blue star} + \text{red circle} + \text{red circle} = 13$
 $\text{pink square} + \text{pink square} + \text{blue star} + \text{pink square} = 17$

$\text{yellow triangle} - ?$
 $\text{red circle} - ?$
 $\text{blue star} - ?$
 $\text{pink square} - ?$

В ГОСТЯХ У НАРОДУ МАЙЯ

71. У деяких місцевостях Планети Міркувань користуються системою числення, що схожа на ту, якою користувався народ майя, який колись дуже давно жив у Південній Америці. Подивись, як записують числа від 1 до 11 на Планеті Міркувань, і сам таким чином запиши числа від 12 до 20. Розв'яжи приклади.

1	•
2	••
3	•••
4	••••
5	—

6	—•
7	—••
8	—•••
9	—••••
10	==

11	==•
12	
13	
14	
15	===

16	
17	
18	
19	
20	

1) $\text{—}•• + ••• = \text{==}$

5) $\text{==}•• + \text{—}••• = ?$

2) $\text{===} - \text{—}••• = ?$

6) $\text{==} + •••• = ?$

3) $\text{—}• + \text{—}•••• = ?$

7) $\text{==}•• - \text{—}••• = ?$

4) $\text{==}•• - \text{—}••• = ?$

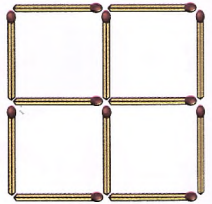
8) $\text{—}••• - \text{—}•••• = ?$

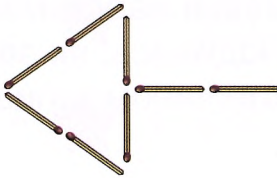
«СІРНИКОВІ» ЗАДАЧІ

72. Склади з 12 сірників 4 однакові квадрати, як це показано на малюнку.

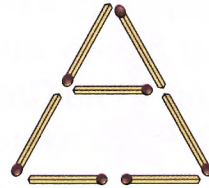
- а) Забери 2 сірники так, щоб залишилося 3 квадрати.
- б) Забери 4 сірники так, щоб залишилося 2 квадрати.
- в) Забери 4 сірники так, щоб залишився 1 квадрат.
- г) Забери 5 сірників так, щоб залишилося 2 квадрати.

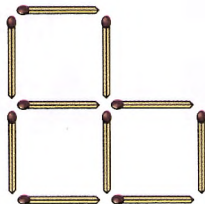
73. Переклавши 4 сірники, зроби з великого совка 2 маленькі.

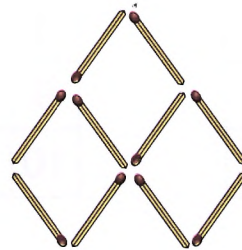
74. Як перекласти 2 сірники так, щоб з двох трикутників утворилося три?

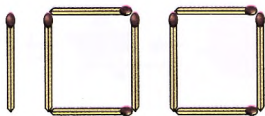
75. Переклади 2 сірники так, щоб з трьох квадратів утворилося 4 рівні прямокутники.

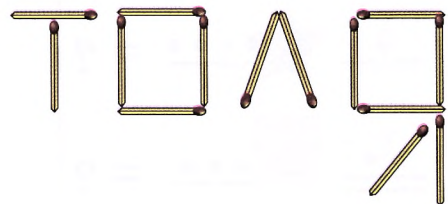
76. Переклади 2 сірники так, щоб отримати 4 рівні трикутники.

77. Спробуй написати число «сто» такою самою кількістю сірників, але іншим способом.

78. Переставивши лише один сірник, з чоловічого імені ТОЛЯ утвори жіноче ім'я.

79. Забери один сірник так, щоб кожна рівність стала правильною.

1) $2 + 9 = 7$

5) $7 + 8 = 9$

2) $3 + 1 = 2$

6) $5 + 2 = 3$

3) $6 + 3 = 8$

7) $8 - 4 = 5$

4) $4 - 4 = 8$

8) $9 + 7 = 10$

80. Додай один сірник так, щоб кожна рівність стала правильною.

1) $1 + 2 = 9$

6) $4 + 9 = 12$

2) $2 + 3 = 11$

7) $2 - 7 = 9$

3) $4 + 5 = 10$

8) $0 + 2 = 10$

4) $5 - 4 = 5$

9) $6 + 7 = 15$

5) $6 + 3 = 11$

10) $5 - 4 = 9$

81. Переклади один сірник так, щоб кожна рівність стала правильною.

1) $8 + 5 = 12$

5) $9 - 4 = 7$

2) $5 + 4 = 7$

6) $7 = 5 - 2$

3) $8 + 1 = 1$

7) $9 = 5 - 4$

4) $18 - 5 = 1$

8) $5 + 4 = 2$

9) $16 + 8 = 27$

10) $98 - 58 = 10$

11) $19 - 8 = 25$

12) $82 - 28 = 90$

Пам'ятай! Сірники – річ небезпечна!
Поводься з ними обережно!

ЖАРТІВЛИВІ ЗАДАЧІ

82. Чи зможеш відповісти на ці хитрі запитання?

1) Яке турецьке ім'я можна утворити з меду та мухи?

2*) Коли небо нижче від землі?

3) Як струсити з гілки яблука, щоб не злякати ворону, яка на ній сидить?

4*) Скільки яєць можна з'їсти натщесерце?

5) Що тепліше за одну шубу?

6) Уяви, що ти – машиніст поїзда, в якому 12 вагонів. У кожному вагоні – по 9 купе, а в кожному купе – по 4 місця. Поїзд йде зі Львова до Одеси і відправився у четвер о восьмій годині вечора. Скільки років машиністові?

7) Що можна інколи знайти у порожній кишені?

8) Мале простирадло сохне годину, а велике – дві години. Господиня вивісила їх сушити одночасно. Через який час висохнуть обидва простирадла?

9 а*) Коли з одного слова зникла буква, то залишилася лише одна літера, хоча слово складалося з шести. Яке це слово?

б) У якому слові сім однакових букв?

в) У якому слові сорок однакових букв?

10) Що робить нічний сторож, коли в нього на капелюсі сидить горобець?

11) Де «розмножуються» числа?

12) Скільки горіхів може увійти у звичайну склянку?

13) Два лижники вийшли одночасно назустріч один одному. Перший ішов до зустрічі дві години. Скільки часу йшов до зустрічі другий лижник?

14) Кожне з чотирьох коліс автомобіля проїхало 10 км. Скільки кілометрів проїхав автомобіль?

15) Пара коней пробігла 12 км. Скільки кілометрів пробіг кожний кінь?

16) Один хлопчик проходить за годину 5 км. Яку віддаль пройдуть за годину три хлопчики, якщо вони вийдуть одночасно і йтимуть разом з тією самою швидкістю?

17) Зі Львова до Тернополя о 12 годині дня виїхав автобус. На годину пізніше з Тернополя до Львова вирушив трактор, який їхав значно повільніше, ніж автобус. Який з видів транспорту буде ближче до Львова, коли вони зустрінуться?

18) Двоє гравців грали в шахи 2 години. Скільки годин грав кожний?

19) Семеро чекали на восьмого 14 хв. Скільки хвилин чекав кожний окремо?

20) Вісім сосисок варили 4 хв. Скільки хвилин варилася кожна сосиска?

21) Четверо дітей розв'язували завдання, що складалося з 10 задач. Кожну задачу діти обговорювали 2 хв. Скільки часу вони витратили на розв'язання завдання?

22) О третій годині дня обласне радіо повідомило, що на найближчий тиждень збережеться безхмарна погода. Чи може через 60 год по області світити сонце?

23) Літак долає відстань від Києва до Дніпропетровська за 1 год 10 хв, а назад долітає з тією самою швидкістю за 70 хв. Як це пояснити?

24*) Йшли двоє міліціонерів. Один з них був сином другого, але той не був його батьком. Коли таке можливо?

25*) Вулицею йдуть два батьки, два сини, а всього – троє. Як таке може бути?

26*) Професор ліг спати о 9 годині вечора, а будильник поставив на десятю годину ранку з тим, щоб добре виспатись. Скільки годин спав професор?

27) Петрикові батьки мають троє дітей. Першу дитину звуть Андрієм, другу – Олегом. Як звати третю дитину?

28) Йшов чоловік по вулиці, та раптом почалася сильна злива. Парасолі у нього не було, капелюха – також. Наскрізь промокли його черевики, костюм і навіть сорочка, але жодна волосина на його голові не змокла. Як таке можливо?

29*) Син мого батька, а не мій брат. Хто це?

30) Летіли гуси. Одна гуска попереду, а дві позаду. Одна гуска позаду, а дві попереду. Одна гуска між двома і три в ряд. Скільки було гусей?

31) Дитина каже: «У мене є мама, є і тато, але я їм не син». Чи може таке бути?

32*) Який годинник показує правильний час лише двічі на добу?

33) Мене звати Юрком. У моєї рідної сестри лише один брат. Як його звати?

34) Біля будинку ростуть дві липи, дві яблуні, дві сливи. Скільки фруктових дерев росте біля будинку?

35) О другій годині дня у Харкові йшов дощ. Чи буде сонячна погода у місті через 10 годин?

36) Двоє хлопчиків ішли разом до школи і знайшли 10 коп. Скільки грошей знайдуть чотири хлопчики?

37) У двох носорогів два роги. Скільки рогів у двадцяти носорогів?

38) У зайчика було 7 морквин. Він з'їв усі, крім трьох. Скільки морквин залишилося?

39) Термометр показує три градуси морозу. Скільки градусів покажуть два термометри?

40*) Що важче – кілограм пуху чи кілограм заліза?

41) На одній руці 5 пальців, на двох руках 10 пальців. Скільки пальців на 10 руках?

42) На що схожа половина яблука?

43) Скільки пар ніг у коня? А у курки?

44*) З якого полотна не можна пошити сорочку?

45) До класу зайшов Іванко, за ним Степанко, за ним Маринка, за нею Яринка, а за нею Гнат. Скільки всіх хлоп'ят?

46*) У кімнаті в кожному кутку сиділо по одному коту, і кожний із цих котів бачив ще трьох котів. Скільки котів сиділо у кімнаті?

47) Дві жінки йшли з села до міста. Назустріч їм ішли ще п'ять жінок. Скільки всього жінок прямувало до міста?

48) Чи може страус назвати себе птахом?

49) У коморі було 8 мішків борошна. На кожному мішку сиділо по дві миші. До комори зайшов чоловік із собакою. Скільки ніг стало в коморі?

50) На столі лежало чотири яблука. Одне з них розрізали навпіл. Скільки яблук на столі?

51*) Стіл має чотири кути. Один кут спляли. Скільки кутів залишилося?

52) В отарі 100 овець. Усі, крім дев'ятьох, втекли. Скільки залишилося?

53) Один бік даху похилий, а інший – крутий. Півень відклав яйце на гребені даху. З якого боку воно скотиться?

54) Яких каменів немає у річці?

55) Чому лелека спить на одній нозі?

56) У кімнаті 4 кути, в кожному куті по коту, кожен із котів бачить ще три кота. Скільки у кімнаті котів?

57) Три сестрички йдуть до школи, а назустріч їм – два хлопчики. Скільки дітей іде до школи?

58) Яка половина року більша: перша чи друга?

59) Гора й долина. Що між ними?

60) Скільки горіхів у порожній склянці?

61) Чи можна принести воду в ситі?

62) Чим закінчується «літо», а починається «осінь»?

63) На дереві сиділи п'ять ластівок. Третя ластівка відлетіла. Скільки ластівок залишилось на дереві?

64) Горіло сім свічок. Дві згасли. Скільки свічок залишилося?

65*) У кошику було п'ять яблук. П'ятьом дівчаткам роздали по яблуку, і в кошику залишилось ще одне яблуко. Як таке могло трапитися?

66) Оля має три персики, а Тарас – п'ять. Тарас віддав Олі один перsik. Чи змінилася кількість перsikів, яку мають діти?

67) Стояло п'ять склянок з полуницями. Анничка з'їла полуниці з однієї склянки. Скільки склянок залишилось?

68) На дереві сиділи чотири синиці і шість горобців. Потім три пташки відлетіли. Скільки пташок залишилося на дереві?

69) Кожний місяць закінчується числом 30 або 31. У якому місяці є число 28?

70) Коли півень стояв на вагах обома ногами, то важив 2 кг. Скільки він важитиме, якщо стане на одну ногу?

71) Коли п'ятеро людей, ставши під одну парасоллю, не зможуть?

72) Скільки кінців має одна палиця? А дві? А дві з половиною?

73) Електропоїзд увійшов у тунель. У який бік буде йти дим, коли електропоїзд вийде з тунелю, якщо вітер дме на південь?

74) Шість горобців клювали зерно, до них прилетіли ще п'ять. Кіт підкрався і схопив одного. Скільки пташок лишилося клювати зерно?

75) Під яким кущем сидить заєць під час дощу?

76*) Лежало дві монети на суму 15 коп. Одна з монет – не п'ятак. Що це за монети?

77*) Два приятелі живуть в одному будинку: Михайлик – на шостому поверсі, а Дмитрик – на третьому. У скільки разів Михайликова квартира вища від Дмитрикової?

78*) Чи можна кинути м'яч так, щоб він пролетів деякий час, сам зупинився, ні об що не вдаряючись, а потім став рухатись у зворотному напрямку?

79) Фантастична істота має дві праві ноги і дві ліві, дві ноги спереду і дві ззаду. Скільки всього у неї ніг?

80) Що стає легшим, коли його наповнити?

81) Що буде з козою, коли їй шість літ мине?

82) Чи може йти дощ два дні підряд?

83) Шість ніг, дві голови, один хвіст. Що це таке?

84*) Який шлях не можна побачити вдень?

85) Вимкнули електроенергію. Людина входить у темну-темну кімнату. На столі стоять свічка і лампа. Що вона запалить у першу чергу?

86) На фермі – сім свиней: три рожеві, три чорні та одна ряба. Скільки свиней можуть сказати, що в цьому маленькому стаді знайдеться хоча б одна свиня такої самої масті, як її власна?

87) Росло 5 верб. На кожній вербі – по 5 гілок. На кожній гілці – по 5 менших гілок, а на кожній з тих гілочок – по 5 груш. Скільки груш росло на дереві?

88*) Що вчора було «завтра», а завтра буде «вчора»?

89*) Якщо машина їде, яке колесо у неї не обертається?

90) Що можна бачити з заплющеними очима?

91*) Що може водночас: стояти і ходити, висіти і стояти, ходити і лежати?

92) Як за допомогою лише однієї палички утворити на столі трикутник?

93*) Двоє чоловіків підійшли до річки. Біля берега стояв човен, у якому могла поміститися лише одна людина. Обидва переправилися через річку і продовжили свій шлях. Як вони це зробили?

94) Як за допомогою лише двох паличок утворити на столі квадрат?

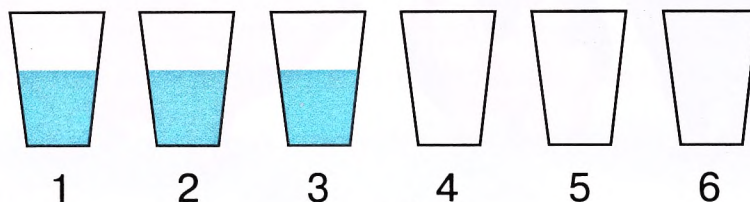
95*) Один дідусь святкує кожний свій день народження. Але протягом життя він відзначав це свято лише 20 разів. Коли народився дідусь?

96*) На яке запитання ніколи не можна відповісти «так»?

97*) На яке запитання ніколи не можна відповісти «ні»?

98*) Як зробити так, щоб повні та порожні склянки чергувались, якщо можна брати лише одну склянку?

99) У яку бочку не можна налити води, навіть якщо вона без дірок?

100*) Що не можна потримати в правій руці, хоча в лівій – можна?

101) Що станеться з рожевою шовковою хустиною, якщо її на сім хвилин опустити в морську воду?

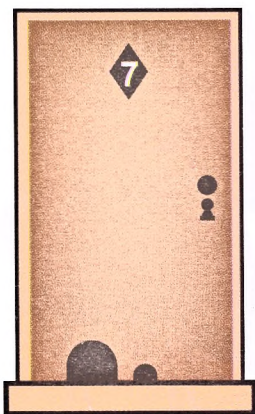
102*) Другокласник живе на дев'ятому поверсі висотного будинку. Кожного ранку він заходить у ліфт, спускається вниз і йде до школи. Після обіду, повертаючись додому, він заходить у ліфт, піднімається на сьомий поверх, а далі йде пішки. Чому він не піднімається одразу на дев'ятий поверх, а щоразу йде аж два поверхи пішки?

103) Назви п'ять днів підряд, не називаючи ні чисел, ні днів тижня.

104) Що належить лише тобі, а вживають переважно інші?

105) У квартирі було три кімнати. З однієї кімнати зробили дві. Скільки кімнат стало у квартирі?

106) Хто розмовляє всіма мовами?

107) На столі лежать три олівці різної довжини. Як зробити так, щоб найдовший олівець не був посередині, не зачіпаючи його?

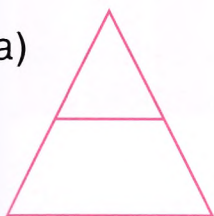
108) Один чоловік мав кішку, яка ось-ось мала народити кошенят. Чоловікові набридло щоразу відчиняти їй двері, і він зробив у дверях велику дірку, щоб кішка могла туди пролізти. Коли кішка народила кошенят, чоловік зробив поряд з великою діркою ще й маленьку. Чи правильно міркував господар?

V. МИСЛЕННЯ В МАТЕМАТИЦІ

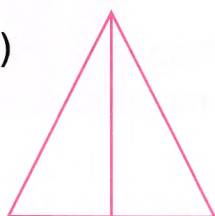
ГЕОМЕТРИЧНЕ МИСЛЕННЯ

1. На кожному малюнку полічи усі можливі трикутники. Де їх більше?

а)

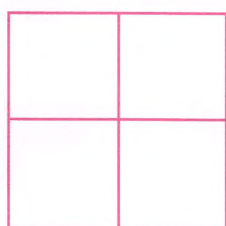
б)

2. Знайди на малюнку три чотирикутники і три трикутники.

3. На цьому малюнку є п'ять квадратів. Покажи їх.

4. Двома лініями поділи п'ятикутник на три трикутники.

5. Однією прямою лінією поділи прямокутник на:

а) два трикутники;

б) два чотирикутники;

в) трикутник і чотирикутник;

г) трикутник і п'ятикутник.

6. Боячись гострих рогів корови, вовки ніколи не нападають на неї спереду. Якщо хижаки намагаються напасти на череду, то корови стають так, щоб захистити і себе, і телят. Як вони це роблять?

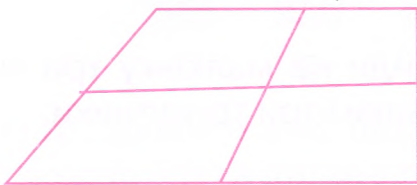
7. Користуючись двома кілками і мотузкою, накресли на землі коло.

8. Як знайти центр паперового круга, якщо немає ніяких допоміжних засобів?

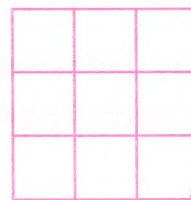
9. Від паперового квадрата відрізали один кут. Скільки стало кутів?

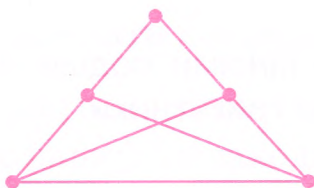
10. Знайди тут дев'ять чотирикутників.

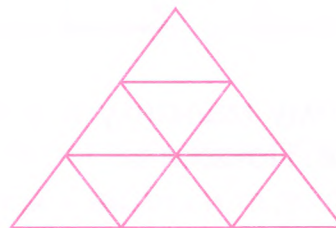
11. Скільки квадратів на малюнку?

12. Скільки трикутників з трьома позначеними вершинами можна побачити на цьому малюнку?

13. Порахуй усі трикутники, які можна побачити на малюнку.

14. Побудуй пряму і трикутник так, щоб вони мали:

- а) одну спільну точку;   б) дві спільні точки.

15. Побудуй пряму і коло так, щоб вони мали дві спільні точки.

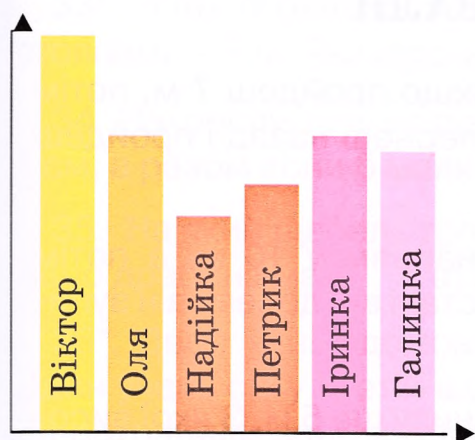
16*. Намалюй два трикутники, які перетинаються, так, щоб їхньою спільною частиною були:

- а) точка;   в) трикутник;
б) відрізок;   г) чотирикутник.

17. Двома прямими лініями поділи прямокутник на:

- а) чотири трикутники;
б) три чотирикутники;
в) чотири чотирикутники;
г) два трикутники і один чотирикутник.

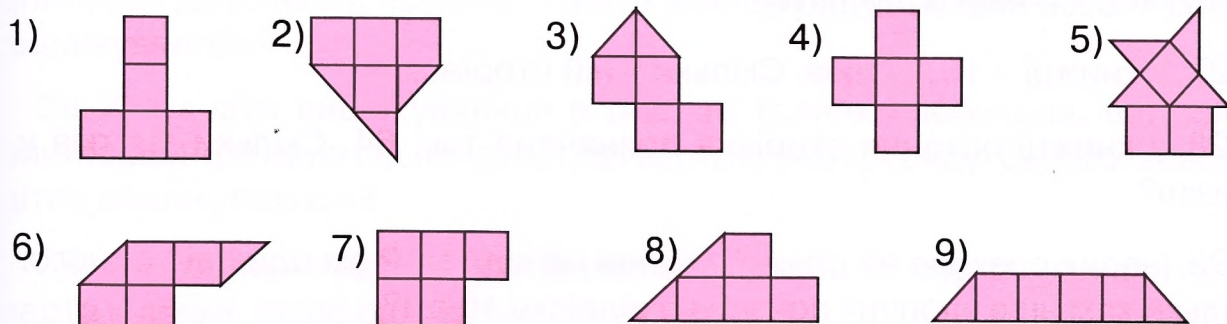
18. Скільки прямих можна провести через одну точку; через дві? Що зміниться, якщо це будуть не прямі, а криві?

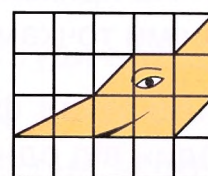
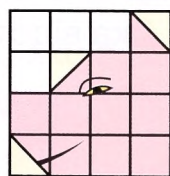
19. На малюнку у вигляді відрізків зображено зріст п'яти дітей. Яке з наступних тверджень неправильне:

- а) Віктор – найвищий;
- б) Оля та Іринка – однакові на зріст;
- в) Оля – вища від Галинки;
- г) Петрик – нижчий за всіх;
- г) Галинка – не найменша;
- д) Надійка – найменша.

20. На яку з фігур було витрачено найбільше паперу?

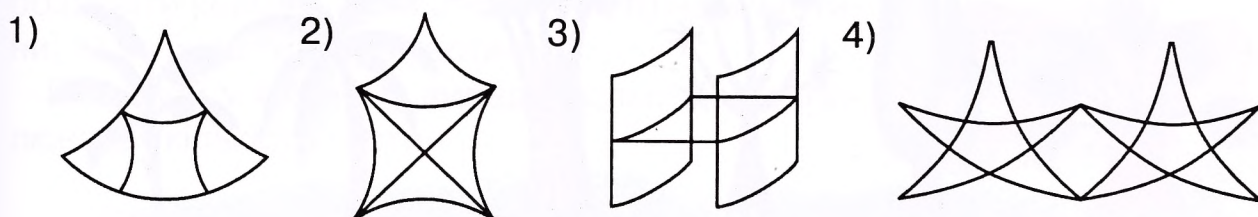

21. Скільки клітинок займає мордочка поросяти? Лисички?

МАЛЮНОК ОДИМ РОЗЧЕРКОМ

22. Намалюй кожну із зображених фігур, не відриваючи руки від паперу і не проводячи двічі по одній і тій самій лінії.

ПРОМІЖКИ ТА ІНТЕРВАЛИ

23. На якій віддалі від дому ти опинишся, якщо пройдеш 7 м, потім у тому самому напрямку ще 5 м, а згодом повернеш назад і пройдеш ще 8 м?

24. Від дерева хлопчик пробіг в одному напрямку 10 м, а потім у протилежному напрямку ще 15 м. На якій відстані від дерева він зупинився?

25. М'яч пролетів угору 3 м, а потім летів донизу ще 5 м. З якої висоти підкинули м'яч?

26. М'яч летів донизу 5 м, а потім, вдарившись об землю, підскочив угору на 2 м. Який шлях подолав м'ячик?

27. У книжці – 15 листків. Скільки в ній сторінок?

28. У книжці остання сторінка позначена так: 64. Скільки листків у книжці?

29. Івасик розклав на стежці камінці на віддалі 2 см один від одного. Скільки камінців хлопчик поклав на відрізьку 10 см?

30. На прямій лінії позначено 5 точок. Відстань між кожними двома сусідніми точками – 1 см. Яка відстань між крайніми точками?

31. На уроці фізкультури учні вишикувались у шеренгу на відстані 1 м один від одного. Вся шеренга розтягнулася на 12 м. Скільки було учнів?

32. Шість дерев посадили в ряд. Відстань між кожними двома сусідніми деревами – 2 м. Яка відстань між крайніми деревами?

33*. П'ять стовпів розташовано в ряд. Відстань між двома сусідніми стовпами – 3 м. Яка відстань між крайніми стовпами?

34. Накресли два відрізки так, щоб один був довший від іншого на 1 см, а разом вони б мали довжину 7 см.

35. На який щабель треба піднятися, щоб бути посередині драбини, якщо драбина має: а) п'ять щаблів; б) дев'ять щаблів?

36*. Двоє учнів домовилися сісти у третій вагон електропоїзда. Один учень сів у третій вагон від початку, а другий – у третій від кінця. Чи потрапили вони в один і той же вагон, якщо в електропоїзді шість вагонів?

37. Коли хлопчики вишикувалися в ряд, то Миколка побачив, що він опинився другим від початку і третім з кінця ряду. Скільки всього дітей вишикувалося?

38. Коли діти вишикувалися в ряд, то Галинка побачила, що вона опинилася третьою від початку і четвертою з кінця ряду. Скільки всього дітей вишикувалося?

39. На полиці – 10 книжок. Який порядковий номер буде мати четверта книжка, якщо рахувати справа наліво?

40. Сьогодні – вівторок. Який день тижня буде через чотири дні?

41. Скільки днів Петрик був у Києві, якщо він приїхав туди вранці 22 березня, а поїхав з міста ввечері 30 березня?

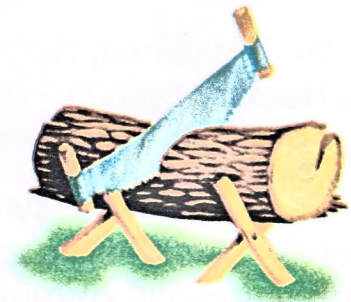
42. Оленка гостювала у бабусі з 22 липня по 9 серпня включно. Скільки днів провела дівчинка у бабусі?

Порада: пригадай, скільки днів у липні.

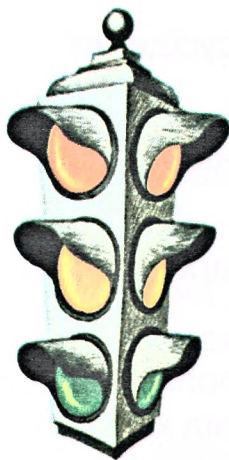
43. Скільки разів треба відрізати, щоб мотузку завдовжки 8 м розрізати на однакові частини по 2 м кожна?

44. Скільки розпилювань треба зробити, щоб розрізати колоду: а) на 2 частини; б) на 3 частини; в) на 5 частин; г) на 6 частин?

Порівняй у кожному випадку кількість розпилювань і кількість частин.

45. Згадай, як працює світлофор. Яке світло спалахує найчастіше? Якщо червоне світло вмикалося двічі, то скільки разів між спалахами засвічувалося зелене світло? А жовте?

46. Якщо червоне світло на світлофорі спалахнуло тричі, то скільки разів засвітилося жовте світло? А зелене?

47. Аркуш паперу зігнули навпіл, потім ще раз зігнули навпіл. Скільки отримаємо аркушків, якщо розрізати папір по згинах?

48. Уляна висаджувала розсаду салату рядочками. У якому рядочку опинився шістнадцятий кущик, якщо у кожний рядочок вона садила по 7 рослин?

49. На якому поверсі живе Іринка, якщо вона живе у квартирі № 18, а на кожному поверсі її дев'ятиповерхового будинку розташовано по чотири квартири?

МЕТОД ПІДБОРУ

50. Було 4 аркуші паперу. Один з них розрізали на дві частини. Скільки стало аркушів?

51. Було 5 аркушів паперу. Три з них розрізали на дві частини. Скільки стало аркушів?

52. Було 5 аркушів паперу. Коли деякі з них розрізали на дві частини, стало 7 аркушів. Скільки аркушів розрізали?

53. Мама поклала цукерки на чотири тарілочки: на першу – одну цукерку, а на кожную наступну – на одну цукерку більше, ніж на попередню. Тарілочки вона віддала двом своїм донькам. Як вона поділила цукерки порівну, не знімаючи їх із тарілочок?

54. У Надійки, Настусі та Івасика було разом вісім кульок. У Надійки та Настусі було сім кульок, а у Надійки та Івасика – дві кульки. Скільки кульок було у кожного з них?

55*. Троє друзів купили разом 7 тістечок. Двоє з них купили однакову кількість тістечок, а третій – менше, ніж кожний із двох перших. Скільки тістечок купив кожний хлопчик?

56*. Спортивна команда за перемогу отримує три очка, за нічию – одне, а за поразку – жодного.

а) Скільки очок отримала команда, якщо вона тричі виграла, двічі зіграла внічию і тричі програла?

б) Скільки було нічиїх, якщо команда двічі виграла, двічі програла, а всього має 7 очок?

в*) За 7 зіграних матчів команда отримала 8 очок. Скільки було програваних матчів, якщо вона двічі виграла?

г) Яка з футбольних команд матиме більше очок: та, що тричі виграла і один раз зіграла внічию, чи та, що двічі виграла і чотири рази зіграла внічию?

г*) Скільки разів команда виграла, якщо вигравів було на один більше, ніж нічиїх, а всього команда має 7 очок?

57. На подвір'ї ходять кролі та кури, всього – семеро. Кролів – на три більше. Скільки всього лап на подвір'ї?

58. Оленчина мама спекла пиріжки. Коли Оленка спробувала поділити пиріжки між двома, а потім між трьома своїми подругами, то щоразу один пиріжок був зайвий. Скільки пиріжків спекла мама, якщо їх було менше, ніж дванадцять?

59. На подвір'ї ходять вівці та кури, всього – п'ять тварин. Курей – на одну більше. Скільки всього лап у тварин?

АРИФМЕТИЧНІ ЗАДАЧІ

60*. На одній тарілці – три пари яблук, а на другій – на одне яблуко більше. Скільки яблук на двох тарілках?

61. Цвях завдовжки 9 см забили в дошку так, що з одного боку він стирчить на 3 см, а з іншого – на 2 см. Яка товщина дошки?

62*. На подвір'ї походжають кури, гуси, качки та індики. Серед них три курки, стільки ж індиків; качок менше, ніж індиків, але більше, ніж гусей. Скільки домашньої птиці на подвір'ї?

63. У дворі гралися п'ятеро дітей. Коли двоє хлопчиків пішли додому, то серед хлопчиків та дівчаток, що залишилися, було більше дівчаток. Скільки хлопчиків і дівчаток було спочатку?

64*. На липі та клені сиділи горобці. З липи полетів один горобець, а потім три горобці перелетіли з клена на липу. Після цього на деревах стало по п'ять горобців. Скільки горобців було на кожному дереві спочатку?

65. У коробці є 6 кульок: білі, червоні та сині. Білих кульок – у 3 рази більше, ніж червоних. Скільки синіх кульок є в коробці?

66*. Жадібний хлопчик має велосипед і дає іншим дітям покатися на ньому лише в обмін на солодощі. За дві плити шоколаду він дозволяє їздити 1 год, а за 1 цукерку – лише 4 хв. Скільки часу зможе кататися Михайлик, якщо дасть хлопчикові одну плитку шоколаду і три цукерки?

67*. Три білочки збирали в лісі гриби. Перша білочка знайшла шість грибів, друга – п'ять, а третя – лише один. Скільки грибів мають віддати перша та друга білочки третій, щоб у всіх стало порівну?

68*. На гілці сиділо кілька пташок. Після того, як чотири пташки полетіли, на гілці залишилося на дві пташки більше, ніж полетіло. Скільки пташок сиділо на гілці спочатку?

ПРОПОРЦІЇ

69. За 2 абрикоси дають 3 сливи. На скільки абрикосів можна обміняти 9 слив?

70. За 3 мандарини дають 2 персики. Скільки мандаринів дадуть за 6 персиків?

71. За одну грушу можна отримати 5 слив. Кожну сливу можна обміняти на 3 вишні. Скільки вишень можна отримати за одну грушу?

ЧИСЛОВІ ЗАДАЧІ. ВЛАСТИВОСТІ ЧИСЕЛ

72. Які два однакові числа треба додати до 8, щоб отримати 10?

73. Які два однакові числа треба відняти від 12, щоб отримати 8?

74. Що більше в сумі – дві трійки чи три двійки?

75. Сума трьох різних чисел дорівнює 3. Знайди ці числа.

76. Які двоцифрові числа не змінюються від перестановки цифр?

77. У яких двоцифрових числах перша цифра на 5 більша, ніж друга?

78. У яких двоцифрових числах число одиниць на 6 більше, ніж число десятків?

79. У яких двоцифрових числах сума цифр дорівнює двом?

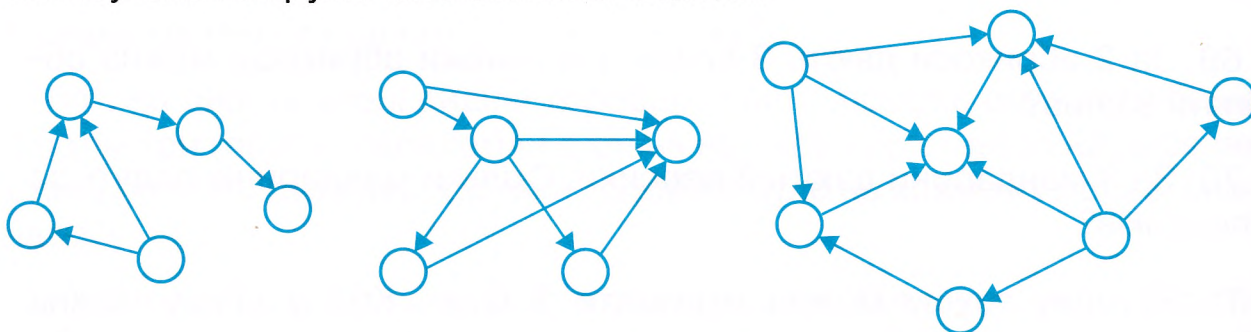
80. Напиши трицифрове число, сума цифр якого дорівнює одиниці.

81. Скільки отримаємо, якщо від найменшого двоцифрового числа відніmemo найбільше одноцифрове?

82. У яких двоцифрових числах сума цифр дорівнює найбільшому одноцифровому числу? Випиши їх.

83. Запиши найменше і найбільше двоцифрові числа, в яких усі цифри різні.

84. Напиши в кружечках перші сім чисел так, щоб стрілка весь час показувала на кружечок з більшим числом.

85. Є два двоцифрових числа: 8^* і ^{*5} . Які цифри треба написати замість зірочок, щоб ці числа стали рівними?

86*. Встав у порожні клітинки цифри так, щоб отримані рівності були правильні:

а) $\square 0 + \square = 18$;   б) $1 \square - 7 = 6$;   в) $2 \square + \square 5 = 38$;

г) $1 \square + \square 3 = 37$;   ґ) $\square 0 + 35 = 4 \square$;   д) $57 - 2 \square = \square 3$.

87*. Встав у порожні клітинки цифри так, щоб виконувалися нерівності:

а) $5 \square < 51$;   б) $78 < 7 \square$;   в) $44 < \square \square < 46$;

г) $9 \square < \square 1 < 92$;   ґ) $3 \square < \square \square < 32$;   д) $97 < \square \square < \square \square$

88. Запиши число 6 трьома нерівними доданками.

89. Допиши у порожніх клітинках числа так, щоб сума чисел по горизонталі і по вертикалі була однакова.

а)

2	2	5
		0
1		

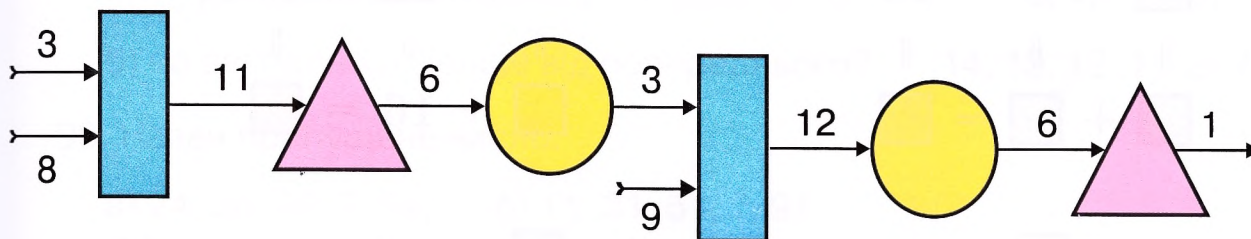
б)

5	3	
1		
4		3

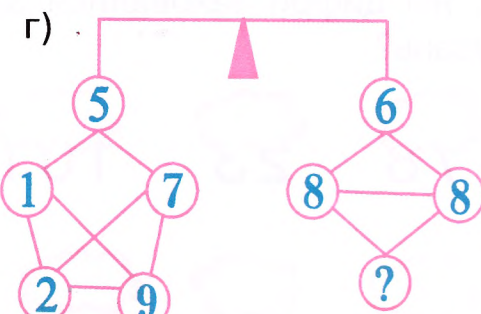
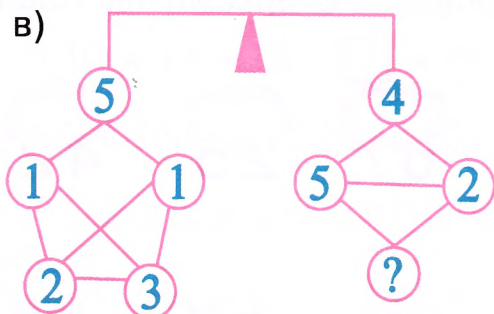
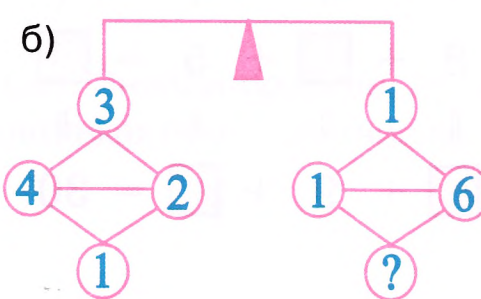
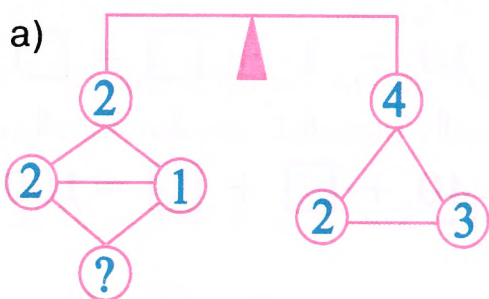
в)

7	6	5
4		3

90*. Які дії виконують обчислювальні пристрої?

91. Які числа повинні бути замість знаків питань, щоб шальки терезів перебували в рівновазі?

92. Розв'яжи приклади.

а) $10 + 2 = \_\_ - 5 = \_\_ + 4 = \_\_ - 3 = \_\_ + 8 = \_\_ - 6 = 10.$

б) $\_\_ + 3 = \_\_ + 5 = \_\_ + 3 = \_\_ - 1 = 10.$

93. Заповни клітинки числами так, щоб усі рівності були правильними по горизонталі й вертикалі.

а) $9 + \square = 15$

$+$ $+$ $+$

$\square + 8 = 13$

$\parallel$ $\parallel$ $\parallel$

$\square + \square = \square$

б) $\square + \square = 10$

$+$ $+$ $+$

$2 + \square = 12$

$\parallel$ $\parallel$ $\parallel$

$\square + 16 = \square$

в) $1 + \square + 3 = 6$

$+$ $+$ $+$ $+$

$\square + 1 + \square = \square$

$+$ $+$ $+$ $+$

$8 + \square + 5 = \square$

$\parallel$ $\parallel$ $\parallel$ $\parallel$

$\square + 9 + \square = 30$

г) $\square + 12 + 15 = 40$

$+$ $+$ $+$ $+$

$\square + \square + 14 = 39$

$+$ $+$ $+$ $+$

$19 + 1 + \square = \square$

$\parallel$ $\parallel$ $\parallel$ $\parallel$

$40 + \square + \square = 100$

94. Які цифри заховалися за кольоровими хмарками на Планеті Міркувань?

а)

б)

в)

г)

ЧИСЛОВІ ЗАКОНОМІРНОСТІ. ПРИНЦИП АНАЛОГІЙ

95. Як ти гадаєш, яке число слід поставити замість знака питання?

- а) 3, 4, 5, 6, ?   б) 9, 8, 7, 6, ?

96. Доповни кожний ряд двома-трьома числами.

- а) 1, 3, 5, 7, ?, ?;   б) 11, 9, 7, 5, ?, ?;   в) 100, 90, 80, ?, ?;
г) 3, 6, 9, 12, ?, ?;   ґ) 15, 12, 9, 6, ?, ?;   д) 95, 90, 85, ?, ?.

97. Які числа треба закреслити, щоб кожне наступне число було:

- а) на дві одиниці більше від попереднього?   1, 3, 4, 5, 7, 8, 9.
б) на дві одиниці менше від попереднього?   14, 13, 12, 11, 9, 7.

98. Назви пропущене число.

- а) 24, 34, 44, ?, 64;   б) 11, 31, 51, ?, 91.

99. Якщо побачиш закономірність у написанні цих числових рядів, то продовж їх.

- а) 13, 2, 13, 5, 13, 8, ?, ?;   б) 12, 7, 13, 7, 14, 7, ?, ?;
в) 15, 2, 15, 14, 3, 14, 13, 4, 13, ?, ?, ?.

100*. Кожна стрілка якимось змінює число. Знайди правило, за яким змінюються числа. Запиши у порожніх клітинках пропущені числа.

а) $10 \rightarrow 8 \rightarrow 6 \rightarrow 4 \rightarrow 2 \rightarrow \square$

б) $25 \rightarrow 20 \rightarrow 15 \rightarrow 10 \rightarrow \square \rightarrow 0$

в) $10 \rightarrow 13 \rightarrow 16 \rightarrow \square \rightarrow 22 \rightarrow \square$

г) $5 \rightarrow 12 \rightarrow 19 \rightarrow 26 \rightarrow 33 \rightarrow \square$

ґ) $1 \rightarrow 2 \rightarrow 4 \rightarrow 8 \rightarrow \square \rightarrow 32$

д) $1 \rightarrow 3 \rightarrow 9 \rightarrow \square \rightarrow 81$

101*. Продовж кожний ряд.

- а) 2, 3, 6, 7, 10, 11, ?, ?, ?, ?;   б) 9, 11, 31, 33, 53, ?, ?, ?, ?;
 в) 10, 8, 11, 9, 12, 10, 13, ?, ?;   г) 6, 8, 12, 14, 18, ?, ?, 26, 30;
 ґ) 10, 15, 13, 18, 16, 21, 19, ?, ?;   д) 3, 4, 5, 11, 12, 13, 19, ?, ?.

102. Назви пропущені числа.

- а) 1, 3, 3, 1, 7, 9, 9, 7, 3, 4, 4, 3, 2, 5, ?, ?;
 б) 1, 1, 3, 3, 7, ?, 4, 4, ?, 9;
 в) 3, 3, 3, 7, 7, 7, 2, ?, 2, 6, ?, 6.

103. Спробуй продовжити такі буквені ряди:

- а) А О А О А ...   б) К К Е Е К К Е Е К ...
 в) В Ю Ю В Ю Ю В Ю ...   г) Б У У У Б Б У У Б Б Б У У ...

104. Продовж ряди.

а)

1
Л

Н
З

5
П

б)

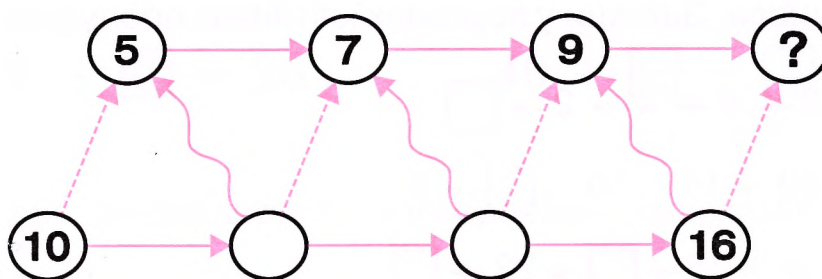
9
Г

11
В

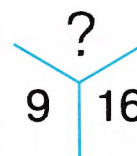
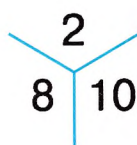
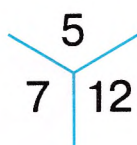
13
Б

105. Кожна стрілка за якимось правилом змінює число. Яке це правило? Запиши в порожніх кружечках відповідні числа.

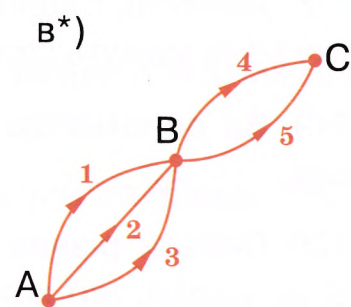
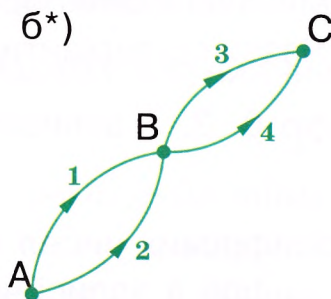
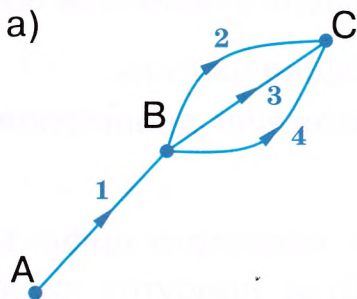
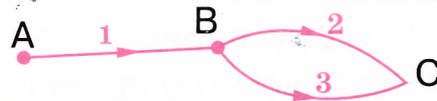
106. Роздивись і поміркуй, яке число має бути замість знака питання?

КОМБІНАТОРИКА

107. З міста А до міста С можна потрапити різними дорогами. Кожна дорога має власний номер. Скількома способами можна дістатися з міста А до міста С? Опиши у кожному випадку шлях, яким можна добратися з А до С, вказуючи номери доріг.

Приклад: Два шляхи 1, 2 і 1, 3

108. Запиши число 6 у вигляді суми двох доданків. Скількома способами можна це зробити?

109. Перелічи всі набори монет, якими можна набрати шість копійок.

110. За конверт, який коштує 18 коп., Миколка заплатив чотирма різними монетами. Якими саме?

111*. Як десять морквин розкласти на чотири купки так, щоб у кожній купці була різна кількість морквин?

112. У п'ять кишень свого піджака хлопчик поклав цукерки. У кожній кишені була різна кількість цукерок, причому не менше, ніж одна, та не більше, ніж п'ять. Скільки всього цукерок було у хлопчика?

113. Надійка вирішила розфарбувати географічну карту двома кольорами. У неї є три фарби: зелена, жовта і синя. Скільки двоколірних карт у дівчинки може вийти?

114. У Михайлика є дві футболки – біла та блакитна. Є також дві пари спортивних трусів – зелені та білі. Скільки комплектів спортивної форми може підібрати хлопчик для різних змагань? Намалюй.

115. У квітковій крамниці є тюльпани і нарциси. Скільки різних букетів з трьох квіток можна скласти?

116. Яку найменшу кількість перестановок літер треба зробити у слові ЛОГІКА, щоб усі голосні опинилися поряд? Міняти місцями можна лише дві сусідні літери.

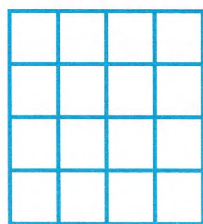
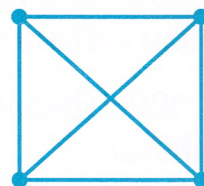
117. У якому порядку можуть шикуватися Андрійко, Миколка та Юрко? Назви всі можливі варіанти.

118. Анничка, Надійка і Михайлик сіли поруч на лавці. У якому ще порядку вони можуть сісти? Назви всі варіанти.

119. За допомогою цифр 0, 3, 7 запиши всі можливі двоцифрові числа.

120. Скільки різних двоцифрових чисел можна скласти з цифр 1, 5, 9 за умови, що кожна цифра в записі числа буде присутня лише один раз?

121. Кожна з чотирьох точок сполучена відрізками з трьома іншими точками. Яку найбільшу кількість відрізків можна забрати, щоб з кожної точки можна було потрапити в будь-яку іншу?

122. Червоним і синім олівцями розфарбуй квадратики так, щоб кожен два сусідні квадратики (тобто ті, що мають спільну сторону) були різного кольору.

123*. У продажу є морозиво чотирьох видів: пломбір, ескімо, шоколадне, фруктове. Продавець продає одночасно по два види морозива, щоразу комбінуючи їх по-новому. Скільки різних пар він може скомбінувати, якщо у жодній парі не може бути двох однакових видів морозива?

ЛОГІКА

ЗАДАЧІ НА ПОРІВНЯННЯ І РОЗТАШУВАННЯ

124. Галя на зріст вища за Оленку. Чи правда, що Оленка нижча за Галю?

125. Тарас нижчий від Олега, Олег нижчий від Петра. Чи вірно, що Тарас нижчий від Петра?

126. Серед трьох братів Юрко вищий, ніж Андрійко, а Андрійко вищий за Дмитрика. Хто з братів найвищий?

127. Сергійко вищий за Марійку, але нижчий за Іринку. Хто з них найнижчий?

128. Юрко нижчий за Петрика, а Данилко нижчий за Юрка. Хто з хлопців посередині?

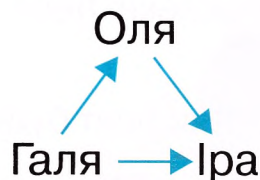
129. Степан вищий за Марійку, але нижчий за Іринку. У якому порядку діти вишикуються на фізкультурі, якщо вони шикуються за зростом?

130. Андрій, Богдан і Василь живуть на різних поверхах: на першому, другому і третьому. Андрій живе нижче від Василя, Богдан – вище від Василя. Хто на якому поверсі живе?

131. Якщо синій олівець товщий, ніж червоний, а червоний – товщий, ніж блакитний, то який олівець товщий: блакитний чи синій?

132. Андрій бігає швидше від Сергія, але повільніше від Юрка. Хто бігає найшвидше, а хто – найповільніше?

133. Обведи ім'я найвищої дівчинки, якщо стрілки спрямовані від нижчої на зріст дівчинки до вищої.

134. На малюнку стрілки спрямовані від молодшого за віком до старшого. Намалюй стрілку, якої не вистачає.

135. Вовк та лисиця змагалися з бігу. Хто яке місце посів, якщо лисиця була передостанньою?

136. Троє дівчаток сидять на лавці. Надійка – не крайня. Де сидить Надійка?

137. На лавці сидять бабуса, онука та дідусь. Бабуса сидить поруч з онукою, але не біля дідуса. Де сидить онука?

138. По дорозі до школи Оленка заходить за Мартусею, а потім вони заходять за Катрусею і разом ідуть до школи. Хто з них живе найдалі, а хто найближче від школи?

139*. Вінні-Пух, Кролик, Паць та Віслюк грали у футбол. Кожний з них забив різну кількість голів. Кролик забив на один гол менше, ніж Паць, але на два голи більше, ніж Вінні-Пух. Віслюк забив найменше голів. Хто з них посів третє місце за кількістю забитих м'ячів.

140*. Кінотеатр працює в день після понеділка, в день перед четвергом, і в наступний день після середи, а також у день перед понеділком. Чи працює кінотеатр у п'ятницю?

141*. Дощ ішов у день перед суботою, в день перед четвергом та у два наступні дні після неділі. У які дні не було дощу?

142. Через 5 років Володі виповниться стільки років, скільки Надійці тепер. Хто з них молодший?

143. Дмитрик молодший від Петрика. Хто був молодший рік тому?

144. Леся старша за Максима на три роки. На скільки Леся буде старша за Максима через п'ять років?

145. Сестра старша за брата на п'ять років. На скільки брат буде молодшим за сестру через шість років?

146. Бабуся старша за татка на 22 роки, а дідусь – на 20 років. Хто старший: бабуся чи дідусь?

147. Дідусь старший за маму на 25 років. Бабуся молодша за дідуся на 4 роки. На скільки років бабуся старша за маму?

148*. Дочка молодша за маму на 20 років, а син – на 23 роки. Хто старший: дочка чи син?

149*. Хлопчик молодший за маму на 22 роки, а його сестричка старша за нього на 2 роки. На скільки років дочка молодша за маму?

150*. Якщо Марійка на два роки старша за Віру, а Віра на три роки старша за Олю, то хто старший: Марійка чи Оля? На скільки?

151*. Якщо Надійка старша за Лесика на три роки, а Анничка – на п'ять років, то хто старший: Анничка чи Надійка? На скільки?

152. Остап ніс стільки груш, скільки несли Миколка та Андрійко разом. Хто ніс найбільше груш?

153. У Оленки було чотири олівці, а у Світланки – два. Оленка віддала Світланці один олівець. У кого тепер більше олівців?

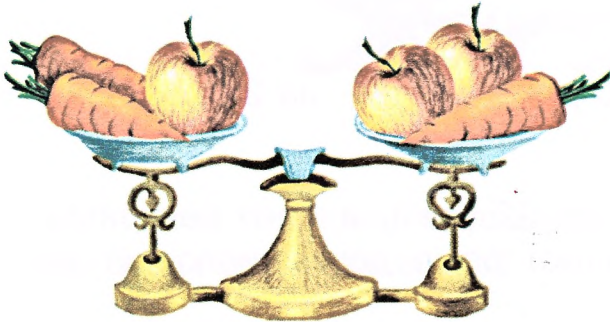
154. Кавун удвічі дорожчий за диню. Що дорожче: шість динь чи три кавуни?

155*. Три мишки почали збирати зерно одночасно. Перша завершила роботу вчора. Сьогодні стільки ж, як вона, назбирала друга мишка, а третя може зібрати таку само кількість зерна лише завтра. Яка мишка збирає зерно найшвидше, а яка – найповільніше?

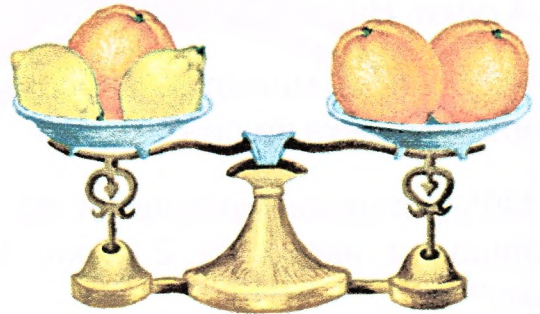

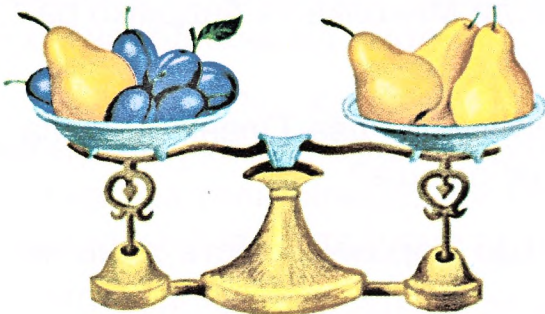
156. Ваги встановлені в рівно-вазі. Що легше: морква чи яблуко?

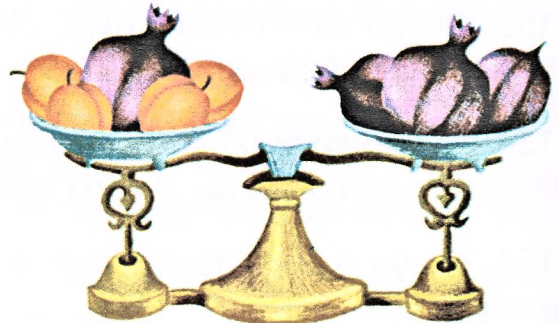
157. Ваги встановлені в рівно-вазі. Скільки лимонів урівноважують один апельсин?

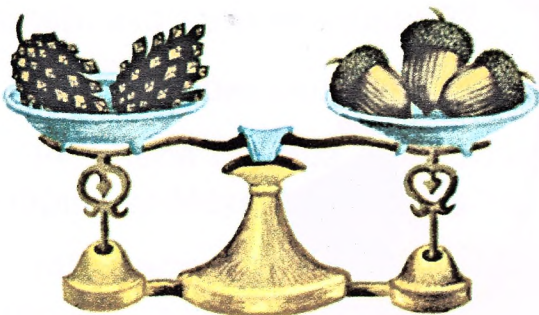
158. Ваги встановлені в рівно-вазі. Скільки слив урівноважують одну грушу?

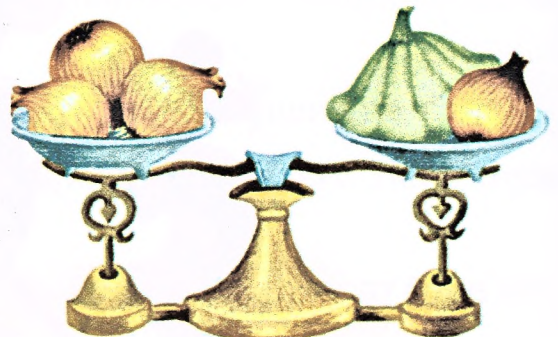
159. Ваги встановлені в рівно-вазі. Що важче: гранат чи два абрикоси?

160. Ваги встановлені в рівно-вазі. Що важче: одна шишка чи жолуді?

161. Ваги встановлені в рівно-вазі. Що важче: один патисон чи три цибулини?

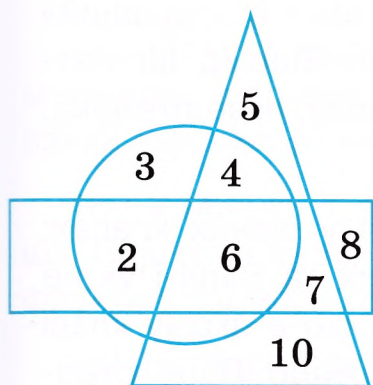
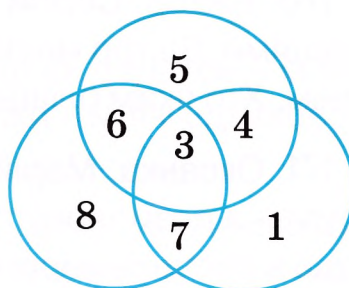
ЗАДАЧІ НА ПЕРЕТИН МНОЖИН

162. Дискета лежить у пакеті, який поклали в сумку. Чи можна вважати, що дискета лежить у сумці?

163. Оля та Іра – у синіх спідничках, а Леся та Іра – у білих футболках. Як звати дівчинку в білій футболці та синій спідничці?

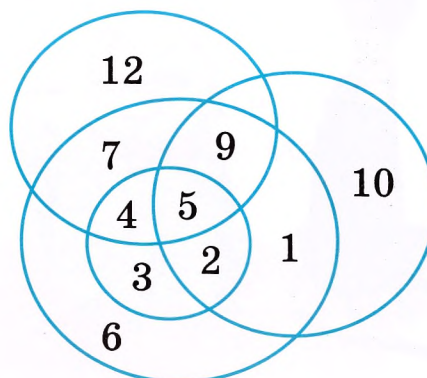
164. У сім'ї трое дітей: дві дівчинки та хлопчик. Їхні імена починаються з літер А, О, Л. Серед літер А і О є початкова літера імені хлопчика, і серед літер О і Л вона також є. На яку літеру починається ім'я хлопчика?

165. а) Які числа є у всіх трьох колах одночасно?
 б) Які числа є одночасно у двох колах?
 в) Які числа потрапили лише в одне коло?

166. а) Які числа містяться в колі, трикутнику та прямокутнику одночасно?
 б) Які числа містяться одночасно в колі та в прямокутнику, але не в трикутнику?
 в) Які числа містяться одночасно в трикутнику і в прямокутнику, але не в колі?
 г) Які числа містяться лише в колі?
 ґ) Які числа є лише в трикутнику?

- 167*. а) Які числа є в усіх чотирьох колах одночасно?
 б) Які числа містяться у трьох колах одночасно?
 в) Які числа є лише у двох колах?
 г) Які числа є лише в якомусь одному колі?

ТАБЛИЧКИ ІСТИННОСТІ

168. Контрольну роботу з математики в класі ніхто не написав нижче, ніж на 10 балів. Івась, Тарас та Оля отримали різні оцінки. Івась отримав не «10», Оля – не «10» і не «12». Хто яку оцінку отримав?

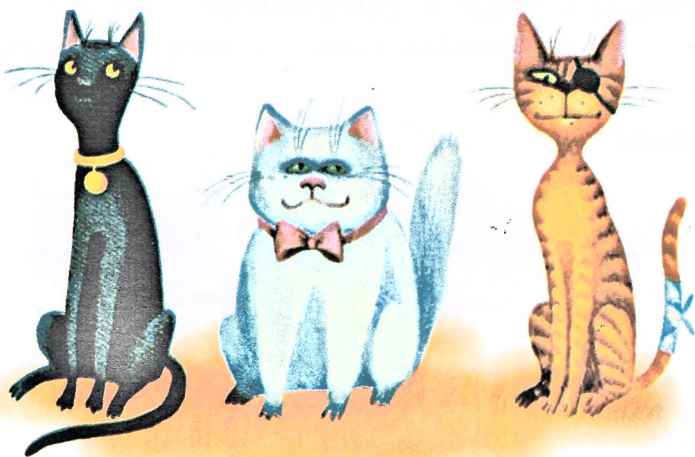
169. Оля, Іра і Наталя одягнули плаття різного кольору: синє, жовте і червоне. Хто в якому платті, якщо Іра – не в жовтому і не в червоному, а Наталя – не в жовтому.

170. Віктор, Сергій та Микола малювали червоним, синім і зеленим олівцями. Віктор малював не червоним і не синім олівцем, Микола – не синім. Хто яким олівцем малював?

171. Оксанка, Марійка та Оля купили по пиріжку: одна – з капустою, друга – з повидлом, третя – з яблуками. Хто з них який пиріжок купив, якщо в Оксанки пиріжок не з капустою і не з яблуками, а Марійка не любить пиріжки з капустою?

172. Граючись, Катруся, Галинка і Настуся опустили в «чарівний» мішок по одній іграшці: ведмедика, зайчика і слоненя. Відомо, що Катруся не сховала зайчика. Настуся не поклала ні зайчика, ні ведмедика. Хто яку іграшку заховав?

173*. Вінні-Пух, Кролик, Паць та Віслюк вчаться у різних класах: першому, другому, третьому та четвертому. Кролик та Вінні-Пух не вчаться ні в першому, ні в другому класі. Визнач, хто в якому класі вчиться, якщо Паць старший за Віслюка, а Вінні-Пух старший за Кролика.

174. У першій, другій, третій квартирах живуть три коти: чорний, білий та рудий. У першій та другій квартирах живе не чорний кіт. Білий кіт живе не в першій квартирі. Який номер квартири кожного кота?

МЕТОД ВИЛУЧЕННЯ

175. У цирку лише мавпи у спідничках мали право їздити верхи на поні. Чи возив поні мавпу Кароліну, якщо вона мала банан, але була без спіднички?

176. Оля та Іра зайшли до кімнати, а згодом туди ввійшла і Наталя. Наталя та Оля вийшли в коридор, щоб порозмовляти. Хто залишився в кімнаті?

177. Надійка, Анничка і Марійка мають м'ячі. У двох дівчаток – м'ячі великі, а в третьої – маленький. У Надійки та Марійки – м'ячі однакового розміру. Якого розміру м'яч у Надійки?

178. Михайлик, Андрійко та Остап малювали. Двоє хлопчиків малювали червоною фарбою, а третій – зеленою. Андрійко та Остап малювали фарбою однакового кольору. Якою фарбою малював Михайлик?

179. Оленка малювала зайчика, а два її братики гралися: один – м'ячиком, а другий – машинкою. Коли братики пішли обідати, Оленка взяла Андрійкову машинку. Якою іграшкою бавився Василько?

180. У Мишка, Сашка, Петрика та Юрка разом було 3 яблука і 1 груша. Сашко та Юрко мали різні фрукти, а Мишко та Юрко – однакові. Які фрукти у кожного хлопчика?

181. Четверо друзів гралися на подвір'ї: один малював, другий гойдався на гойдалці, а двоє грали в бадмінтон. Як проводив вільний час Василько, якщо Миколка малював, а Михайлик з Васильком та Ігор з Михайликом проводили час по-різному.

182. Назви ім'я та прізвище кожної з двох дівчаток, якщо відомо, що Надійка та Богданка ходять до одного класу, їхні прізвища Матчак та Олексієнко і Богданка вища за Олексієнко.

183. Олеся та Уляна мають прізвища Весела та Смішна. Яке прізвище у кожної дівчинки, якщо Олеся має братика, а Весела – лише сестричку?

184. Гноми Мурзик, Кук, Фічик та Луслик їли кашу. Двоє з них – рису, а двоє – гречану. Кук та Фічик їли різну кашу, Мурзик та Кук – також різну. Луслик їв гречану кашу. Яку кашу їв Фічик?

185. Зірка, Оля та Роксолана шили. Двоє дівчаток шили спіднички, а третя – штани. Зірка й Оля шили різне, Оля та Роксолана – також різне. Що шила Зірка?

186. Левко, Лесик і Тарасик майстрували. Двоє хлопчиків різьбили тарілки, а третій – рамку. Левко та Лесик різьбили різне, Лесик і Тарасик – також різне. Що різьбив Лесик?

187. Надійка, Яринка, Оленка та Дануся ліпили з пластиліну. Трое дівчаток ліпили ляльок, а четверта – їжачка. Надійка та Яринка ліпили різне. Надійка і Дануся також ліпили різне. Що ліпила Надійка?

188. Ігор, Петро, Олесь та Богдан училися писати літери. Один хлопчик писав літеру А, інші – літеру О. Петро та Олесь писали різні літери, Петро та Ігор – також різні. Яку літеру писав Богдан?

189*. Юрко, Олег, Миколка та Андрійко збирали ягоди. Два хлопчики збирали малину, один – чорниці, а один – брусниці. Олег та Миколка збирали різні ягоди. Миколка та Андрій також збирали різні ягоди. Олег збирав чорниці. Що збирав Юрко?

190*. Зірка, Оля, Роксолана та Марічка варили компот. Дві дівчинки варили компот з вишень, а дві – з малини. Оля та Марічка варили з різних ягід, Зірка та Марічка – також з різних ягід. Марічка варила компот з малини. Який компот варила Роксолана?

ПЕРЕПЛУТАНІ НАПИСИ. ХИБНІ ТВЕРДЖЕННЯ

191. У три бочечки насипали гречку, рис і цукор. Що зберігається у кожній бочечці насправді, якщо всі написи переплутані?

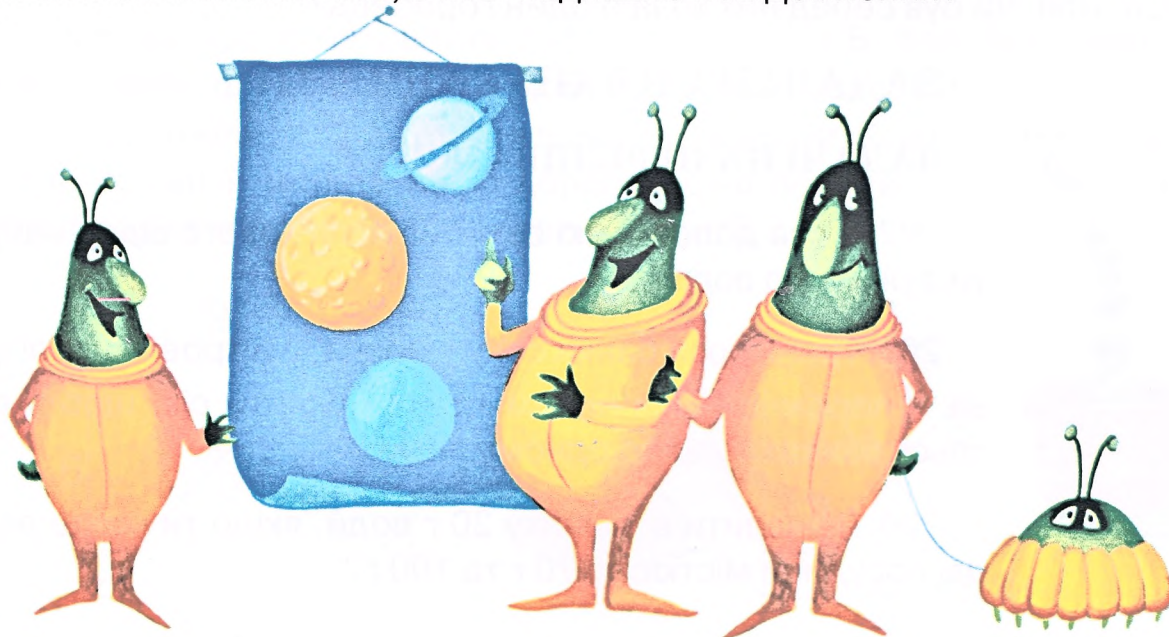
192. Привезли ящики з фруктами. На першому – напис: «Яблука». На другому – «Груші». Третій було підписано так: «Груші або сливи». Які фрукти в кожному з ящиків насправді, якщо написи переплутані?

193. На коробках з олівцями переплутані написи. На першій написано «Сині», на другій – «Червоні», а на третій – «Сині або зелені». Які олівці лежать у кожній коробці насправді?

194*. Інопланетяни повідомили жителям Землі, що в їхній зоряній системі є три планети – Жовта, Біла та Синя, і вони живуть на другій планеті від зірки. Та раптом зв'язок зіпсувався, і земляни прийняли ще два повідомлення, які виявились хибними. Ось ці повідомлення:

- 1) Жовта – не третя планета;
- 2) Біла – друга планета від зірки.

Як називається планета, з якої надійшло повідомлення?

НАЙПРОСТІШІ ДОВЕДЕННЯ

195. Завелась у хаті міль і стала їсти все під-ряд. Усього міль прогризла 5 дірок. Чи вціліло хоча б одне мамине плаття, якщо у мами було 7 плат-тів?

196. У бабусі Віри було 10 кролів. А кліток – лише 7. Скільки най-більше може бути кліток, у які можна посадити по 2 кролі, якщо порожніх кліток не залишилося?

197. У коробці лежать кольорові олівці: червоні, жовті, зелені. Яка найбільша кількість учнів може малювати олівцями однакового кольо-ру, якщо в кімнаті 5 учнів і кожний з них узяв лише один олівець?

198. У групі – 14 дітей. Чи можна стверджувати, що серед них обов'язково є двоє, які святкують свій день народження в одному й тому ж місяці?

199. У кожного з 5 хлопчиків було не менше однієї кульки, а ра-зом у них було 7 кульок. Чи міг хтось із хлопчиків мати 3 кульки? А 4 кульки?

200. У коробці є червоні, сині, зелені та білі кульки. Всього – 10 ку-льок. Чи може бути серед них 8 кульок одного кольору?

201. На дереві сиділи дві синиці і п'ять горобців. Потім три пташки відлетіли. Чи був серед них хоча б один горобець?

ЗАДАЧІ НА ПЛАНУВАННЯ ДІЙ

ЗАДАЧІ НА ПЕРЕЛИВАННЯ

202. Як за допомогою семи- і трилітрового відер набра-ти з річки 4 л води?

203. Трилітрова банка соку – повна, а літрова і дволітро-ва – порожні. Яким чином треба розлити сік, щоб у всіх трьох банках було по одному літру?

204. Як налити в склянку 30 г води, якщо ти маєш лише дві посудини місткістю 70 г та 100 г?

205. Надійка дуже любить варені яйця. Мами не було вдома, і дівчинка вирішила зварити яйце сама. На кухні було два пісочні годинники на 3 хв і на 7 хв. Кмітлива Надійка здогадалася, як можна зварити яйце за 4 хв, визначаючи час за пісочними годинниками. Як вона це зробила?

206. Чотирилітрова банка соку – повна, а дволітрова і трилітрова – порожні. Як розлити сік, щоб у двох порожніх банках було по два літри соку?

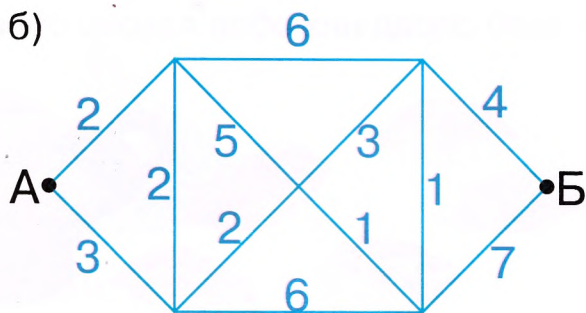
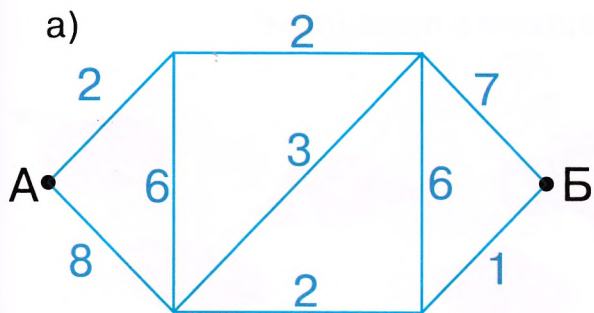
ЗАДАЧІ НА ПЕРЕВЕЗЕННЯ

207. Як переправити з одного берега річки на інший вовка, козу і капусту, якщо в човні хлопчик може везти козу чи вовка або капусту? Треба пам'ятати, що не можна залишати на березі ні вовка з козою, бо він її з'їсть, ні козу з капустою, бо коза з'їсть капусту.

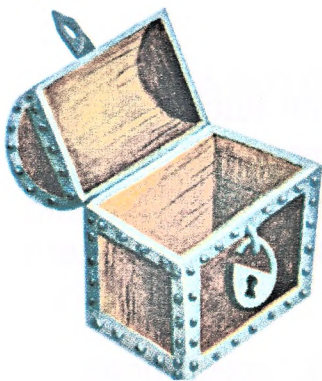

208. Батькові з двома синами треба переправитися через річку. Але пліт, що стоїть біля берега, витримує або лише батька, або лише синів. Як батько та його сини можуть переправитися через річку?

209*. Купцеві треба потрапити з міста А до міста Б. Але, як на лихо, на всіх дорогах, що ведуть до міста Б, влаштували засідки розбійники. Кількість їх у кожній засідці дорівнює номеру дороги. Кожний розбійник відбирає по одній монеті. Якою дорогою слід поїхати купцеві, щоб у нього забрали якомога менше золотих монет?

ЗАДАЧІ ПРО «ЧОРНУ СКРИНЬКУ»

210. У скриньці лежать 3 білі та 5 червоних кульок. Беруть 4 кульки наосліп. Чи обов'язково серед них буде хоча б одна червона кулька? Одна біла? Чому?

211. З коробки, в якій є 3 сині та 5 зелених олівців, навмання беруть олівці. Яку найменшу кількість олівців треба взяти, щоб серед них був хоча б один зелений?

212*. У ящику – 10 білих і 7 чорних кульок. Яку найменшу кількість кульок треба взяти, не заглядаючи до ящика, щоб серед них була хоча б одна біла? Одна чорна?

213*. У коробці – 7 чорних, 3 білі та 2 сині кульки однакового розміру та маси. Навмання беруть по одній кульці. Яку найменшу кількість кульок треба взяти, щоб серед них була хоча б одна чорна?

214. У ящику – 10 синіх, 8 червоних і 5 жовтих кубиків. Яку найменшу кількість кубиків треба взяти з ящика, не заглядаючи до нього, щоб серед них обов'язково був один червоний?

215*. У коробці – 8 чорних, 5 білих та 1 синя кулька однакового розміру і маси. Навмання беруть по одній кульці. Яку найменшу кількість кульок треба взяти, щоб серед них обов'язково були 3 білі?

216*. У коробці – 7 чорних, 5 червоних та 9 синіх олівців однакової форми. Навмання беруть по одному олівцю. Яку найменшу кількість олівців треба взяти, щоб серед них обов'язково було не менше 2 червоних?

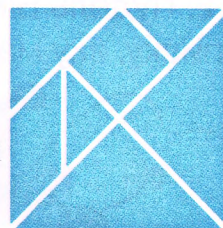
217*. Мама напекла пиріжків: 15 – з м'ясом, 8 – з капустою і 5 – з повидлом. Яку найменшу кількість пиріжків треба взяти, не розламуючи їх, щоб серед них обов'язково були 2 пиріжки з повидлом?

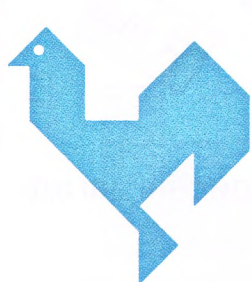

VI. ПРОСТОРОВА УЯВА

1. Танграм. Паперовий квадрат розміром 10х10 см розріж на 7 частин так, як показано на малюнку.

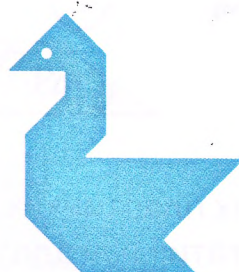
А тепер із цих частин спробуй скласти такі зображення тварин і предметів.

Золотий півник

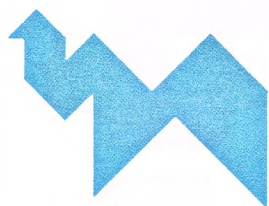
Зайчик

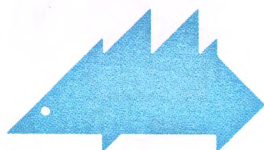
Лебідь

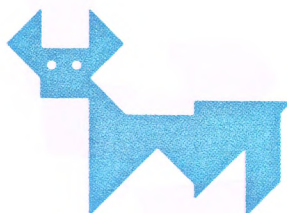
Горбоконики

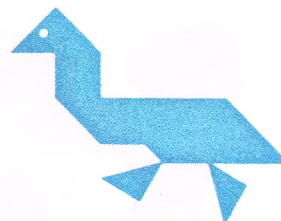
Верблюд

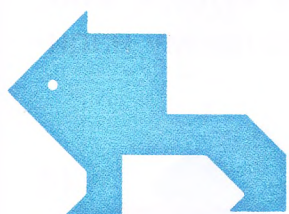
Їжак

Корова

Качка

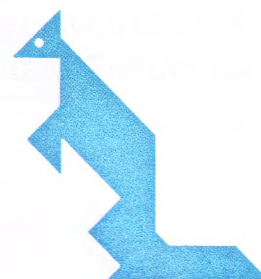
Лев

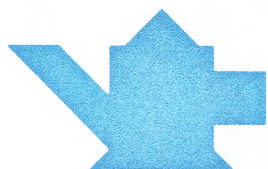
Лисиця

Папуга

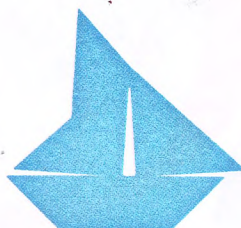
Кенгуру

Чайник

Будиночок

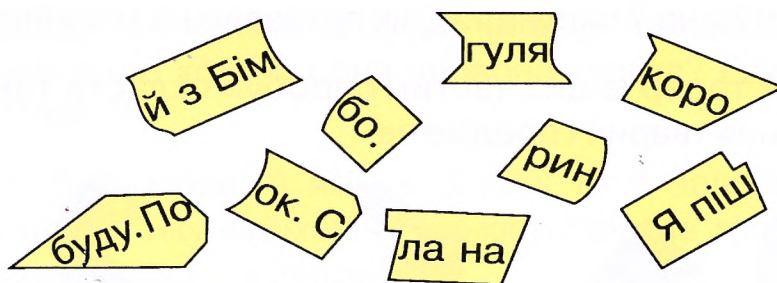
Яхта

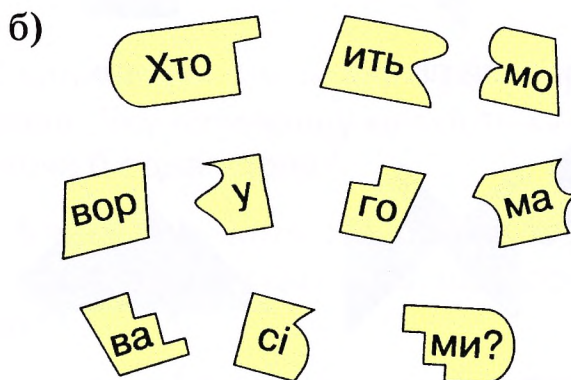
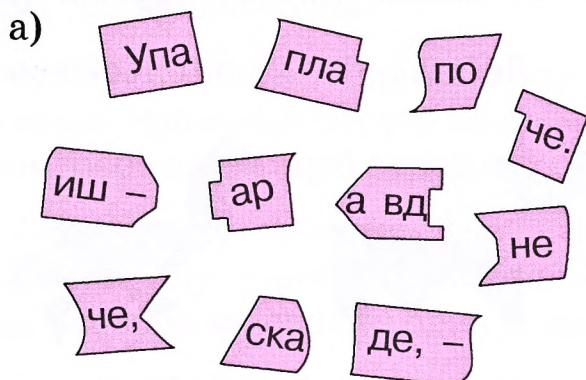
Літак

2. Пудель Бімбо образився, що його покинули вдома самого, і подер записку, яку мама залишила для Насті. Що писала мама доньці?

3. На порцелянових пластинках, що розбилися, були написані загадки. Спробуй їх прочитати і відгадати.

4. Дзеркальце розбилось на друзки. Але один шматок кудись зник. Який саме? Дізнаєшся, якщо назвеш літеру, яка була на ньому написана.

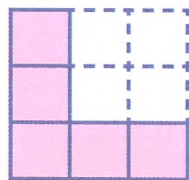

5. З яких двох фігур можна утворити квадрати в кожному ряду?

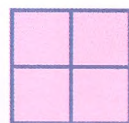
1)

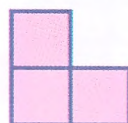
1

2

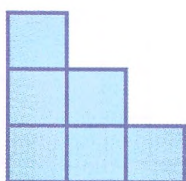

3

4

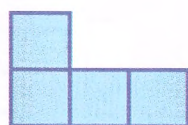
2)

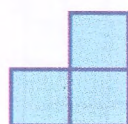
1

2

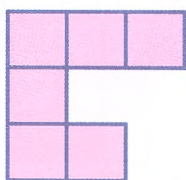

3

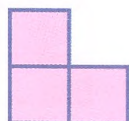

4

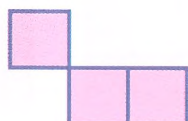
3)

1

2

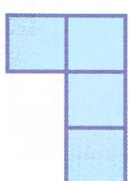

3

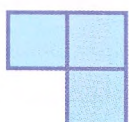

4

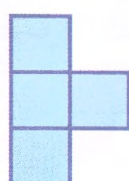
4)

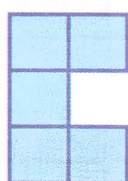
1

2

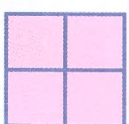

3

4

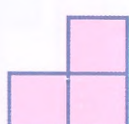
5)

1

2

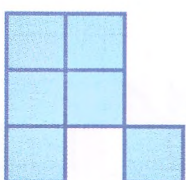

3

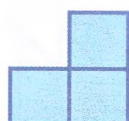

4

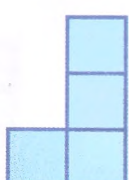
6)

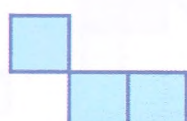
1

2

3

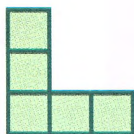
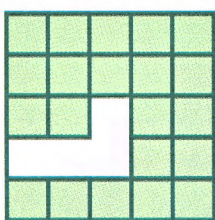

4

6. Яким із п'яти шматків можна залатати стіну?

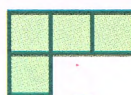
1)

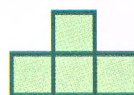
1

2

3

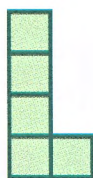
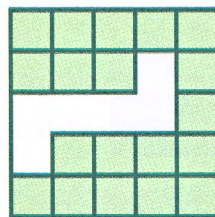

4

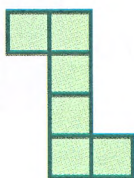

5

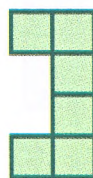
2)

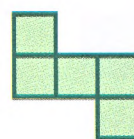
1

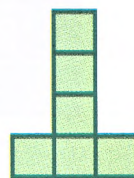
2

3

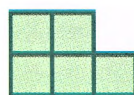
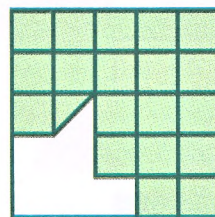

4

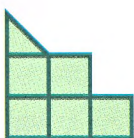

5

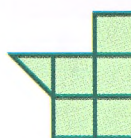
3)

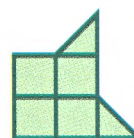
1

2

3

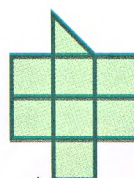
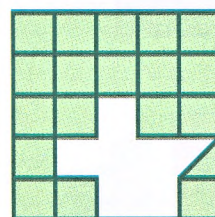

4

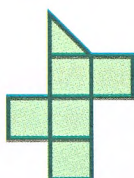

5

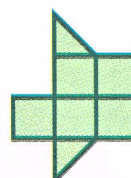
4)

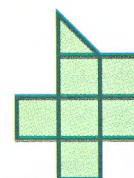
1

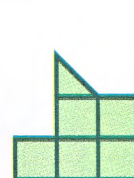
2

3

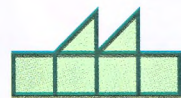
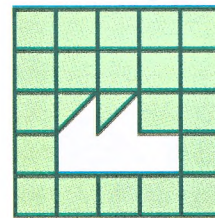

4

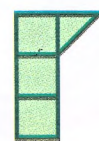

5

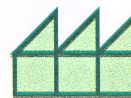
5)

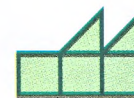
1

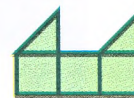
2

3

4

5

7. Яку з п'яти пронумерованих фігур треба сумістити з непрономерованою, щоб отримати зафарбований квадрат?

1)

■	■	
■		
■	■	

	■	
■	■	

	■	
■	■	■

■	■	■
■		

		■
■		■
		■

■	■	■
	■	■

1 2 3 4 5

2)

■	■	
■		

■	■	■
■		■
■		■

■	■	■
■		■
■	■	■

■	■	■
	■	■
		■

■	■	■
■		
■		

■	■	■
■		■
■		

1 2 3 4 5

3)

	■	■
■	■	

■	■	■
		■

		■
■		■
■	■	■

■		■
■		
■	■	

■	■	■
■		
■	■	

■	■	■
■	■	■

1 2 3 4 5

4)

	■	■
■	■	■

	■	■
		■
		■

		■
		■
■	■	■

■	■	■
■		

■	■	
■		
■	■	

	■	■
	■	
	■	

1 2 3 4 5

5)

	■	
■	■	■

	■	■
	■	
	■	■

		■
■		■
■	■	■

■		■
■		
■	■	

■	■	
■		
■	■	

■	■	■
■	■	■

1 2 3 4 5

6)

■		
	■	■
■	■	

	■	■
		■

	■	■
■		

		■
■		
		■

	■	■
■		
	■	

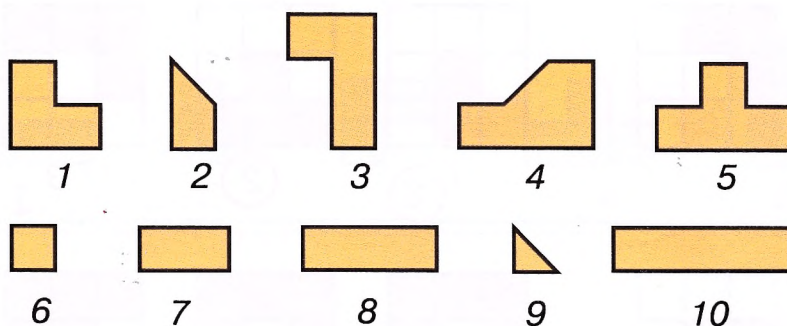
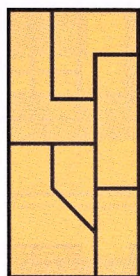
	■	■
■		
		■

1 2 3 4 5

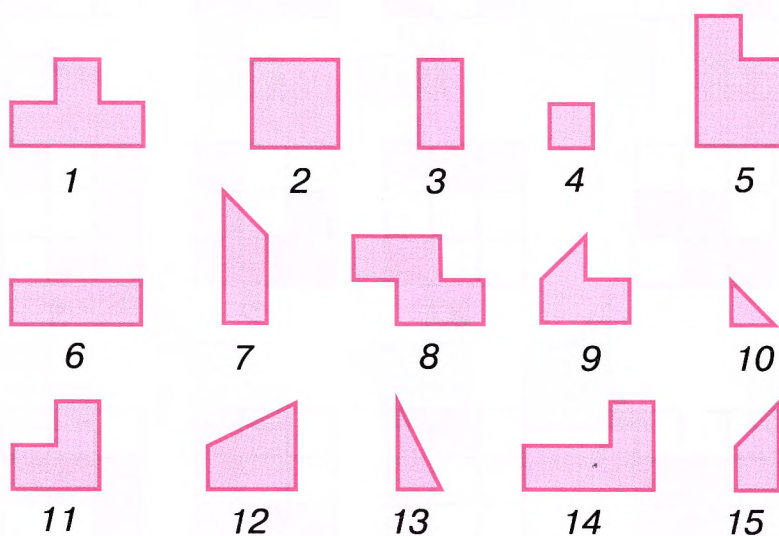
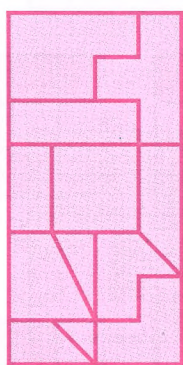

8. Прямокутник, розташований ліворуч, складений з маленьких фігур. Які з пронумерованих фігур не використали?

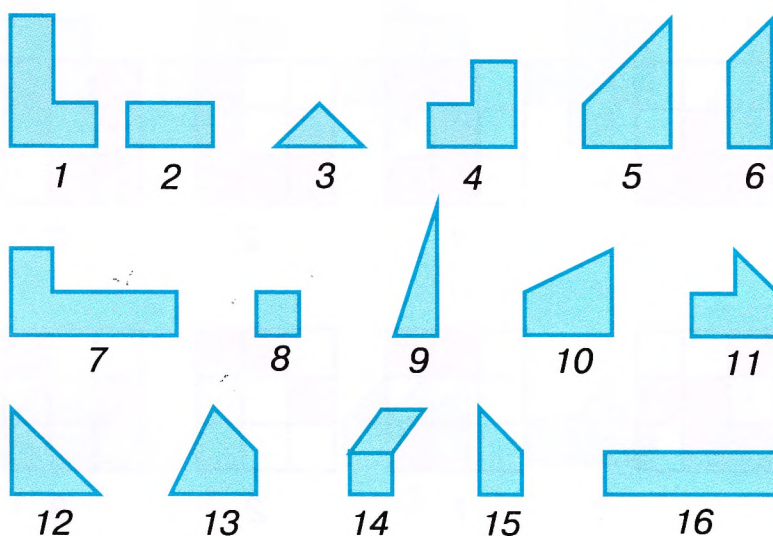
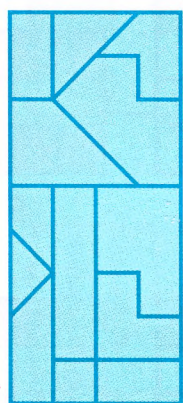
а)

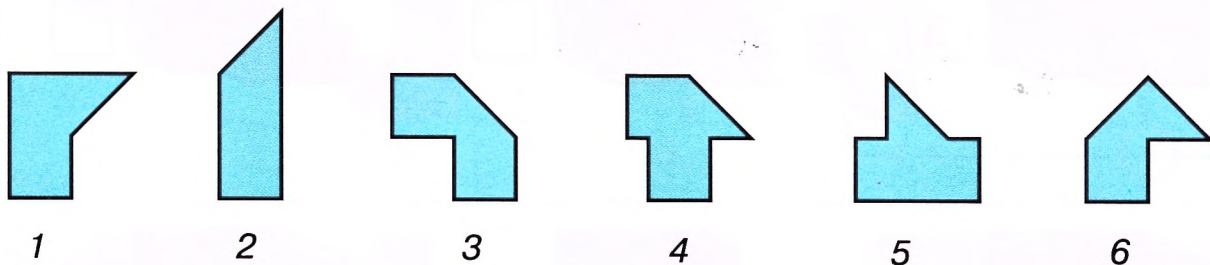
б*)

в*)

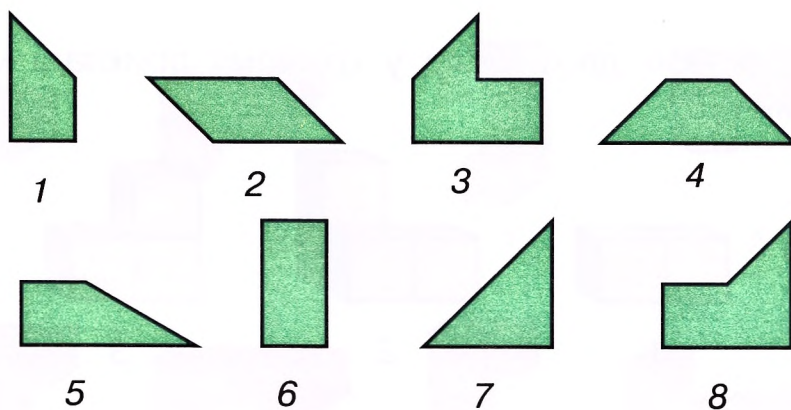
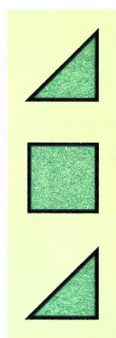

9*. Які з пронумерованих фігур не можна скласти з трьох фігур, намальованих угорі?

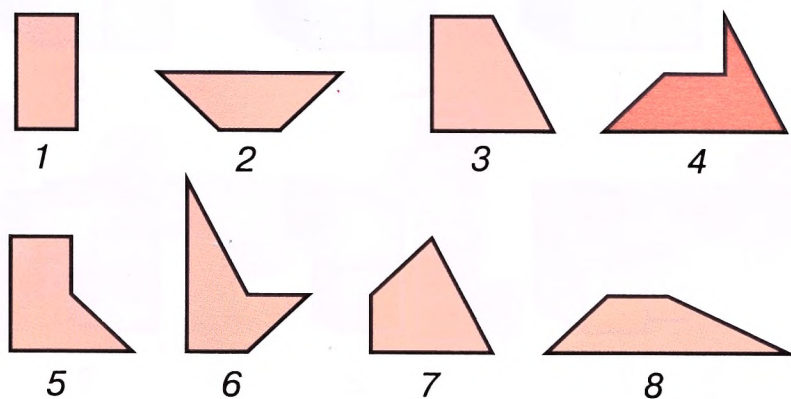
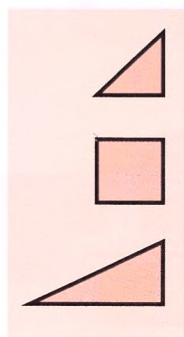

10*. Які з пронумерованих фігур не можна скласти з трьох фігур, намальованих ліворуч?

а)

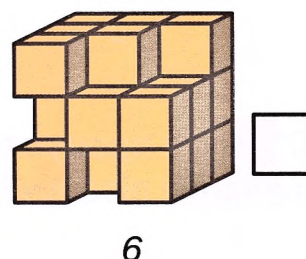
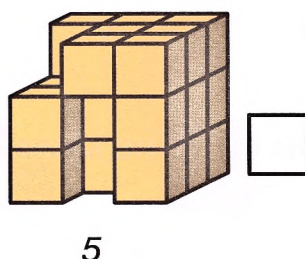
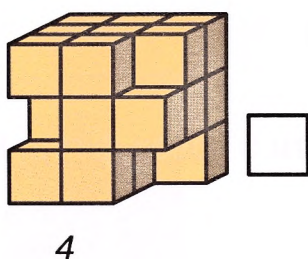
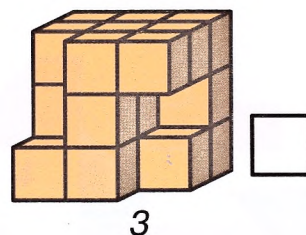
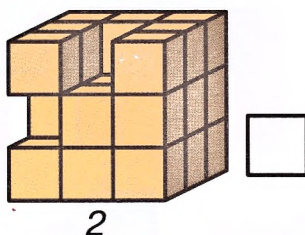
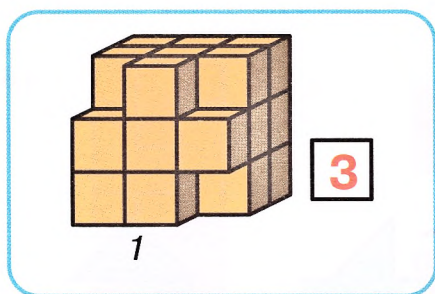

б)

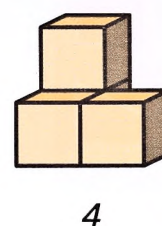
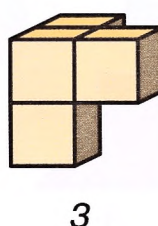
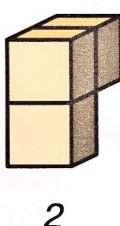
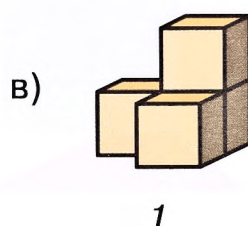
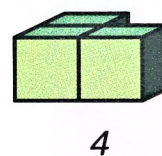
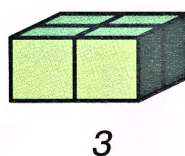
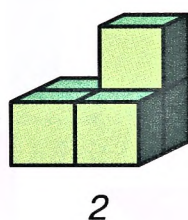
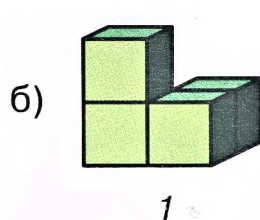
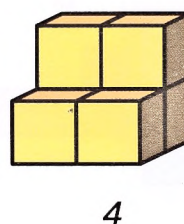
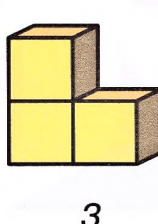
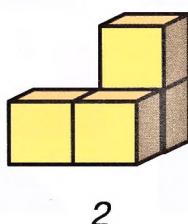
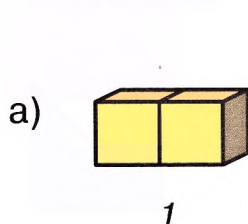

11. Скільки маленьких кубиків бракує до повного куба? Напиши відповіді у порожніх клітинках.

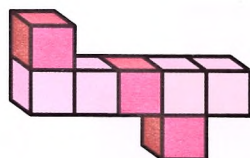

12. З яких двох фігур у кожному прикладі можна сконструювати повний куб?

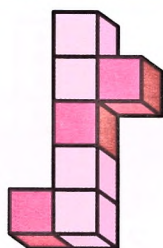

13*. У кожному завданні є чотири малюнки одного й того самого предмета, і лише один малюнок – іншого. Обведи його номер.

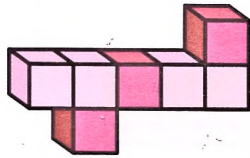
1)

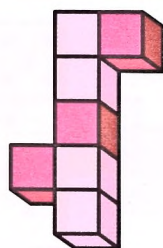
1

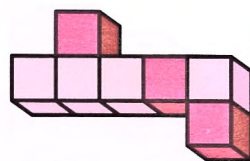
2

3

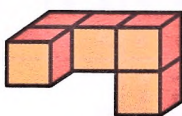

4

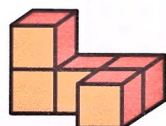

5

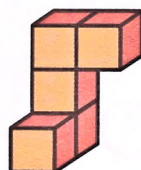
2)

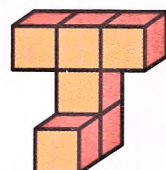
1

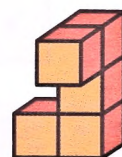
2

3

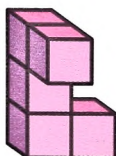

4

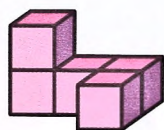

5

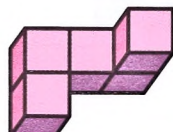
3)

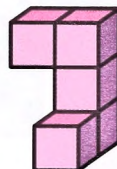
1

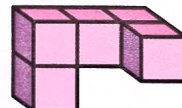
2

3

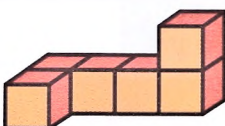

4

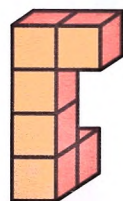

5

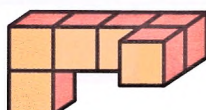
4)

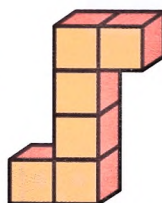
1

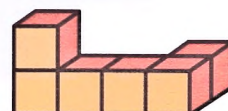
2

3

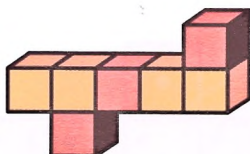

4

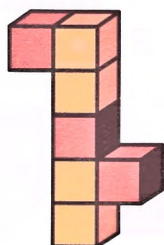

5

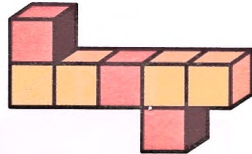
5)

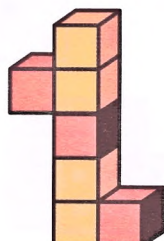
1

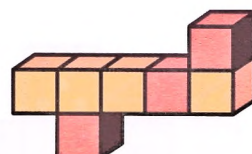
2

3

4

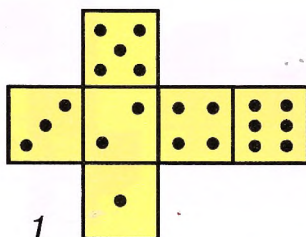
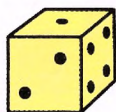

5

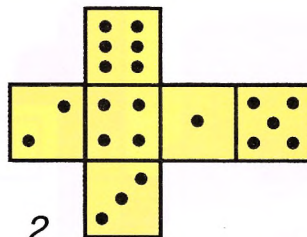

14. Серед п'яти розгорток кубиків є та, з якої можна склеїти намальований у кожному завданні кубик. Обведи її номер.

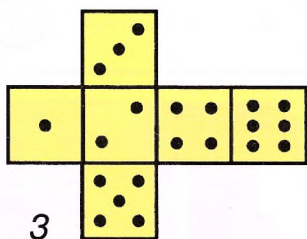
а)

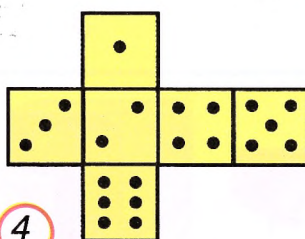
1

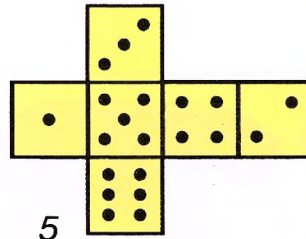
2

3

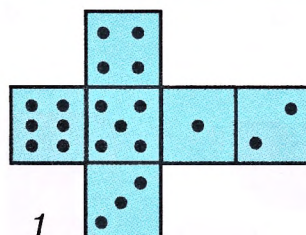

4

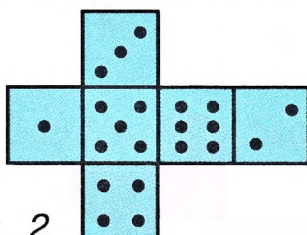

5

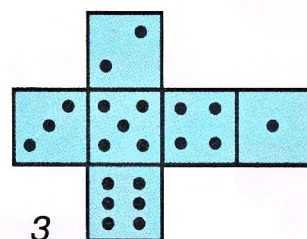
б)

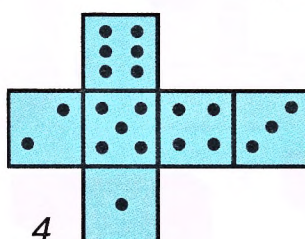
1

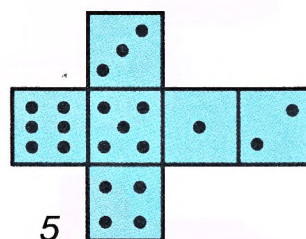
2

3

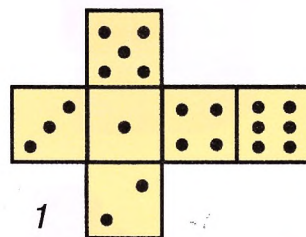
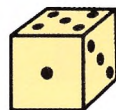

4

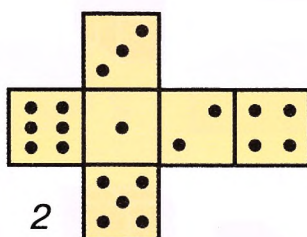

5

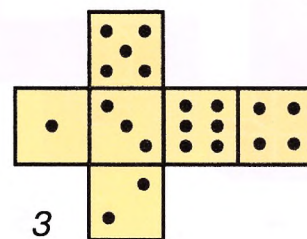
в)

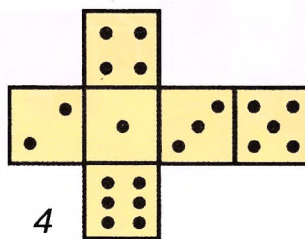
1

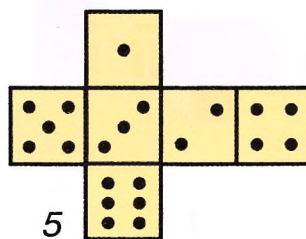
2

3

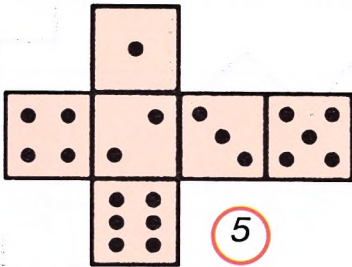
4

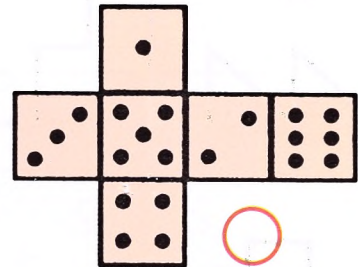
5

15. Напиши номер кубика біля розгортки, з якої його склеїли.

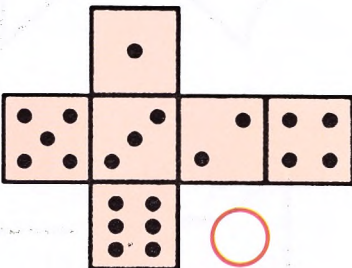
а)

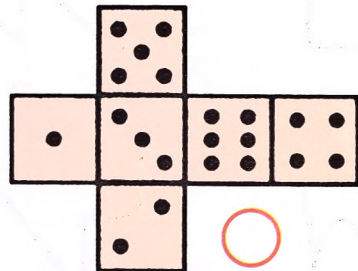
б)

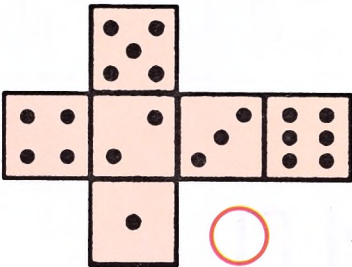
в)

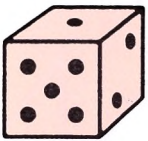
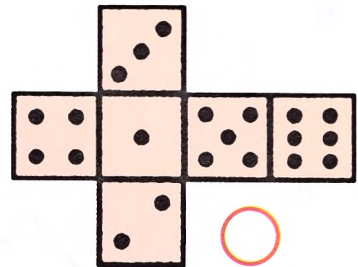
г)

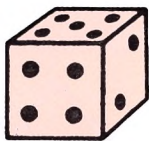
г*)

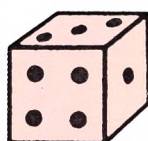
д*)

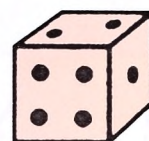
1

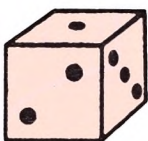
2

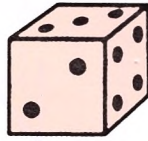
3

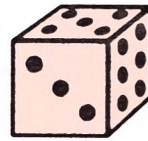
4

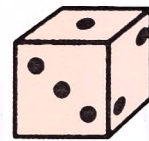
5

6

7

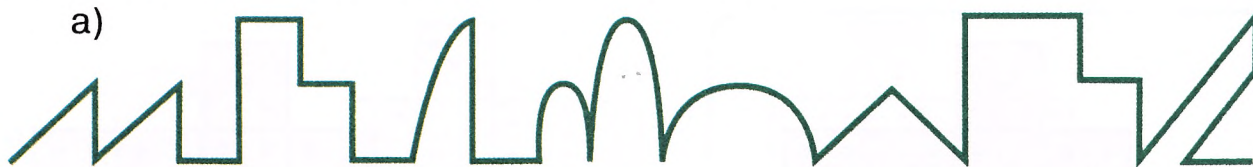

8

16. На малюнку зображено частини огорож царських палаців. Які з пронумерованих елементів – від інших огорож?

а)

1

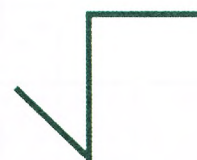
2

3

4

5

6

7

8

9

10

б)

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

VII. КОРЕКЦІЯ УВАГИ

1. Порахуй, скільки разів у квадраті трапляється кожна цифра. Запиши свої підрахунки у таблицю результатів.

0	2	6	3	2	1	9	5	0
8	8	0	1	7	3	4	9	5
4	7	1	6	4	2	9	1	0
9	2	9	3	9	9	5	9	5
5	9	0	4	1	1	2	9	0
9	1	8	5	7	2	9	4	9
4	8	0	1	9	6	8	0	7
9	6	2	2	4	1	5	9	1
7	1	9	0	9	2	9	6	0
5	7	4	1	2	4	9	1	2
8	1	2	0	5	4	0	9	8

ТАБЛИЦЯ РЕЗУЛЬТАТІВ

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
12									

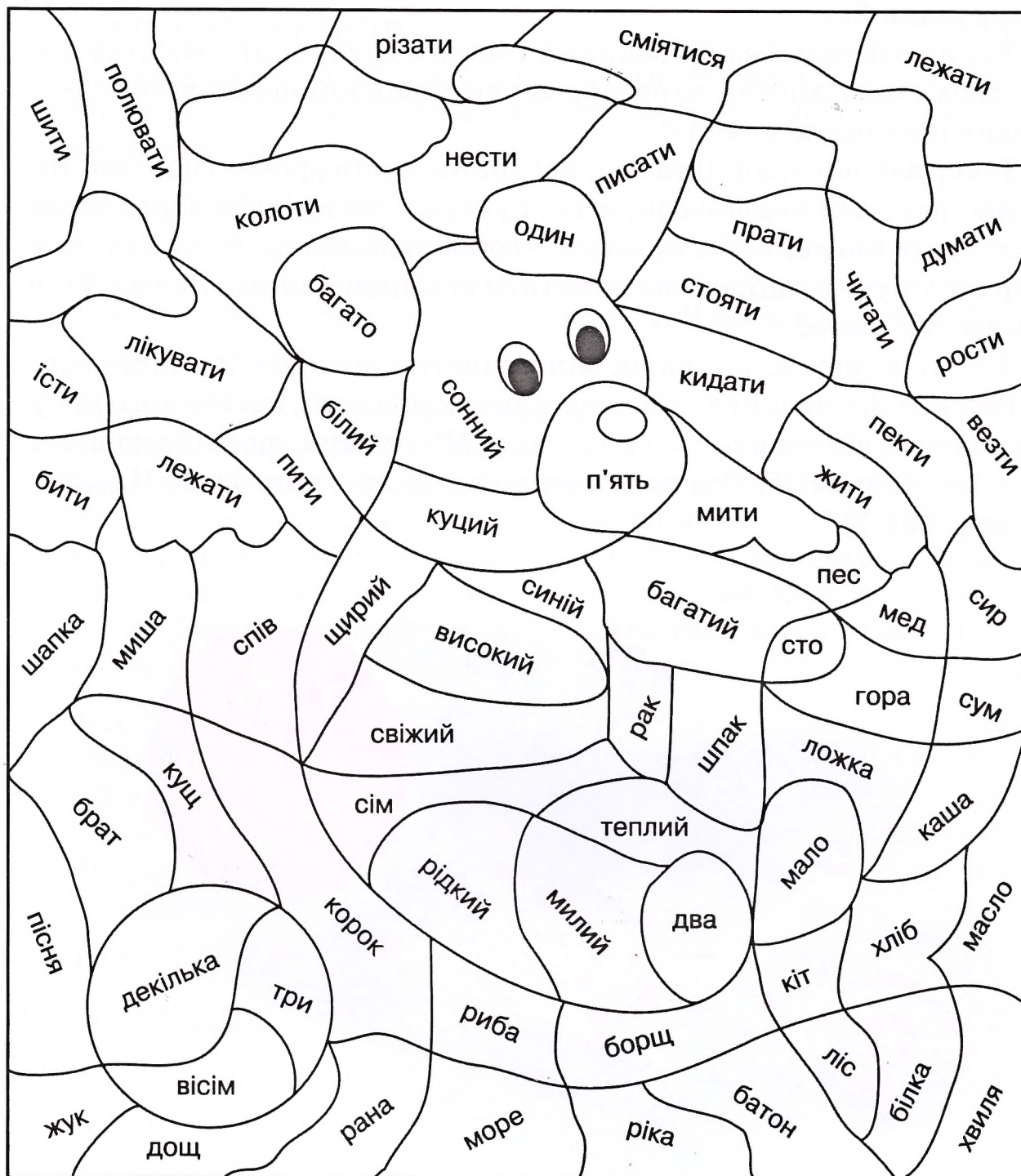
2*. Підкресли усі голосні.

АЦСУРНІЛБЗОЧЯРТЕКМБИЩЙУ
ИРГОДШБЮЄКМИЦЯЛЗУТЙЕТС
ЬДРЕСМКУШРОПДЯВСІБЗРЕКА

3. У таблиці записано числа від 1 до 30. Покажи і назви їх.

12		17	9	7	26	5	
				21		18	
3		16		29	2	10	
20	28	14					
6		25		8	11	22	
13	1	19	27			4	24
	30					23	15

4. Фрагменти малюнка, у яких слова відповідають на запитання **ЩО?** або **ХТО?**, зафарбуй зеленим кольором, **ЩО РОБИТИ?** – синім, **ЯКИЙ?** – коричневим, **СКІЛЬКИ?** – жовтим. Чи сподобався тобі малюнок?

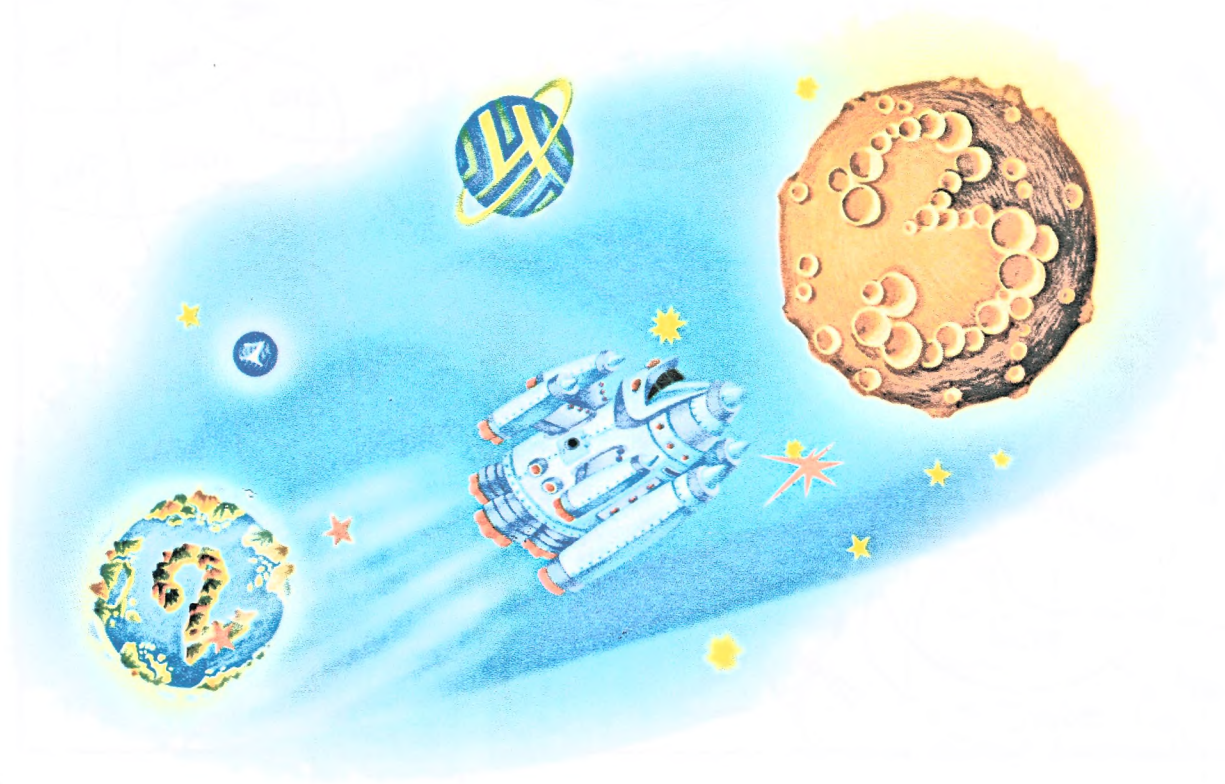
Телеграма для тих, хто подорожує у Всесвіті Знань!

Ось ви і виконали останнє завдання. Час залишати Планету Міркувань-2.

Тут ви здолали безліч великих і малих труднощів і можете пишатися своїм міцним характером: ви справжні першовідкривачі нових прекрасних світів!

Тепер вам не страшні таємні послання, зашифровані написи. Ви дізналися, чим подібні сон, стіл і цукерка, як древній народ майя записував числа, в якому слові – сорок однакових букв, скільки пар ніг у курки, що можна побачити із заплющеними очима. І ще багато цікавого.

Але не думайте, що наша міжпланетна подорож закінчилася. У Всесвіті Знань ще безліч невідкритих планет! І наступного року ви зможете підкорити третю Планету Міркувань, ще загадовішу, ніж ця. Тож готуйтеся до нових подорожей і пригод на Планеті Міркувань-3!

ЗМІСТ

Вступ	3
I. СПОСТЕРЕЖЛИВІСТЬ	4
II. ЛОГІКА МАЛЮНКІВ	10
Узагальнення – 10. Класифікація – 11. Порівняння та аналіз – 16. Що зайве? – 17. Закономірності – 20. Аналогії – 26. Схематичне мислення – 29.	
III. МОВА ТА МИСЛЕННЯ	37
Антоніми – 37. Виділення суттєвого – 37. Узагальнення – 39. Що зайве? – 42. Класифікація – 46. Точність формулювань – 50. Аналогії – 52. Прислів'я та приказки – 54. Чому так кажуть? – 56. Народні прикмети – 58.	
IV. ЕВРИСТИЧНЕ МИСЛЕННЯ	59
Читання шифрограм – 59. Задачі на розкодування – 62. Інтелектуальний тренінг – 64. Анаграми – 71. Метаграми – 75. Монограми – 76. Кросворди Планети Міркувань – 78. Чайнвор- ди – 82. Чим подібні сон, стіл і цукерка? – 83. Асоціативні загад- ки – 84. Загадки з підказками – 85. Ребуси – 88. Евристичні зада- чі – 92. Дивовижна арифметика – 96. В гостях у народу майя – 103. «Сірникові» задачі – 104. Жартівливі задачі – 107.	
V. МИСЛЕННЯ В МАТЕМАТИЦІ	115
Геометричне мислення – 115. Проміжки та інтервали – 118. Ме- тод підбору – 120. Арифметичні задачі – 122. Пропорції – 123. Числові задачі. Властивості чисел – 123. Числові закономірності. Принцип аналогій – 127. Комбінаторика – 129. Логіка – 131. Найпростіші доведення – 140. Задачі на планування дій – 140.	
VI. ПРОСТОРОВА УЯВА	143
VII. КОРЕКЦІЯ УВАГИ	155